

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti ártományokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

A trónörökös és a válság.

Budapest, április 29.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a kormány lemondását kegyesen elfogadni méltóztatott. A válság ezzel perfekté lett s az a nagy probléma, hogy mint lehessen az államháztartás továbbviteléről gondoskodni, az egész látóhatárt elfogva, az előtérbe nyomult. Olyan probléma ez, melyre meg kell találni a megoldást és az illetékes tényezők meg is fogják találni, hiszen az államháztartás nem lehet el felőlős vezetés nélkül. Ha a ma felmentett kormány kebelében nincsen meg a szükséges egyetértés, vagy helyreáll ez az egyetértés, vagy jön másik kormány, amelyiknek a tagjai egymással is, a királlyal is szolidarisak. Az állami rend föltétlen bizonyossággal mindig ujja-teremti a maga kormányzó szervét. Ez idő szerint azonban még a kérdések kérdése, hogy az adott helyzetben milyen formák közt és hogyan teremti meg? Addig, amíg erre a kérdésre kielégítő feleletet hoznak a tények, csak természetesen, hogy a magyar politikai világ valamennyi faktora ezzel a problémával vivódik. Vele vivódik a király, akinek a végső döntés legfelsőbb joga; a kormány, akinek utolsó kötelessége éppen az, hogy előkészítse a kibontakozást és megkönnyítse az átmenetet. És a nemzet és a kormányzó többséget adó parlament mind az események folyását lesi, várva, milyen kötelességeket, milyen eshetőségeket hoz rá egy új fordulat.

Hát a trónörökös? Valamennyi irányadó faktorunk közül, akinek hatása és befolyása van a válságra, a magyar politikai élet alakulására, egyedül őt nem érdekli az, hogy mit hoz a holnap s hogy ezentúl milyen kormány milyen programmal fogja vezetni Magyarországot ügyeit?

Nem. Ezt tévedés volna így hinni. A trónörökösről tudvalevő, hogy nagyon is jól van informálva minden ügyünk, minden kívánságunk felől. Magyarország közviszonyainak a legkisebb adata ismerős előtte, mert messzelátó éberséggel, sok tanulással és élettapasztalattal, kicsiszolt intelligenciával minden érdekli, ami ezekre vonatkozik. Speciálisan a mai válság történetéből tudjuk, hogy az ő egyenes kívánságára Wekerle Sándornak harmadfél órában keresztül volt alkalma fejtegetni előtte a mai helyzet eshetőségeit. De ezenkívül semmit sem tudunk. Wekerle Sándor az exponált állású államférfiak néma ajku diszkrepciójával hallgat a hosszú audiencia részleteiről. Nem tudjuk, hogy mit terjesztett elő a trónörökösnek s hogy a trónörökös hogyan fogadta a leköszönő magyar miniszterelnök mondanivalóit. Sejtelmünk sincs róla, hogy a trónörökös, Magyarország jövődöbéli koronás ura, milyen érzéssel van a mi nemzeti törekvésünk iránt, hogyan vélekedik a függetlenségi párttól, a függetlenségi párt szándékairól. A magyar urak között nincs bizalmasa, nem tudhatjuk kívül rokonszenvezik, kit érdemesít a bizalmára. Sűrű ho-

mály, vak, világtalan sötétség öleli körül az egész Belvedert s a Belveder küszöbén túl tanácstalanul téved el a kíváncsi szem. Ki az, aki itt lakik? Milyen ember? Milyen utakon jár? Hová törekszik? Senki sem tudja. Talán maga Wekerle sem, aki mindössze néhány órában keresztül állt szemtől-szemben a nagy sfinx-szel.

Bizonyos, hogy nem jól van ez így. Mert a homályt, a ködös sötétet szabadon gyurja a fantázia s nem kell erősen rámutatni arra, hogy bizonyos — látszólag tervszerű törekvések — milyen szörny ijesztő fantomokkal népesítették be a misztikus feketeségbe burkolt Belvedert. A trónörökös bizonyára maga is tudja ezt. És tudja azt is, hiszen személyes tapasztalata van róla, hogy milyen könnyű megértést találnia a magyar közvéleménynyel. A spanyol király budapesti látogatásán elég volt az, hogy megjelent köztünk, férfias határozottsága, nemes egyszerűsége főmegeesen fordította feleje a sziveket. Miért nem csinál tehát magának erre többször és több alkalmat? Miért nem veti le magáról a dermedt sfinx-lárvát, mely hidegséget támaszt közte és közöttünk, ami pedig neki is, nekünk is ártalmunkra van, hiszen az ő jövője a miénk s a mi jövőnk az övé is egyuttal?

Mondják, hogy a trónörökös a valóságban tényleg szokta gyakorolni befolyását s nincsen aktuális kérdés, melyről el ne mondaná a maga véleményét. De ha így van, jogunk és nagy érdekünk volna annak a tudása, hogy milyen

Olyan a lány, mint a futópatak.

Írta: Móricz Pál.

(Utánnyomás tilos.)

A Sakter Bálint háza nevezetes sarokház volt a zsidó templom tájékán.

A görbített dereku, tornáczos öreszetű háznak belső, udvari végén vályogból rakott, zsindeletetős kukuska begyeskedett. Emekukuska zsindeletetősét sátorosünnep alkalmával esigákon huzták kétfelé. A meztelenül látongó gerendákat gyékényfonattal, leveles galyakkal borították be. Azután az ünnepek alatt e kukuskában, e lombleveles sátorban imádkozgattak, énekelgettek, lakmározgattak Sakter Bálinték. Mert jómódu, a hitközségben is tekintélyes szavú belső ember volt Bálint, bár eredendően sem Bálint, sem sakter nem volt ökegyelme. A hajduk ragasztották rá ezt az elnevezést.

Sarokházát sárgára meszeltette Bálint. A Hajduságon sárga a kedves színe a falusi zsidónak. Fűszer és pálinkaszagú boltjába dugig halmozta portékáját Bálint. Akkor még a mi határunkon nem dörögött a vasút. A barátságos hajduk szívesen forgolódtak Sakter Bálint boltjában. Bálintnak a vagyona, tekintélye évről-évre gyarapodott.

Kötésére sem volt utolsó férfi Bálint. Szabályos arczán vörhenyes barna selyemszakáll göndörödött.

Felesége, a vastag, fekete szemöldökű, piros, telt ajku Rákhel is kitünt az asszonyok között. Csak fekete haját ne nyirták volna le! Csak bájos fejére ne borították volna parókat! Kötött selyem hajhálót.

Elkövetkezett az az idő is, hogy Bórekné, az öreg zsidó bábaasszony, gyermeket fürösztött a Sakter Bálinték belső szobájában. Ez az elsőszülött gyermek leánygyermek volt.

Múlt az idő! A padról másodszer, harmadszor, negyedszer, ötödször, hatodsor, hetedszer, sőt nyolczadszor is lekerült a bölcső. Mindnyája sötétkekszemű, tele pirosajku, gyönyörű, szép gyermek volt. Ám, a szegény Bálint bármiként igazította, bármelyik kézzel hajintotta is fekete bársony fejbübsapkáját, azt a nevezetes komagyüjtő sapkát, öreg Bórekné bábaasszony mindig fejét csóválta a Bálint ur aggályos kérdésére:

— Nű?!...

Fejét csóválta az öreg Bórekné:

— Gyönyörű! Gyönyörűh gyerek.

— Egy fiú?

— Lányka! Gyönyörű, szép leánygyermek.

— Gyönyörű, gyönyörű!... De, már a nyolczadik leányka! — Sakter Bálint melán vakargatta fületét.

Cseperedtek a lányok. Sakter Bálint barna szakállából fehér szálak ütögettek elő.

Szemekörmöke is ránczosodott. Már arra sem ügyelt, midőn peccótekek tarkították fekete selyem kaftánját. Bárlan falusi zsidó uraimék vagyonnak számítják, áldásnak nevezik a sok gyermeket, lánygyermekre aligha vonatkoztatják ezt?

Alighanem Czukor Jakab, a bandzsi szemü házasságközvetítő, ütött a szegfejeére.

— A lánygyerek? — mondogatta Jakab, a lánygyerek olyan, mint a futópatak! Viszi a vagyont a háztól... A fuember pedig az állító. Haszna — és dicsősége a családnak. Elhelyi a legnagyobb hozományt is...

Még, hozzá a lány hozomány nélkül otthon vénül. A legkajlább legény sem becsüli a pénztelen lányt... Azért Sakter Bálinték is megviselték a hozományszerzés gadjai. Napról-napra növekvő teherként nyomódott lelkiükre, minden fáradozásokra. Fokozottan hajszolták az üzletet. Bálint állandóan kopott, foltos kaftában járt. Immár szép Rákhel asszony sem ügyelt a szoknyájára. Ha kérdezték őket, lemondás rezgett hangjukban.

— Hol az Eszter?

— Az Eszter?... Mádra vitték el.

— Mádra?

— Sulem Páncs! A borkereskedő. Okos üzletember.

— Hát a Lina?

— Hm! A Lina?... Linát Dadára vit-

irányban gyakorolja ezt a befolyást s hogy milyen az a magas vélemény, mely hatását érezteti valamennyi nekünk fontos és elevenbevigó alakulás irányításánál?

Mondják azt is, hogy a trónörökösnek bizalmi emberei vannak a közös kormány és az osztrák politikai világ vezető egyéniségei közt. De ha így van, ha az ausztriai vélemények érdeklík a trónörökös s ezeket fontosaknak találja a maga ítélete kifomálására, miért nem hallgatja meg a magyar közélet faktorait is? Wekerle Sándor három évi koalíciós uralom után jutott el oda, hogy szemtől-szembe kerüljön a Belveder nagy sfinxével. De Andrassy, Kossuth, Apponyi nézőpontja ma sem érdeklík még Ferencz Ferdinándot, pedig olyan maga lábán járó, határozott, világos fejű egyéniség, mint ő, semmiesetre sem érheti be egyoldalú információkkal.

Itt az ideje annak, hogy az ország és a magyar korona várományosa egymás szemébe nézve, kölcsönös megértéssel tisztába jöjjenek afelől, hogy mit remélhetnek, mit várhatnak egymástól. Lehetetlen, hogy a trónörökös ne érezze ezt. Lehetetlen, hogy ne találja ridegnek és kietlennek a magányosságot a Belveder falai között. Pedig csak neki kell megnyitni a Belveder kapuit. A nemzet szíve előtte máris nyitva áll.

Budapest, április 29.

Gróf Zichy Aladár a királynál. Gróf Zichy Aladár, ő felsége személye körüli miniszter ma délután öt órakor Bécsbe utazott. Gróf Zichy Aladár bécsi időzése alatt ő felségénél kihallgatáson fog megjelenni.

Az új pénzügyi államtitkár. Popovics Sándor bankkormányzó utóda a pénzügyi politikai államtitkárságban, ha a válság olyan értelemben nyer megoldást, hogy a függetlenségi párt továbbra is megmarad kormánypártnak, hir szerint Déry Zoltán jelenlegi adminisztratív államtitkár lesz. Az adminisztratív államtitkári állást már be is töltötték, s mint értesülünk, a király Kupecz Ödön áll-

ték. Tóbinak Tokajban, Frádlinak, meg a többi testvérnek máshol akadt szerencséje, persze tekintélyes hozomány kíséretében...

Végül utolsó, legbájosabb lánykájuk is távozott a háztól. Valami szőrösképi kupeczlegény Beregre szállította el és az öregek magukra maradtak a sárga sarokházban, mely olybá tünt fel, mint duruzsolós méhétől kifüstölt, lépesmészétől kifosztott üres kaptár.

Roskadozik a Sakter Bálinték háza. A boltban csupán némely avult, poros portéka dohosodik. Bálint már vén ember. Bálintné is elaggott. Erejük, kedvük kimerült a hozománygyűjtésben.

Megváltak az idők is. A hajdukat is inkább csalogatják a piaczi tükörablakos nagy boltok. Naphosszant üresen táng a Sakter Bálinték poros, avatag boltja. Nehéz arany lánczát, karos ezüst gyertyatartóit is hiában keresné Bálintnak. Foltok öktelemtik a kopott kaftánt. Szép Rákhel asszony arca merő ráncz. A lelki gondok barázdálnak ilyen ránczokat.

Nyolcz lánykájuk messze, távol. Miért éltek? Miért élnek? Szegénység! Magános árvaság emésztő gondoljai környékezik az öregeket. Bálintnak már a hitközségben sincsen tekintélye... Életüknek bueszó napja reszketve lebeg fent a fahegyen!

lamtitkári cziminel és jelleggel fölruházott miniszteri tanácsost nevezte ki államtitkárrá. Ugyanekkor Papp Mihály pénzügyminiszteri tanácsosnak az államtitkári címet és jelleget adományozta. Ezek a kinevezések már legközelebb megjelennek a hivatalos lapban, s így nem sok valószínűséggel bír a zágrábi lapoknak az a híre, hogy Crnkovics hánhelyettes a legközelebb pénzügyi államtitkárrá fog kinevezetüni.

Popovics bucsuja. Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, a következő levelet intézte pozsonyi választóihoz: T. választópolgárok! A közzgazdasági élet terén megüresedett egy kiváló fontosságú állásra hívtó a király kegye. Abban a reményben és attól a szándéktól eltekve, hogy ebben az állásban továbbra is szerény munkása lehetek az ország közzgazdasági érdekeinek, az engem felette megtisztelő hívásnak engedtem. Új állásom a képviselővel összeférhetetlen lévén, az utóbbiról lemondtam. Midőn ezt önökkel, tisztelt választóim, tudatom, engedjék meg, hogy hálás szívvel emlékezzem meg arról, hogy képviselői minőségemben támogatni méltóztattak. Halálával fogok különösen önökre emlékezni arról, hogy Pozsony városának II. kerülete bizalmából nyertem el ezt a mandátumot, amelynek alapján először jelentem meg a politikai élet porondján. Ez a lemondás azonban az én részemről nem jelentheti azoknak a szálaknak az elszakadását, amelyeket képviselői állásom tartama alatt a várossal, választóimmal való érintkezésem font. Bármikor és bármely körülmények között számíthatnak reám. Addig is, amíg személyesen jelenhetek meg volt választóim körében, ezen az uton igaz szívből bucsuzom önöktől és ajánlom magam szíves emlékeztükbe. Hazafias üdvözléssel hívük Popovics, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója.

Új főosztályok a belügyminisztériumban. A belügyminiszter a vezetés alatt álló minisztériumban két új főosztályt szervezett a nagy arányokat öltött kivándorlási és gyermekvédelmi ügyek intézésére. A kivándorlási főosztály főnöke Kertész Gyula, a gyermekvédelmi főosztály vezetője Bosnyák Zoltán, aki Széll Kálmán mellett az általános, Andrassy mellett pedig az erkölcsi gyermekvédelmi rendszer szervezését készítette.

Kossuth nyilatkozata a királyról. A „Budapesti Tudósító” jelenti: Egyes lapok ma azt a hírt közlik, hogy Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter a függetlenségi pártkörben azt mondotta, hogy a politikai válsággal kapcsolatos kihallgatásokat ő felsége gyöngékedése késeleteti. Illetékes helyről fölhatalmazták a „Budapesti Tudósító”-t annak kijelentésére, hogy ez a nyilatkozat nem történt meg. Kossuth Ferencz nem mondotta azt, hogy ő felsége gyöngékedik. Különbben is az egész este folyamán a beszélgetések során egyetlenegyszer sem nyilatkozott ő felségéről, és nem említette ő felsége személyét.

Az önálló bank mellett. Moson vármegye ma gróf Dezasse főispán elnöklésével közgyűlést tartott. Az ülés elején Németh Vincez plébános lelkes beszéd kíséretében indítványozta, hogy az önálló bank mellett foglaljanak állást és a közgyűlés üdvözölje a függetlenségi pártot és az elnököt biztosítván őt a vármegye ragaszkodásáról és csatlakozásáról.

Sopron város képviselőtestülete tegnap délután tárgyalta Arad város átiratát az önálló bank felállítására tárgyában. A város képviselőtestülete nagy lelkesedéssel elfogadta Arad átiratát és nagy többséggel az önálló bank mellett foglalt állást.

Székyudvarhely megye törvényhatósága ma Ugron Gábor főispán elnöklésével közgyűlést tartott, amelyen a következő határozatot hozta:

Udvarhely megye törvényhatósága az időközben változott helyzetre való tekintettel Abauj és Zemplén vármegyék feliratait időszerűtlennék tartván, hasonló felrattal élni nem kíván. Kijelenti azonban és jelen határozat közlése útján a kormány tudomására is juttatja, hogy nemzetünk eltérülhetetlenek hitt ősi alkotmányához rendületlenül ragaszkodik s ennek szellemében a gazdasági önállóságunk kiegészítő részét képező önálló nemzeti bank felállítását feltétlenül kívánja és ezel való kétség-telenül fennálló jogának gyakorlati megvalósítását követeli. A nemzet vezéreinek kipróbált hazafiaságában pedig garanzát talál arra, hogy a nagyobb megrázkódtatással járó alkotmányválság elkerülhető lesz. Ha ezen feltevésében csalódnék és kénytelen volna egy újabb alkotmányellenesen kinevezett kormányban szemben újból felvenni a harcokat, törvényhatóságunk teljes lelkesedéssel és a végsőkig menő elszárással, komoly és nemes elhatározással fog a nemzet vezéreivel együtt a küzdelemben kitartani.

Törökök.

Budapest, április 29.

A törökországi események egyik legjellegzetesebb sajátossága, hogy azokban a szó szoros értelemben vett nép nem vett részt és nem vesz részt. Mindenféle forradalomban minden országban a népnek nagy szerep jutott. A nép volt az a hatalmas rezervoár, ahonnan erőt, indulatot, szenvedelmet merített az a kis csapat, amely a forradalmat alakította, vezette és lokalizálta. A török forradalom kivétel ez alól.

E sajátos tünetet eddig talán azzal lehetett volna megokolni, hogy a török események békés mederben peregtek le, ámbár másutt a vér nélküli forradalmak hátvéde szintén a nép volt.

A nép mégis érzéketlenül terül el a birodalomban. Konstantinápolyból azt írják, hogy a török polgári lakosság alig-alig érdeklődik az iránt, ami tőle néhány lépésnyire történik. Maga a vidék pedig épen-séggel nyugodt és halvérü. Ezt a tünetet nem szabad úgy fölfogni, mint a „néplelek” sajátosságos megnyilatkozását; e mögött nagy horderejű dolgok rejtőzhetnek.

Némi izgalom csak Macedóniában észlelhető. Tehát abban a provinciában, ahol a mohamedán lakosság nincsen túlyom többségben. Ugyancsak a macedóniai hadtest volt az, amely Konstantinápoly ellen masírozott. A lapok levelezői sürin hangsúlyozzák, hogy a csapatokban keresztények és zsidók együtt harezoltak a mohamedánokkal. Ezt azért szükséges kiemelni, hogy a mozgalomban részt vett mohamedánok száma — nem szólva a külföldi kulturától átítatott tisztekről — nyilvánvaló legyen. Ez csak megerősíti azt a tényt, hogy a konstantinápolyi revolúció a nagy mohamedán massa fölött süvitett el. Az ázsiai Törökország épen-séggel tunya volt az alkotmány-mozgalmakkal szemben. És hogy ezt a tunyaságot hogyan itélik meg az új-törökök, azt jellegzetesen bizonyítja az a hir, hogy a konstantinápolyi csapatok főparancsnoka megbízható katonákból ekspediciót szervez ázsiai Törökországba. Ez a majdnem büntető ekspedíció arra van hivatva, hogy az új alkotmányos rendet megkedveltesse az ázsiai törökökkel, vagyis az Ozmán-birodalom lakosainak nagyobb részével.

Ebből azt lehet következtetni, hogy még maguk az új-törökök sem biznak abban, hogy az új rendet az egész birodalomban kitörő lelkesedéssel fogják fogadni. A népnek a forradalomtól való szinte tüntető távolmaradása tehát nem csak amolyan lelki szimptoma, hanem olyan faktum, amelylyel esetleg később számolni fog kelleni és amelyre esetleg rá fog majd illeni a magyar példaszó, hogy gazda nélkül csinálták a számadást.

Ennek megállapítása azonban korántsem vonja maga után az új-törökök munkájának lebecsülését. Az új-törökök úgy hajtották végre ezt a forradalmat, hogy szinte ideális végrehajtásnak lehet nevezni és tanonez-forradalmárok mindenkor tanulhatnak majd belőle. Annyi műveltség-ről, kulturáról és rátermettségről tettek tanúságot, hogy habérnál egyebet nem lehet feljükk nyújtani. Természetesen, nem rajtuk mulik, hogy az az épület, melynek alapjait most rakják le, a szemléltőre nem az idővel dacoló szerkezet benyomá-

sát teszi. Lehetséges, hogy téved a szemlélő és nekik van igazuk abban, hogy forradalomhoz nem kell nép és hogy az új-török rend a nép nélkül is megszilárdul.

A kívülállók egyelőre csak pesszimisták lehetnek. Ők nem téveszthetik szem elől azt a faktumot, hogy eddig forradalmaknak tartalmat mindig a nép adott. Csináltak ugyan már revolúciót nemesi osztályok is, de abban az esetben a nép sorsa nem változott meg. Csak más ült arra a székere, melyet ők keserves kinnal huztak. Még csak azt sem lehet ez ellen vetni, hogy a mohamedán nép kivétel lehet; az ő nevében néhány európeér is beszélhet. Perzsia példája megegyezik ezt a fölfogást. Az ottani mohamedán nép összefogva az intelligenciával, véres küzdelmet viv hónapok óta uralkodójával szemben az alkotmányosságért. Senki sem kételkedik benne, hogy ez a küzdelem előbb-utóbb a nép-alkotmány diadalával fog végződni.

A török nép egyelőre passzív maradt. Helybenhagyó fejbőlintást jelent-e ez a passzivitás mindarra, amit merőben az új-török tiszték végeztek — vagy pedig keleti kontemplálást, amely tetté csak idővel érik meg? Ez most még meg nem mondható. Az idő majd megmutatja, olyan uralkodói rendszer kell-e Allah ivadékainak, mint amilyent az új-törökök az angol alkotmányból lemásoltak.

A kormányválság.

— Wekerle Justh Gyulával. —

— A függetlenségi párt kormánytörökletései. —

Budapest, április 29.

A hivatalos lap mai számának élén így jelenti be a kormány lemondását:

Ő császári és apostoli királyi felsége 1909. évi április 27-én Bécsben kelt legfelső elhatározásával a magyar összes minisztériumnak hivatali lemondását kegyelemben elfogadni és egyuttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelső elhatározásáig folytassák.

A Wekerle-kabinet kormányzása ezzel formailag véget ért és minden komoly törekvés most már arra irányul, hogy a válság minél előbb véget érjen. Az egész vonalon megindultak a tárgyalások és tanácskozások, amelyekből a megoldásnak kell kibontakoznia.

Egyelőre még a függetlenségi párt és az alkotmánypárt között támadt ellentétök állanak az események homlokterében. A függetlenségi párton ugyanis Justh Gyula agitációjának hatása alatt mind határozottab alakot ölt az a kívánság, hogy a parlamentarizmus követelménye feltétlenül érvényesüljön és a függetlenségi párt, mint a parlament többsége, saját felelősségére vezesse az ország ügyeit. Valósítsa meg haladéktalanul a választói jogot, de egyuttal az önálló banknak 1910. év végére leendő föllállítására nézve is intézkedjék. A koalíció föntartását a függetlenségi párti képviselők visszautasítják. Minthogy a 67-es pártok nyíltan az önálló bank ellen foglaltak állást, ennek következtében a függetlenségi párt nem képes azokkal a pártokkal egy politikai akciót tovább folytatni. Viszont az alkotmánypárton Justh agitációjára ilyen okfejtéssel válaszolnak:

— Vagy, vagy. Vagy nem igaz, hogy a nemzet, minden szent hite mellett a függetlenségi párt hivatása iránt, magának e pártnak és programnak adta meg a többséget, hanem

az az igaz, hogy a koalícióban állott s koalíziós munkarendet vállalt függetlenségi pártnak s akkor Justh urnak nincs joga a párt-programm egy-egy ad hoc kiragadott pontja erejével a nemzetet konfliktusba kergetni. Vagy pedig a nemzetnek a függetlenségi párttal valóban mint többségi párttal voltak megszemenő szándékai: s akkor még a Justh ur pontifexi oldó és kötő hatalma sem hagyhatja a jövő nemzedékre a munka javát s az ő diktatori creje sem diktálhatja rá a Kossuth és Apponyi pártjára azt a helyzetet, hogy hátha a nemzet ezimizmusnak találja látni, ha előbb többségi alapon követelik a hatalmat, aztán kormányképességi alapon rugják föl azt a programot, melynek alapján, állítólag, többségi megbízaláshoz jutottak.

A válság megoldására vonatkozó tárgyalásokat tehát az irányítja, hogy a függetlenségi párt egyedül alakítson-e kormányt, vagy pedig a koalíció, esetleg párttömörülés útján, a mostani állapotot tartsa-e fenn? Erről fognak előterjesztéseket tenni azok a politikusok is, akiket a király meg fog hívni, hogy a válság megoldását illetőleg véleményüket előadják. A pártvezérek éppen ezért Justh Gyulára irányítják tekintetüket és éber figyelmüket, mert a képviselőház elnöki állásában az ő személyének van a legnagyobb súlya és jelentősége. Ezért történt, hogy hétfőn Kossuth Ferenc, szerdán gróf Apponyi Albert tanácskozott vele hosszasan, ma pedig Wekerle Sándor miniszterelnök kereste fel a Ház elnökét. A miniszterelnök délelőtt tizenegy óra előtt jelent meg a képviselőházban és több mint egy óra hosszat tárgyal Justh Gyulával. A miniszterelnök ezuttal hivatalosan közölte Justh Gyulával, hogy a király legközelebb kihallgatáson fogadjja, mert meg akarja ismerni nézetét a krízisre és a kibontakozásra vonatkozólag.

Justh Gyulát, hir szerint, szerdán délelőtt fogadjja az uralkodó s ugyancsak e napon járul a felség elé gróf Dessewffy Aurél, a főrendiház elnöke is.

A miniszterelnök távozása után Justh Gyulát igen sok képviselő kereste föl, megvitatták a helyzetet, de Justh határozottan tiltakozik ellene, hogy titkos konventikulumokat tartana, vagy bárki is ilyen titkos összejöveteleken tanácskoznék. A helyzetről ma Justh így nyilatkozott:

— Május legelső napjaiban megkezdődnek a kihallgatások. A felség elé járulok én is, mások is. A függetlenségi párt vezérei szájából meg fogja hallani a felség, hogy magyar bank nélkül békés kormányzás lehetetlen és a legilletékesebbek kezéből garanciát fog kapni arra, hogy a nemzet életbevágó kívánságának teljesítése esetén a függetlenségi párt a királylyal egyetértésben és békében fogja intézni az ország ügyeit. Megcsináljuk az általános választójoqot, programunkhoz híven demokratikus alapon, ami a felség intenczióinak is megfelel. De a bankküzdelmet nem szerelhetjük le. Nem mehetnénk ki az országba, ha elkövetnénk ezt a becseleneget. A koronának és a függetlenségi pártnak egyforma érdeke, hogy megne rendüljön a királyhü, államfentartó magyar nép hite.

Elmondta még, hogy közvetlen Wekerle Sándornak tegnapielőtti audienciáján sikerült a trónörökös szimpátiáját fölkeltetni a magyar követelések iránt.

A királyi kihallgatások tehát a jövő héten fognak megtörténni. A meghívandók névsora még nincs megállapítva, de valószínűleg azoknak a politikusoknak lesz alkalmuk a király előtt véleményüket kifejtetni, akiket már fölsoroltunk.

A kihallgatások legújabb bécsi hírek szerint Budapesten fognak megtörténni. A „Neue Freie Presse“ ugyanis szavahihető forrásból arról értesül, hogy a király május 4-én reggel hét órakor Budapestre utazik és hat napot fog tölteni a magyar fővárosban. Ezalatt a hat nap alatt fognak végbe menni a válság megoldására irányuló döntő tárgyalások.

A válság megoldásának módja iránt ma Polónyi Géza volt igazságügyminiszter is érdeklődött Wekerle Sándornál. Ma délután ugyanis fölkereste a miniszterelnököt és közel két óra hosszat tanácskozott vele. Hir szerint valami kibontakozási formulát ajánlott neki, hivatkozva arra, hogy egyezzen már sikerült neki a kormányt összehozni.

A függetlenségi pártkörben ma este már csendesebb volt az élet, bár a képviselők még elég nagy számban gyűltek össze és ma is meg lehetős élelkséggel tárgyalták az eseményeket. A pártban igen erős az áramlat, amely azt kívánja, hogy a függetlenségi párt vegye át a kormányzást és hogy Kossuth Ferenc legyen a miniszterelnök; van azonban a pártnak egy olyan töredéke is, amely ragaszkodik ahhoz, hogy a kormányátvétel csak akkor történjék meg, amikor a király hozzájárult az önálló bank föllállításához. E körül forgott az eszmecsere, amikor hét óra tájban a klubba érkezett Justh Gyula házelnök és néhány perczel később gróf Apponyi Albert. A kultuszminiszter ma is kitért a politikai nyilatkozatok elől, Justh Gyula is csak annyit mondott, hogy kötelességéhez híven harcolni fog továbbra is az önálló bank mellett, tiltakozik azonban az ellen, hogy ő ennek érdekében konventikulumokat tartana. Amikor azt kérdezték tőle, hogy kapott-e már meghívót a királyhoz, azt felelte, hogy eddig még nem s Apponyihoz fordulva ő tette föl ezt a kérdést:

— Igaz-e, hogy a király Budapestre jön és itt hallgatja meg a politikusokat?

— Nem tudom — felelte gróf Apponyi — de szeretném, ha így történnék.

Nyolcz óra felé a körhelyiségek elcsendesedtek.

Az alkotmánypárt körhelyiségében is igen nagy számmal voltak fent a párt tagjai. Hosszabb időt töltöttek fönn a klubban Széll Kálmán, a párt elnöke, gróf Andrássy Gyula, a párt vezére és élénk érdeklődés mellett folytattak eszmecsereket a napi politikai hírekről. A beszélgetés főtárgya természetesen a függetlenségi párt állásfoglalása volt, amelyre nézve a vélemény úgy alakult ki, amint azt föntebb vázoljuk.

A népárt, amely az egész idő alatt óvatosan a háttérben maradt, most sem lép előbbre. A függetlenségi párt törekvéseit természetesen nem valami nagy rokonszenvvel nézik.

Popovics Sándor, az Osztrák-Magyar Bank új kormányzója, akinek első beszéde olyan élénk visszatetszést keltett a függetlenségi pártban, ma egy hirlapiró előtt nyilatkozott azokról a támadásokról, amelyek emiatt a beszéde miatt érték:

— En mindössze azt mondtam — szól Popovics — amit meggyőződésem szerint Magyarország érdekében valónak tartottam. Hogy az, amit mondtam, nem tetszik azoknak az uraknak, akik szakértelem nélkül jelszavakkal dolgoznak, egyáltalában nem izgat. Ellenben a támadásokkal szemben bevallhatom, hogy én voltam a kartelbank ötletének a szerzője és én dolgoztam ki annak tervét, amivel nem jöttem volna ellentétbe az elveimmel, mert hiszen az a kartelbank csak a formájára volt önálló, lényegében azonban egyet jelentett volna a bankközösséggel.

Politikai hangulatok.

Beszélgetésekkel telik az idő. A beszélgetések lehetnek egyúttal rábeszélések és lebeszélések, anélkül, hogy amint Hoek János mondta, a függetlenségi pártot vadkörte gyánánt puhítani akarnák. Azonban egyelőre a helyzet miatt szükségük van a vezető politikusoknak is puhatólózásra, viszont egyúttal azok az államférfiak, akik a bonyodalmakat simán, megrázkódtatás okozása nélkül akarják megoldani, résen vannak, hogy a túlsókat megakadályozzák és a temperamentumot korlátok közé szorítsák.

Ugy látszik, hogy a mostani napok feladatai közé tartozik ama királyi kihallgatások előkészítése, melyek a válság közelebbi eseményei lesznek. Nehezebb a helyzet, ha a kihallgatandó politikusok előre lekötik magukat valamely állásponthoz, ami aztán arra kötelezi őket, hogy a király előtt sem mondhatnak egyebet, mint amit hivaik körében mondtak. Ha azt mondják hivaik között:

— Nemzeti bank nélkül nincs vásár...

Nem folytathatják a Burgban a mondatot eképpen:

— Ha a birtokot (a hatalmat) megkapjuk, akkor mindenre lehet alkudni.

(Ámbár hasonló esetek már nem egyszer előfordultak s a fogak csikorgatása a Burg fényes termében átváltozott alázatos mosolyvá.)

Tudni kell egyébként, hogy a király a legnagyobb politikusok és diplomaták közé tartozik. Neki van a legtökéletesebb gyakorlata az eléje kerülő emberek szándékai felismerésében. Megszerezhetette az ismereteket hosszú uralkodásának ideje alatt, ha csupán kevés is figyelemmel kísérte, hogy mit beszéltek ő előtt és mit tettek kint. Mindenesetre a legszenzációsabb jellemrajzok lennének azok, amelyeket a király írna a szereplő egyéniségekről.

A multkori felvonulások idejéről, amikor a politikusok hosszú sora járult minden pártból és a közélet egész mezejéről összeválogatva a király elé, arról az időről maradt fenn egy jellemzés. A király hallgatta az egyik politikus előterjesztését, melyben az előtte ott járt államférfiuról nyilatkozott s azt teljesen megbízhatónak, minden tekintetben alkalmas férfinak tüntette fel.

— Sajátságos, — szolt erre az uralkodó — az ön által dicsért egyéniség önről azt referálta, hogy ön teljesen hitelvesztett ember, akinek abszolúte semmi értéke nincs. És ön viszont dicséri őt...

A kihallgatáson lévő államférfiu nyomban módot talált, hogy összes dicséreteit visszavonja, megváltoztassa és a kihallgatás után nagy összejövedülés keletkezett. Ők tudniillik, abban egyeztek volt meg előzetesen, hogy kölcsönösen magasztalni fogják egymást, de az első már megszegte az egyezséget.

Lehetséges, sőt valószínű, hogy ez az eset nem történt meg, hanem csak kombináción alapszik, de si non e vero bene trovato... a politikusok ilyenféle becsapásoktól folytonosan félnek, hanem az előzetes egyezkedések methodusa állandó maradt.

A meggyezés nélkül is tájékozódnia kell a meghívásokat kieszközölő államférfiunak a kihallgatandók nézetei felől. Abban az esetben, ha a kibontakozásnál az uralkodó az ő közreműködésére számít. Sőt esetleg az illetőnek kötelessége lehet az is, hogy a meghívandókat tájékoztassa afelől, hogy minő kérdésekben óhajtja a király az ő nézeteit meg-

hallgatni. Hisz a meghívott államférfiunak időt adnak arra is, hogy teendő nyilatkozatait írásba foglalja és könyv nélkül betanulja. Az se régi eset, hogy egyik politikus Bécsbe érkezve is egész éjszakán át hangosan szavallta a betanult német beszédet és másnapra, amikor a király elé jutott, úgy berekedt, hogy két mondatot se tudott hallható hangon elmondani. A király jóindulattal kiegészítette a bajból:

— Nem tesz semmit, — szolt az uralkodó — adja csak be a beszédet a kabinetirodához.

S ez éppen amayi volt, mintha elmondta volna, mert a nyilatkozatok közül a tartalmasabbakat és fontosabbakat amugy is át kell adni a kabinetirodának s egyúttal legfeljebb kevésbé fontos előterjesztés is oda került.

Amikor most körülbelül meg van állapítva, hogy kik kapnak meghívást az uralkodóhoz, természetes, hogy egyúttal Wekerle miniszterelnök hol egyik, hol másik meghívandó politikusnál jelenik meg előzetes megbeszélések céljából. És a mostani napok leginkább afelől lesznek nevezetesebbek, hogy a királyi kihallgatások előtt kell a meggyezés valamely módjának az utját elkészíteni. Mert ha a király előtt teendő nyilatkozatok nem fognak megfelelni ama reménynek, amit a lemondott kormány esetleg kifejezett, (hogy tudniillik, az együttműködés fentartásáról gondoskodni lehet), akkor már nem akadályozhatják meg a válság komolyabb veszedelmének a bekövetkezését.

*

Ugyanabban az időben, amikor ezek az előkészületek folynak, kedvezőtlen hírek érkeznek a király egészségi állapotáról. A tőzsdén e hírekkel áreséseket indokoltak, de kevés idő múlva már komcedáltak, hogy az egész hiresztelést esetleg csak börszemanövek céljából fújták fel. Mindenesetre jellemzi a helyzetet, ha a király egészségét ismét ily nagy óvatossággal kell féltetni. Más kérdés az, hogy a hírek miképpen keletkeznek. A függetlenségi pártkörben elhangzott diskurzusok között részletes elbeszélések keletkeztek a király gyengélkedő állapotáról, a hírlapokban megjelent tudósítások legalább ilyenekről a legnagyobb terjedelemben számolnak be. Tüzetesen le van írva, hogy miképpen hül meg a király. Hogy az uralkodó annyira puritán szokások szerint él, hogy nincs neki több felsőkabátja, mint kettő: egyik, amelyik prémekkel van bélelve s a másik prém nélküli, de szintén vastag posztó. Most aztán meleg idő volt ugy a prémhez, mint a posztóval béleltbe, de azért a király felvette a posztó télikabátot s ebben sétálva áttizadt és aztán meghült. Hát az egész veszedelem abból keletkezhetett, hogy nincs a királynak überziehere. A függetlenségi pártkörü képviselők álmélkodva hallgatják az ily épületes előadást és csodálkozva szólnak:

— Ki hitte volna! A királynak nincs überziehere. Nekünk van überzieherünk három is és ha az egyik igen vastag, felveszszük a vékonyabbat, nappal a világosat, este a sötétet, ha beme gyünk meleg helyre, kint hagyjuk, ha süt a nap, letesszük a kocsiban, ha hűvösebb az idő, felhuzzuk. És épen a királynak ne lenne überziehere egy se. Miért szavazzuk meg mi a nagy summa pénzeket udvartartásra, miért emeljük a kvótát, ha a király egy könnyű überziehert se vesz magának.

Ily szellemes megjegyzésekkel fűszerezik a pártkörben az együttlétet, amikor a világ

előtt való szereplésre nézve igen lényeges, hogy aki egy miniszterhez hozzáférhet, az kérdezzen is tőle valamit, akármit, csak kérdezzen és másnapra benne legyen a lapokban, hogy ő kérdezett és a miniszter felelt. A miniszter hirtelenében nem is gondolhatja meg kellően megjegyzéseinek a következményeit, nem is jut eszébe, hogy ezek a világ elé kerülnek és hogy miképpen használhatnák fel.

Igy esett, hogy a király gyengélkedéséről tett megjegyzésekből két következmény keletkezett. Egyik az a feltevés, hogy a politikai helyzetre vonatkozó kihallgatások elhalasztatnak, a másik, hogy a tőzsdén két órányi időre áresést lehetett rendeznie a spekulációnak.

Természetes ennélfogva, hogy Kossuth Ferencnek ma első dolga volt félhivatalosan közzé tétetni, hogy ő a király gyengélkedéséről tett megjegyzésekről nem hallott és nem mondta, hogy e miatt a kihallgatások halasztást szenvedhetnek, de sőt a király személyéről nem is beszélt.

Az aztán más lapra tartozik, hogy mások mit beszéltek és miért beszéltek.

A sokféle beszédn különben nem lehet csodálkozni, ha előfordulhatott, hogy az egyik képviselő egyenesen ezzel a kérdéssel fordult gróf Apponyi Albert miniszterhez:

— Mit beszélt Ferencz Ferdinánd trónörökös Wekerlével?

Az osztrák kincstári jegyek.

— A költségvetési bizottság ülése. —

Bécs, április 29.

Az osztrák képviselőház költségvetési bizottságba ma a kincstári jegyek kérdésével foglalkozott. A tárgyalás alapjául szolgál az államadósságokat ellenőrző bizottság március 9-iki és 10-iki átirata, amely a kormánynak 220 millió korona összegben kiadott kincstári jegyek kérdésével és az államadósságokat ellenőrző bizottságok hatáskörének új megállapításával foglalkozik.

Napirenden voltak *Sylvester* és *Adler* képviselők javaslatai, *Sylvester* javaslata kéri a kincstári jegyek kiadását az alkotmány szempontjából és pénzügyi politikai észszerűség szempontjából megvizsgálni. *Adler* képviselő javaslata a kincstári jegyek kiadásának vizsgálat és határozathozatal céljából való azonnali előterjesztését kívánja. *Steinwender* eladó nyitja meg a tárgyalásokat, mire *Kramarz* képviselő emelkedik szólásra és sürgős javaslatát rezolúció alakjában nyújtja be a következő szöveggel:

Mondja ki a bizottság, hogy az állami kincstári jegyek 220 millió koronában a törvényhozás hozzájárulása nélkül, a kormány által történt kibocsátása folytán a reichsratot alkotmányszereiben megillető prerogatívák megsértették.

Ezután *Wolf* képviselő beszélt. *Billinski* pénzügyminiszter kifejtette, hogy katonai fegyverkezések céljára mindenesetre történtek oly kiadások, amelyek parlamenti hozzájárulásban még nem részesültek, amelyek azonban az alkotmány értelmében a delegációkat illetik meg és csak azok elfogadása után állhat elő a kormány a reichsratban a fedezésre vonatkozó törvényjavaslattal. A kiadásokat ezért egyelőre a pénztári állományból kell fedezni. A miniszter hangsúlyozza, hogy kölcsönpénzek egyelőre nem fordítottak más célra, mint amire törvényhozásilag szánva voltak és ki van zárva, hogy szőlő valamikor ily tranzakcióra vállalkoznék. Már a kincstári jegyek kibocsátása előtt a kölcsönök által fedezendő kiadásokra elélegképp 7 millió korona a pénztárkészletből használtatott fel, a 180 milliót tevő maradék ez idő szerint még a kincstári jegyek számláján a bankkonzorciumnál

rendelkezésre áll és kizárólag a törvényben megálla-
pított célokra fog szolgálni.

Ami az u. n. Rothschild-csoportnak az állami
üggekben való igénybevetését illeti, ez tudvalevő-
leg nem újság. A csoport különben több év óta a
postatakrépcégek és más bankok hozzájárulá-
sának érdekében nagyobbodott, a miniszter azonban
a jövőben ragaszkodni fog ahhoz, hogy valamennyi
belső és vidéki nagy bank állami pénzügyi műve-
leteknél igénybevételek. Ezt a járadék népszerűsi-
tése érdekében kell tenni, ami elő fogja mozdítani
a kedvezőbb feltelek biztosításának lehetőségét is.
A bizottság délutáni ülésén Wittek képviselő a kö-
vetkező javaslatot tette: A költségvetési bizottság-
nak az a felfogása, hogy a kormánynak a kincstári
jegyek kibocsátása körül tanúsított eljárása indol-
golt aggodalmakat kelthet a parlament alkotmány-
szerű jogainak megőrzése szempontjából. Glom-
binski képviselő szerint nyugodt lelkiismerettel le-
het megszavazni a kormánynak az indemnitást.
Seltz képviselő szükségesnek mondja, hogy a kinc-
stári jegyek kibocsátása által elkövetett alkotmány-
sértést akként kellene megbélyegezni, hogy nem-
csak a jelen kormány, hanem minden kormány szá-
mára is intelmül szolgáljon. A szociáldemokraták
ellene vannak a tudomásulvételnek és ellene lesz-
nek az utólagos hozzájárulásnak is. Kramar: kép-
viselő hangsúlyozza, hogy a kormány egész más
célokra hajtott végre kölcsönműveleteket, amelyek
számára csak csekély részben volt joga járadékok
kibocsátására.

Bilinski pénzügyminiszter kifejti, hogy az
örök-járadék kibocsátására vonatkozó felhatalmazás
involválja az ezen járadék-kölcsönre felvehető
előlegre való felhatalmazást is és hogy ezért a köl-
csönre választott forma nem áll ellenmondásban a
kölcsön felvételére vonatkozó törvénnyel. Ami
azonban a kölcsön megkötésének jogosultságát ön-
magában véve illeti, a kölcsönök felvételére vonat-
kozó törvények a kibocsátás tekintetében semmi-
féle korlátozást nem tartalmaznak és az alkalmas
időpont megválasztása a kormány belátásától van
függővé téve. Ez volt a felfogás régebbi kölcsön-
kibocsátásoknál, amelyeknél szintén több törvényes
felhatalmazást egy kibocsátással foglaltak össze,
bár a tényleges pénzügyi szükség és a kölcsönösszeg al-
kalmazása különböző időszakok között oszlott meg.

Kuranda képviselő a következő javaslatot
terjeszti be:

Amidőn a képviselőház a kincstári jegyek
kiadásával végrehajtott átmeneti hitel-művelet
számára a kormánynak megadja az indemnitást,
egyúttal kijelenti, hogy a kormány által köve-
tetett eljárást nem ismeri el az állami alaptör-
vény határozományaival összhangzásban állónak
és ezért az indemnitást világos jogi fentartással
adja meg. A képviselőház azonban elismeri,
hogy ez az eljárás, tekintettel az említett hitel-
művelet megkötése alkalmával fennforgott kény-
szerítő körülményekre, amelyek egyrésztől a há-
borús veszélyből, másrésztől a pillanatnyi parla-
menti helyzetből folytak, az állami pénzügyek
érdekét szolgálta.

Steinwender képviselő a következő javaslatot
terjeszti:

Tekintettel arra, hogy a kincstári jegyek
kibocsátásával a kormány túllépte illetékességi
körét, miután azonban mind a külpolitikai,
mind pedig a belpolitikai viszonyok az anyagi
eszközök azonnali előteremtését tették szükség-
essé és miután az állam pénzügyi érdekeit a
kibocsátás formája a lehetőség szerint szolgálja,
a ház utasítja a kormányt, hogy utólag, legke-
sőbb azonban a legközelebbi katonai költségvetés
szolgáló követelés idején kérje a kibocsátás al-
kotmányos megerősítését.

Bilinski pénzügyminiszter Steinwender ja-
vaslatához megjegyzi, hogy a kormány azon az
állásponton van, hogy indemnitásra nincs szük-
sége. A képviselőház erre vonatkozó felszólításá-
val azonban nem fog ellentétbe helyezkedni. Mi-
után még Kolowrat és Adler képviselők beszéltek,
az ülést berekesztették.

A török trónváltás.

Budapest, április 29.

Abdul Hamid szultán ma Szaloni-
kibe érkezett, ahol már elfoglalta a szá-
mára kijelölt lakhelyet. A vizsgáló-
bizottság, mely abban az irányban nyo-
moz, hogy Abdul Hamidnek mennyiben
van része az április 13-iki események-
ben, megdöbbentő felfedezésre jutott.
Abdul Hamid nemcsak, hogy összeköt-
tetésben állott a forradalom szervezői-
vel, hanem állítólag közvetlenül a sza-
loniki-i csapatok bevonulása előtt ret-
tentő vérfürdőt akart rendezni Konstan-
tinápolyban letelepedett keresztények
között, ami által idegen intervencziót
akart felidézni. Ily módon remélte trón-
ját megmenteni.

Kisásziából nem a legmegnyugta-
több hírek érkeznek. Állítólag Burhan
Eddin herceg, a szultán kedvenc fia,
híveket toboroz a kisásziai csapatok kö-
zött, hogy az új-törökök ellen hadjárat-
ot intézhessen. E hír, ha igaz, igen
sok kellemetlenséget fog okozni az ifju-
törököknek, mert Kisázsia tudvalevőleg
mindig főfészke volt az izlam konver-
vativébb elemeinek.

Mai híreink a következők.

Az új szultán.

Egy új-török vezér a szultánról a követke-
zőket mondta egy újságírónak:

V. Mehemed szultán a lehető legjobb be-
nyomást tette rám. Az új szultán határozott
szónoki tehetség. Török leszde oly korrek, hogy
minden nyilatkozatát változtatás nélkül ki le-
hetne nyomtatni. V. Mehemed, bár három évti-
zeden el volt zárva, rendkívül művelt ember.
Amikor bátyjának letételét megtudta, ezek vol-
tak első szavai:

— Hibámon kívül sokat szenvedtem bátyám
miatt, minthogy azonban a nép is szenvedett, szí-
vesen eltűrtem az én szenvedésemet. Én meg-
bocsátok bátyámnak.

A szultán nagyon egyszerű, határozottan jó
ember, akiben nincsen semmiféle abszolutisztikus
hajlandóság és aki nem is gondol arra, hogy a
régii kamarilla szellemében uralkodjék. Annak
következtében, hogy oly sokáig szenvedett, ő
maga is elítéli az abszolutizmust. Azt akarjuk,
hogy szultánunk szabad ember legyen és hogy az
alkotmány keretében uralkodjék. Távolságunk
öt tartani a pártoktól s ez az oka annak, hogy
a hadsereg fővezére visszautasította az új szul-
tánnak azt a kívánságát, hogy nála udvari vagy
hadsegédi szolgálatot vállaljon. Az udvartartás
európai módon fogjuk berendezni, s gondolk-
sz rá, hogy az eddignél kevesebb pénzbe ke-
rüljön.

Abdul Hamid Szalonikiben.

Abdul Hamid szultán éjjel tizenegy óra-
kor huszonegy órai utazás után különvonaton
Szalonikibe érkezett. A vonat a katonaság által
megszállott pályaudvar előtt állott meg. A szul-
tánnal együtt érkezett tizenkét felesége, udvari
bolondja, fölolvásója, eunuchja, szakácsa és két
fia. Összesen huszan voltak. A pályaudvarra
senkit sem bocsátottak. A volt szultán fogadá-
sára megjelent a véli. A szultán kíséretével
zárt kocsiiban elhajtattak az Alatin villához,
amelyet gróf Robillant tábornok már egy nap-
pal előbb kiürített. A villát százharz agalogos
katona és két száz veszi körül. A tengeren két
hadihajó őrködik. Abdul Hamid nagyon já-
radéknak látszott s az egész uton egy pohár víz-
nél nem vett egyebet. Az alatin villa nagyon
szép épület, terraszáról gyönyörű kép nyílik a
városra és a tengerre s nagy árnyékos kertje
van, amelyvel szemben Szalonikinek két leg-
élénkebb kávéháza van.

A szultán utazásáról még a következő rész-
leteket jelentik:

Abdul Hamid utazása Konstantinápolyból
idáig minden incidens nélkül ment végbe. Abdul
Hamid nagyon levert és fáradt volt. Ugy látszott,
mintha a legutóbbi események hatása alatt szen-
vedne. Egészsége megromlottnak látszik. Az uta-
zás folyamán többnyire gondolataiba volt merülve
vagy főtig aludt. Nem kívánt sem ételt, sem italt
és csak egy pohár vizet ivott. Az öt kíséző esend-
őrök egy része áruhában lévő tiszt volt. A vonat
a Szaloniki—Konstantinápoly vasutvonal főpályá-
udvarára érkezett, amely a város legészakibb pont-
ján van. A pályaudvart csapatok vették körül és
tartották megszállva, akik senkit sem bocsátottak
be. A különvonat a mozdonyból és három kocsi-
ból állott. Abdul Hamid kíséretével a szalonkocsiban
foglalt helyet. Fáradt testtartással hagyta el a ko-
csit és rövid pillantást vetett a milieure. Ezután
kocsijához vezették, amelyen a két herceggel he-
lyet foglalt. Erős lovasfedezet mellett hajtatott a
kocsi ezután a városba. Az asszonyok fátolukat
visszavetették és kíváncsian tekintettek ki a kocsi
ablakaiból. A közönség azt hitte, hogy több elfogott
magasabb méltóságot szállítanak. Csak kevesen
tudták Abdul Hamid érkezéséről. Az utazáson
mindenütt erős katonai őrségek voltak felállítva.
A nép még az új uralkodó trónralépését üdvözölte.
Mindennél zeneszó és ének hallatszott. A város
utcai fel voltak lobogóva és részben még kivilá-
gítva. Az Alatin-villában, amely a város déli rész-
szen egy nagy gözmalom közelében, a közúti villa-
mos vasut raktára mögött van, Abdul Hamidot a
szaloniki váli fogadta. Robillant tábornok, ki ed-
dig e villában lakott, szintén jelen volt. A villát
a legnagyobb sietséggel be kellett rendezni az új
lakók számára. Még az új folyamán ágyakat és egy
olasz vendéglőből ételeket szereztek be. A villa,
amely egy kis dombon áll és szép fákkal, dus park-
kal van körülvéve, pompás kilátást ad a városra, a
tengerre és az Olympus-hegyre. A katonai őrsé-
ről kielégítő gondoskodás történt. A villa előtt
vezet el az új Szedez kis fürdőhelyre és a mező-
gazdasági iskolához. Középen néhány ház és két
kávéház kertje van. Abdul Hamid ma reggel korán
felkelt és az ablakból szemlélte a város szép kör-
nyékét. Számos kíváncsi igyekszik a nyaralóhoz
jutni, de az őrség távol tartja őket.

Abdul Hamid vérfürdőt akart.

Konstantinápolyi jelentések szerint Abdul
Hamid szultán szombaton, az új-török csapatok
bevonulásának napján nagy mérszártsá terve-
zett Konstantinápolyban A szultán és tanács-
adói már intézkedtek, hogy a kurdok és hod-
zsókkal és a helyőrségi katonákkal támadják
meg az örményeket és a keresztényeket. A szul-
tán azt remélte, hogy ezzel elérí a nagyhatal-
mak beavatkozását és trónjának megmentését.
A katonai bíróság elfogott katonák vallomása-
val megállapította azt is, hogy a katonák meg-
vesztegelésére szánt pénzt a szultán adta. A ka-
tonák ezt vallották:

— Nagyon jól tudjuk, hogy meg kell hal-
nunk, de nem akarunk, mint hazug emberek
meghalni. Megvalljuk tehát, hogy a pénz, amely-
lyel bennünket megvesztegettek, a szultántól
eredt. Szaid basa, Kiamil basának fia és Ismail
Kemal bég vették át a szultántól a megvesztege-
tésünkre szánt pénzt, de közöttük és a katonák
között más emberek szerepeltek, miut közvetítők.
Egy örmagy, aki a negyedik vadászszázalajt föl-
lázította, tizenöt ezer fontot (kétszáz ezer koro-
nát) és ezredesi kinevezést kapott.

A viszonyok kényszerítő nyomása alatt
és a hadseregben uralkodó hangulat miatt alig-
ha lesz elkerülhető, hogy Abdul Hamidot tör-
vényszék elé ne állítsák. Az állami bíróság fel-
adata lesz megvizsgálni, mennyiben volt része
a trónjavesztett szultánnak az április 13-iki
eseményekben. Eppenséggel nincs kizárva,
hogy az állami törvényszék halálra fogja ítélni
Abdul Hamidot.

Burhan Eddin — ellenszultán. (?)

Mig a „Turquie“ azt írja, hogy Burhan
Eddin herceg, Abdul Hamid szultán kedvenc
fia testvérénél rejtőzik, más lapok azt állítják,
hogy elmenekült. Burhan Eddin herceg még

részt vett a pénteki szelamlikon, de szombat óta eltűnt.

Ujabb jelentések szerint *Burhan Eddin* herezeget állítólag *Kis-Azsiában* csapatokat gyűjt. Sok, Konstantinápolyból elmenekült személyiség Ismitben gyülekezett és onnan Kis-Azsia belsejébe vonul vissza. Az anatóliai vasut gőzpontját, Eski-Lisert, hamidisták tartják megszállva. Angorában, Konjában, Aleppóban, Bagdadban az imámok és hodzsák szent háborút hirdetnek az ifju-törökök ellen. Mindenfelé kibontják a próféta zöld lobogóját. Megerősítést nyer, hogy a negyedik orduban az ifju-török tiszteket mindenütt fogságba helyezték. Hasonló jelentések érkeznek az ötödik, hatodik és hetedik orduból. Azt hiszik, hogy a hamidisták *Burhan Eddint*, aki nagy pénzeszegekkel rendelkezik, szultánná akarják kiáltatni és Mekkában kalifának fogják elismerni.

A megtorlás.

Mahmud Sefket basa kijelenti, hogy a haditörvényszék senkit sem fog kimélni és a főbűnösöket, bármilyen állásu is, tömegesen fogják kivégezni. Ha *Abdul Hamidra* rábizonyít, hogy ő volt az okozója a lázadásnak, akkor ő is viselni fogja a konzekvenciáit. A sok elfogott katona megdöbbentő vallomást tett. Egyik-másik bevallotta, hogy három-négy, sőt volt olyan, aki nyolcz tiszteket is meggyilkolt. Egy-egy katonánál 10—15 angol vagy francia aranyat találtak. A „Szervet Funun” jelenti, hogy tegnap két indítványt nyújtottak be a nemzetgyűlésnek. Az első a következőképp hangzik:

Azok, akik a régi uralom alatt vagyont szereztek, tartoznak kimutatni, hogy jogos uton jutottak hozzá, mert ellenkező esetben vagyonukat el fogják kobozni. A második javaslat szerint a Yildizben talált összes férfi és női rabszolgák szabaddá teendők és rabszolgákat többé nem szabad tartani. A két javaslat még tárgyalás alatt áll.

Renzi őrnagy térparancsnok hivatalos közlése szerint *Szabah Eddin* herezeget, miután semmi terhelést nem bizonyítottak rá, bocsánatkérés közben szabadlábra helyezték. Azok a híresztelések, amelyek szerint az e hónap 13-iki zavargásban résztvevő katonákon már hadbíró-sági ítéletet hajtottak végre, alaptalanok.

Győzelmi mámor.

Szalóniki két napon át valóságos örömmámoren uszott. Az utcákon rengeleg ünneplő tömeg hullámozott és az emberek, vallás- és nemzetiségi különbség nélkül, valósággal ölelkeztek. Megszűnt a különbség török, bolgár, görög és szerb közt, mert valamennyi egy ügyért lelkesült. Reggeltől estig mozsár- és fegyverördüléstől visszhangzott a város, mert a katonák és polgárok török szokás szerint így adják jelét örömiüknek. Az összes épületek virág- és zászlódiszben pompáznak és este valóságos fényárban uszik a város. *Abdul Hamid* nak az Alianti-villa ablakaiból les. alkalma megfigyelni, hogy milyen hatással volt a népre az ő detronizálása. A konstantinápolyi *Szabah adakozásra* szólít fel három szobor emelése céljából. A macedón hadsereg bevonulásának emlékére az egyiket a város falain kívül, a másikat Sisliben a katonák közös sirja felett és a győzelmi obeliszket a parlament előtti téren helyezték el.

A nemzetgyűlés.

A nemzetgyűlés mai ülése, amely kezdetben titkos volt és később nyilvánossá lett, több képviselő által benyújtott javaslatot tárgyalta, amely szerint a szultánnak új esküet kell tennie az alkotmányra a nemzetgyűlés előtt, mert tegnapelőtt a hadügyminiszteriumban főleg csak a szenátus és a kamara elnöke, a szenátorok és a tábornokok előtt tett esküet. A nemzetgyűlés nagy többséggel elhatározta, hogy a szultán esküjét egy héten belül valamely általa meg-

Az új szultán udvara.

A „Szerveti Funun” szerint *Lufty* bég külügyminiszteri főtisztart és volt budapesti főkonzult a szultán első kamarásának és *Halid Zia* bégot, az ismert író, a porta megbízottját

a dohányjövédéknél, a szultán első titkárává nevezték ki.

A *Tevfik*-kormány vasárnap fog lemondani. *Ghazi Mukhtar* basa, *Mahmud Mukhtar* volt konstantinápolyi parancsnok atyja lesz valószínűleg magyvezér. A hadügyminiszterjelöltek közt a második hadtest parancsnokát is emlegetik. Holnap, pénteken, lesz az első szelamlik és hír szerint *Mohamed* szultán a szelamlikot a *Szofia-mecselben* fogja tartani. választandó napon a nemzetgyűlés előtt ismételve. A gyűlés egyhangulag helyeselte *Mahmud Sefket* főparancsnok táviratát, amely közli *Abdul Hamid* nak a hadsereg által szükségesnek látott Szalonikiba való szállítását, amennyiben annak Konstantinápolyban való jelenlétét a haza érdekeire és javára károsnak mondja.

Hogyan szállták meg a Yildizt.

A török császári fordítási iroda egyik német származású alkalmazottja érdekesen beszélt el a Yildiz megszállásáról. A fordító, akit *Bollaunt Willy* nek hívnak, Brémából való és a császári fordítási irodában a német lapok fordítását végezte. *Bollaunt* a Yildiz megszállását így mondta el:

— Amikor az irodába mentem, az egész Yildiz kihaltnak látszott. Elmentem *Riza* bég kamaráshoz, az egyedüli emberhez, aki az irodában volt. Ő ezekkel a szavakkal fogadott:

— Hamar fordítson! A szultán újságot akar. Ne féljen, nem lesz semmi baja.

Bementem az irodába és épp elkészültem a „*Berliner Tageblatt*” egyik számának a lefordításával, amikor alulról hangokat hallottam. Az ut kanyarulatánál egy katona állott és ezt kiáltotta:

— Aki még benn van a házakban, az jöjjön ki. Nem lesz semmi baja. Mi jóbarátok vagyunk!

Erre lezártam az irodát és lementem az udvarra, ahol már sok szolga, éthordó, puskamíves, ruhátáros, vadász stb. gyűlt egybe és minden oldalról egyre özlönlöttek oda a Yildiz lakói, úgy, hogy nemsokára mintegy nyolczszázan voltunk. A cipőtisztítóktól kezdve a legmagasabb rangig képviselve volt ott minden osztály, az eunuchokat is beleértve. *Dzevad* bég első titkárt az utolsó pillanatban a szultán magához hívatta, de ezt az embert, úgy látszik, már elfogták. Így végül a szultán a háremhölgyek egy részével egyedül maradt a palotában. Minket egy csapat katona kísért ki a Yildizből. Miután tudomásunkra hozták, hogy egy esetleges szökési kísérlet csak veszedelemmel járhat ráuk nézve, körülbelül kétórai menetelés után elérkeztünk a hadiiskolába. Nagyon kellemetlenül esett, hogy amikor a nagy mezőn átmentünk, az ott táborozó albán csapatok kigunyoltak. Az eunuchok, kishivatalnokok és szolgák azt hitték, hogy elkövetkezett az utolsó órájuk. Még a hadiiskolában is, ahol pedig már biztonságban voltak, semmiképpen sem akarták elhinni, hogy nem lesz bajuk. A szultán rettegett puskamívesei gyávan viselkedtek. Ezek a katonák, akik a szultán pénzéből tunya életet éltek és még néhány nappal azelőtt azt állították, hogy ők az ördöggel is szembeállnak és majd csak elbánnak a szalonikii csapatokkal, most kérdőre vonva azzal védekeztek, hogy nem is értenek hozzá, hogyan kell a fegyverrel bánni. A hadiiskolában a kamarásokat, tiszteket és magasabb rangú hivatalnokokat elkülönítették és a hadügyi minisztériumba kísérték. Én, mint német alattvaló, igazoltam magamat, mire azonnal elbocsátottak. Két katonai növendék kísért haza, mert akkor már esteledni kezdett. Az ifju hadapródok jómodora, fegyvermeztessége és szeretetreméltósága nagyon meghatótt.

Miért kapitulált a Yildiz?

A Yildiz helyőrsége nem jószántából kapitulált, nem is azért, mintha *Abdul Hamid* megparancsolta volna, hogy a csapatok adják meg magukat, hanem kizárólag azért, mivel a Yildiz három nap óta teljesen el volt zárva a külvilágtól, esetleg nem lehetett odaszállítani a műszaki csapatok elvágta a Yildiz gáz- és vízvezetékí csöveit. Mikor a Yildiz lakosága észrevette, hogy sehonnán sem szerethet esetleg, iszonyu rémület támadt és tényleg a kapituláció után a szó szoros értelmében már egy falat kenyér nem volt a Yildizben. A szultán temérdek személyzete és a hárem hölgyei, mint az örültek, futkostak össze-vissza, mikor megdördültek az ágyuk és a csapatok egyre közelebb jöttek. *Mahmud* *Abdul Hamid* dot átkozta.

A civillista és a fizetések redukálása.

Április 12-én, a konstantinápolyi államcsíny és vérengzések előestéjén, a török kamara a költségvetés keretében egyuttal rendezte a szultán civillistáját, a herezegek, hereznők, kadunák, özvegyek, nők és az udvar főbb tisztviselőinek, valamint a magyvezér, miniszterek, válik, miniszteri tanácsosok és titkárok fizetését. A török kamara törölte mindazon összegeket, amelyeket az állam pénztárából fizettek a szultán udvartartására; törölte mindama kegydíjakat, amelyeket a szultán jóvoltából, de ugyancsak az állam pénztárából fizetett kegyeltjeinek, a besugóknak, intrikusoknak és a temérdek sok kémnek. *Dzavid* bég, a költségvetés előadója, megdöbbentő adatokat olvasott föl a kamarának arról a hallatlan pénzparárlásról, melyet az abszolút uralom emberei, állítólag a szultán nevében, elkövettek. Ez a rendszer alapította meg az óriási korrupciót. A szultán és az előző kormányok bírlajstroma, melyet *Dzevad* bég a kamara titkos ülésén felolvasott, kivétel nélkül elköserítette a szultán ellen a török képviselőket. A török kamara egyhangulag hozzájárult a *Dzevad* bég által felolvasott javaslatához. A szultán civillistáját, mely havonta 3,679,400 piasztter volt, 2,500,000 piasztterre redukálták; a szultán ezen összegből tartozik udvartartásának költségeit is fedezni. A trónörökösnek havi 200,000 piaszttert szavaztak meg. A herezegek havonta 80,000, a hereznők, miután mindegyiküknek külön udvartartása van, 40,000 piasztteri kapnak; a kadunák ugyanannyi apanázsban részesülnek. Mindegyiknek tetemes összeggel redukálták az apanázsát. A magyvezérnek 20,000 lírányi havi fizetését havi 10,000 piasztterre; a miniszterek fizetését 25,000 piasztterrel havi 10,000 piasztterre; a válik 15,000 piasztter fizetését havi 12,500 és 10,000 piasztterre szállították le, ugyszintén az osztályfőnökök és titkárok fizetését is. Az ifju-törökök fő-törökvése mindenekelőtt a zilált pénzügyi viszonyok rendezése és a korrupciónak kíméletlen módon való üldözése. A takarékosági szempont figyelembe vétele mellett is, főbb tisztviselőit és katonaságot tisztességesen fizeti, s minden téren oda fog hatni, hogy panasz, elégedetlenség ne legyen.

Ne adj pénzt!

A lapok az ifju-török tisztek szellemének jellemzésére a következőket írják: Az új szultán kihallgatáson fogadta *Ali Riza* pasát, a szalonikii hadtest vezérkarának helyettes főnökét, ugyszintén *Hassan Riza* pasa tüzérségi parancsnokot és ez alkalommal mindeniknek ötven-ötven fontot akart ajándékozni. A két tiszt ezen ajándékot visszautasította és amidőn a szultán rá akarta őket bírni, hogy a pénzt elfogadják, *Ali Riza* pasa arra kérte az uralkodót, hogy alattvalóinak sohase ajándékozzon pénzt, mert ez a szokás rontotta el az eddigi uralkodási rendszert. Érdekes, hogy a két tábornok, aki a pénzt visszautasította, az ajándékot tartalmazó erszényt elkérte a szultántól. A macedón hadsereg összes tagjai megesküdtek, hogy pénzajándékot nem fogadnak el. Tény az, hogy a megsebesült katonák az őket meglátogató idegenektől nem hajlandók pénzajándékot elfogadni. A nemzetgyűlés küldöttséget nemzett a sebesült katonákhoz, hogy köszönetét és üdvözlét fejezze ki. E küldöttség tagjai azt beszéltek, hogy a sebesülteket idegen látogatók megajándékozzák, mire a nemzetgyűlés elhatározta, hogy sebesültjeinek emlékeket ad. *Achmed Mukhtar* tüzéroronagyot és két más tiszteket, akik a bevonulásakor estek el, ma temették, a kormány és a nemzetgyűlés tagjainak jelenlétében. A síroknál hazafias beszédekkel mondtak.

KÜLFÖLD.

Vilmos császár és Ferdinánd király. Vilmos császár Korfuból táviratot intézett *Ferdinánd* királyhoz, amelyben szerencsét kíván neki Bulgária függetlenségének elismerése alkalmából.

Interpelláció a hármasszövetség ügyében. Rómából jelentik, hogy ottani politikai körökben szándékosságot látnak abban, hogy báró *Bienerlli* osztrák miniszterelnök a külföldi helyzetről mondott minapi beszédében, valamint *Weckerle* miniszterelnök és *Bülow* herezeg legutóbbi beszédeiben a német-osztrák-magyar szövetséget innepelték és Olaszországról említést sem tettek. *Barzilai* képviselő ennek folytán a kamarában interpellációt nyújtott be, amelyben azt kérdezi, hogy Berlinben, Budapesten és Bécsben a hármasszövetség tagjának tekintik-e még Olaszországot, vagy sem?

Az angol költségvetés. Lloyd George kincstári államtitkár ma nyújtotta be az alsóházban a költségvetést. Fejtegetéseit a sűrűn megtelt ház rendkívüli érdeklődéssel fogadta, mert a burháboru óta ez az első eset, hogy a költségvetés deficitet tüntet ki és mindenki feszült figyelemmel várta, mily javaslatokkal szándékozik a kormány a deficit fedezéséről gondoskodni. A kanczellár kifejti, hogy a fedezet nélküli deficit 15.720.000 sterling, a folyó évi kiadások növekedése főleg az agkori biztosításra és a flotta részére teendő kiadásokra vezetendő vissza. A flotta részére tett tulkiadások mindkét politikai párt beleegyezését bírják. Világos, hogy a flotta és a szociális reformok szükségessé teszik, hogy az állam a jövőben újabb kötelezettségeket vállaljon magára. Czélserű ezért az egész pénzügyi helyzet alapos megvizsgálása, továbbá gondoskodás nemcsak a pillanatnyi szükségletekről, hanem az egyre növekedő terhek fedezéséről.

Antidinasztikus mozgalom Szerbiában. Különböző szerb helyőrségekben a dinasztia ellen irányuló mozgalom észlelhető. A mozgalom egyelőre nem nagyon erős és vezetői kevés pénzrel rendelkeznek, de az antidinasztikus forrongás jelei a szerb tisztikar körében mindazonáltal aggodalmat keltenek.

Orosz csapatok Perzsiában. A sah, mint Teheránból jelentik, a konstantinápolyi események hatása alatt tobrizsi politikai bűnösöknek állítólag amnesztiát ígért. Másrészt a sah az alkotmány iránti követelés dolgában bizonytalan hangú táviratokat küld Tebrizbe. Rakhim kán nem teszi szabaddá a dsulfai utat. A marandi kormányzó Rakhim kán ösztönzésére közölte az orosz előcsapatokkal, hogy előnyomulásokat nem engedheti meg, amíg Ain et Dauléhtől erre vonatkozó utasítások nem érkeztek. A sah azt táviratozta Rakhim kánnak, hogy ne fejtse ki ellentállást az orosz előnyomulással szemben, hanem csapataival vonuljon vissza. A teheráni orosz követség közölte a perzsa kormánynyal, hogy az orosz csapatok csak az esetben vonulnak be Tebrizbe, ha jelenlétüket ott kívánatosnak tartják.

A szabadkai gyilkosság.

— Vojtha Antalt letartóztatták. —

Budapest, április 29.

A tegnap délutáni vonattal Szabadkára érkezett Vojtha Antal. Titokban vitték be a városba és a várnagyi szobába kísérték. Vojtha kihallgatásakor eleinte mindent tagadott. Azt mondta, hogy volt ugyan Szabadkán, mikor szüleihez hazautazott Magyarorszára, de sohasem járt a városban. A Park-kávéház tulajdonosa, két pinczére és a kávéházba járó kereskedők azonban azt vallották a szembesítéskor, hogy Vojthát négy-öt ízben is látták a Park-kávéháznak annál az ablakánál, amelyből a szege di utra lehet látni. Ez tudniillik az az ut, amelyen Haverdáné a szőleijébe szokott járni. Vojtha ezután beismeri annyit, hogy egyszer lehetett a Park-kávéházban, az is lehet, hogy beszélgetett egy ismeretlen emberrel, de nem tudja ki az. A szembesítés alkalmával Vojtha mindig csak azt hajtogatta:

— Tövedés, nem én voltam!

A szembesítések után délben ismét kihallgatták Vojthát, de minden kérdésre megtagadta a feleletet.

A rendőrség azt hiszi, hogy most helyes nyomon jár. Feltétele szerint az az ismeretlen követelte el a gyilkosságot, akivel Vojtha a Park-kávéházban többször találkozott. A rendőrség minden igyekezete most arra irányul, hogy megtudja, ki volt az az ismeretlen ember, akivel Vojtha a kávéházban többször is találkozott.

A szabadkai rendőrség egész nap folytatta a kihallgatásokat Vojtha Antal körül. Galuk István, a Pest-szálló pinczére vallotta, hogy többször látta Vojthát, akit nagyon jól ismer, egy gramus alakú a szálló kávéházában. Vojtha revolvert adott az ismeretlen férfinak, aki a fegyvert vigyázatlanul zsebrevágta.

— Vigyázz, mert elsül, — mondta Vojtha a pinczér vallomása szerint.

— Ne félj, nem vagyok gyerek, — felelte amaz, majd hozzátette: — ugye sokáig lesz nálam.

Vojthát szembesítették a pinczérral, a gyanúsított zavartan beismeri, hogy tényleg volt a Pest-szállóban. Vojtha Antalt ma este Szabadkán letartóztatták, Vojtha ártatlanságát hangoztatja.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Péntek, április 30. — Róm. kath.: Zsófia. sz. vt. — Prot.: Zsófia. — Görög-ország: apr. 17. Agapit. — Zsidó: Ijar 9. — A nap két reggel 4 óra 47 perczkor, nyugszik este 7 óra 8 perczkor, a hold két délután 1 óra 53 perczkor, nyugszik éjjel 3 óra 15 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A belügyminiszter fogad d. u. 3 órakor.

A földművelésügyi miniszter fogad d. u. fél 5-kor.

A közoktatásügyi államtitkár fogad d. u. 4 órakor.

Tavaszi Tárlat a Műcsarnokban. Nyitva 9—6-ig.

Belépődíj 1 korona. — Nemzetközi női kiállítás a Nemzeti Szalonban. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. —

Állandó kiállítás és Márk parodisztikus tárlata a Könyves Kálmánul (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva egész nap. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-u. 3.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 3—8-ig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—6-ig. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchényi Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9—1-ig és 6—7-ig. — A Ráth György Múzeum zárva. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7 óráig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás zárva.

— Az általános munkaszünet május 1-én. A „Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége” és a „Budapesti Hirlapszedők Köre” vezetősége között a következő megállapodás jött létre a május elseji munkaszünetre vonatkozólag:

Május 1-én az összes délután, május 2-án az összes reggel megjelenő lapok elmaradnak. Hétfőre, május 3-ára vonatkozólag pedig szigorúan fennál az a megállapodás, amely annakidejében kötöttet. *Eszerint pénteken, április 30-án megjelennek a délutáni lapok és megint csak hétfőn, május 3-án; május 1-én a reggeli lapok és megint csak kedden, május 4-én. Közben pedig egyetlen lapnak sincsen joga bármilyen különvagy rendkívüli kiadást adni.*

Hírek a király gyöngékedéséről. A mai napon hírek terjedtek el a király gyöngékedéséről. Arról szóltak, hogy az Erzsébet királyné szobájában maradt. A meghülés — a szállongó hírek szerint — úgy keletkezett, hogy a kiállítás látogatása után, amikor is meleg nap volt, nehéz kabát volt rajta; azt levette és ekkor hűlt meg. Ezek mind kőszá híreknél nem egyebek. Erre mutat legalább a Bécsben félhivatalosan kiadott kommuniqué, mely így szól: A király gyöngékedéséről szóló hírek alaptalanok. A király ma nyitott kocsiában Schönbrunnból a Burgba hajtatott, hol a perzsa követet fogadta és aztán általános kihallgatásokat adott.

— Uj nemes. A király Kerner Pál nyugállományú honvédeztársának és törvényes utódainak a magyar nemességét „Szemplaki” előnévvel adományozta.

— A német császár bécsi utazása. Vilmos császár bécsi utazásának idejét még nem állapították meg véglegesen. Vilmos császár korfui tartózkodása az időjárástól függ. Abban az esetben ugyanis, ha május közepéig nagy hőség állana be Korfuban, Vilmos császár ott tartózkodását meg fogja rövidíteni és ez esetben Vilmos császár már korábban jön Bécsbe. Lehetséges egyébként, hogy Vilmos császár az északi Morvaországban szeptemberben tartandó nagy hadgyakorlatokon is részt vesz.

— Danilo trónörökös a cárnál. Pétervárról jelentik, hogy Danilo montenegrói trónörökös váratlanul ideérkezett és kihallgatást kért a cártól. Látogatása hír szerint a berlini szerződés 29. pontjának megváltoztatásával függ össze.

— Kitérítés. A király dr. Leiter. Frigyesnek, az „Oesterreichisch-Ungarische Konzular-Korrespondenz” kiadójának a III-ad osztályú vas-koronarendet adományozta.

— A konzulág köréből. A király Kanitz Vilmos magyar állampolgár, budapesti lakosnak megengedte, hogy Costarica köztársaság budapesti tiszteletbeli konzulává történt kinevezését elfogadja és egyúttal kinevezési okmányát a legfelső megerősítési záradékkal is ellátta.

— **Báró Kaas Ivor kitérítése.** Röviden már megemlékeztünk arról, hogy a Magyar Tudományos Akadémia báró Kaas Ivornak ítélte oda a Bródy Zsigmond-féle publicisztikai jutalmat. Egy lábadozó nagy beteg párnájára esik ez a néhány babérlevél; Kaas Ivor az élet és halál meggyéjéről visszatérve találja magával szemközt a legelőkelőbb magyar irodalmi és tudományos testület kitérítését. Ez a borus alkalom, mely mégis vigasztaló, hiszen a súlyos, fájdalmas betegséget szerencsésen kiállotta a magyar publicisztikai irodalom nesztora, — intím, meleg hangulatot vegyít abba az elismerésbe, mely Kaas Ivort érte. S jól van ez így, Kaas Ivort nem lehet igazán ünnepelelni intím és meleg hangulatok nélkül. Ehez a csupa szív-emberhez, aki fanatikus és szertelen tud lenni a szeretetben és a gyűlöletben, a védelemben és a támadásban, méltatlan volna egy hideg, sablonos megtiszteltetés. Báró Kaas Ivor azok közé a ritka egyéniségek közé tartozik, akit mindenki szeret, még az is, aki szembe kerülve vele a maga bőrében volt kénytelen tapasztalni azt, hogy egy hegyes kis acéltoll milyen fájón karmolhat, hogy ha olyan félelmes biztonsággal dolgozó kéz vezet, mint a báróé. Am az ellentétek is megbecsülték Kaas Ivorban a tisztia szívű, egyenes lelkű férfit, aki fanatikus a saját meggyőződésének s abban a harcban, melyet kitűzött ideálok szolgálatában megviv, senkit sem kímél, még önmagát sem, mert kockázatos bátorsággal veszi ki részét mindig a legforróbb küzdelemből. Az Akadémia Kaas Ivorban az iróttal művészet és az erős magyar érzésű iróttal becsülte meg. Kaas irótművésze: a kristályos világosság, szabatoság és költői szépség, a magával ragadó temperamentum és matematikai biztossággal dolgozó logika keveréke. Céljaiban mindig nemes, tiszta idealizmus vezérli; erős faji érzés, mely annál elismerésre méltóbb, mert ő maga idegen származású család születtje. Az apja báró Kaas Ede főhadnagy volt a Walmoden nevű vasas német ezredben, de a felesége, Ivánka Ida, áttértette a magyarság pártjára, az osztrák szolgálatból kilépett, magyar állampolgárrá lett és a fiu, báró Kaas Ivor, az öreg Táncsicsossal együtt szenvedett börtönt Budán. Ez a korai börtön nem változtatta meg Kaas Ivor temperamentumát. Azután is megmaradt benne a vártanuk fanatikus leve annak minden tulajdajával és tévedéseivel egyetemben. Hosszu, érdemes írói mulatt érdemelte meg az Akadémia kitérítését s ez a siker annál méltánylandóbb, mert azt nem párttaktikai és politikai tekintetokból, hanem saját kvalitásai révén szerezte meg.

— Gróf Szápary László Ceylonban. Gróf Szápary László valóságos belső titkos tanácsos, aki a múlt hónapban afrikai vadászatra indult, Egyiptomból Ceylon szigetére utazott. Gróf Szápary több külföldi mánás társaságában Ceylon őserdeiben fog vadászni.

— Fallières élete ellen. Nizzából táviratozzák: A rendőrség tegnap Monacóban egy Terdier nevű anarchista tartóztatott le, akinél egy revolvert és a prefektushoz intézett levelet találtak, amelyből kitűnik, hogy az anarchista szándéka volt Fallières elnököt megölni.

— Kohl Medárd bérmautja. Kohl Medárd felszentelt püspök május ötödikén kezdi meg a bérmautja szentségének a kiszolgáltatását a következő sorrendben: Május 5-én Pozsony-Eszéki, 6-án Nagymagyar, 8-án Somorja, 9-én Dunaszerdahely, 10-én Felbár, 11-én Bős, 12-én Ballony, 13-án Vasárut (hol egyúttal templomconsecratio lesz), 15-én Nagysalló, 16-án Barsendréd, 17-én Zseliz, 18-án Lékér, 20-án Érsekújvár, 21-én Bajcs, 22-én Tardoskéd, 23-án Komjáth, 24-én Nagysurány, 25-én Naszvad, 27-én Tótmegyer, 31-én Budapest-Lipótvárosban; június 3-án Budapest-Erzsébetvárosban, 5-én Budapest-Óbudán, 6-án Budapest-Koronázó-templomban, 7-én Budapest-Terézvárosban, 8-án Budapest-Ferenyvárosban, 9-én Budapest-Józsefvárosban és 15—16-án Cétényi körületben.

— **Bárczy polgármester ünneplése.** Az Erzsébetvárosi Kaszinó ma este fényes lakomát rendezett dr. Bárczy István polgármester tiszteletére abból az alkalomból, hogy a lakásinség enyhítésére készített programja fővárosszerte osztatlan örömet és lelkesedést keltett. A lakomán mintegy százötvenen vettek részt a VII. kerület polgárságának színe-javából, akikhez más kerületek küldöttjei is csatlakoztak. A harmadik fogásnál felémelkedett dr. Kovács Jenő fővárosi bizottsági tag, a kaszinó érdemes igazgatója és szép beszédben méltatta dr. Bárczy István polgármester érdemeit. A formás és hatásos beszéd után perczekig zingott a taps és az eljenzés. Dr. Szalai Mihály volt a következő szónok. Ő Eötvös Károlyt és a megjelent országgyűlési képviselőket éltette. Általános figyelem közepette emelkedett szólásra dr. Bárczy István polgármester és megköszönte az ovációt. Tomboló tetszéssel fogadták a polgármester beszédét. Utána Eötvös Károly szólalt fel. Kedves humorral gazdagon fűszerezett beszéde végén a polgármestert éltette. A társaság a késő éj-jeli óráig maradt együtt.

— **A hadsereg köréből.** A király adományozta Beschi Ede altábornagynak, a vártüzérség felügyelőjének, a táborsernagyi címet és jelleget a díj elengedésével; elrendelte, hogy Belopotoczky Kálmán hittudor, apostoli tábóri vikárius ad personam a IV. rangosztályba lépjen elő; Monte Pastelloi Mollinary Kálmán vezérőrnagy saját kérelmére a nyugállományba átvessék és neki ez alkalomból az altábornagyi címet és jelleget, valamint a Lipót-rend lovagkeresztjét, mindkettőt a díj elengedésével adományozta. Továbbá kinevezte a király: gyalogsági tábornokokká: a következő altábornagyként: Rumershofer Rumber Adolfot, a 9. hadtest parancsnokát és leitmeritz vezénylő tábornokot és Garba Rajmondot, a 13. hadtest parancsnokát és zágrábi vezénylő tábornokot; altábornagyként: a következő vezérőrnagyként: Sertie Lukácsot, a 9. gyaloghadosztály parancsnokát; Kis-Jókai Udvornoky Győzött a 31. gyaloghadosztály parancsnokát; Benefai Bacskák Zsigmondot, pótlóvezénylő felügyelőt és a közös hadügyminisztérium 3-R. ügyosztályának főnökét; Colard Armit, a 24. gyaloghadosztály parancsnokát; Dömösdi Magyar Gyulát, a 9. tüzérandár parancsnokát; Brlogi Puháló Pált, a hadiiskola parancsnokát; Schemua Balázst, a 18. gyaloghadosztály parancsnokát; Csegezy Csongvay Károlyt, budapesti erdőépítészeti igazgatót; Zelleggi Zednik Oszkárt, beosztva a 14. hadtestparancsnokságnál; Kirehwalldi Knopp Károlyt, a 29. gyaloghadosztály parancsnokát; vezérőrnagyként: a következő ezredek: Buszjaeger Gyulát, Micevic Gergelyt, Wittmann Kamillót, Olbert Nándort, Schudava Károlyt, Reichsegg és Gerstbergi lovag Gerstenberger Frigyes, Hess Rezsőt, Marting Hugót, Daler Hugót, Eisenhori lovag Eisler Jánost, Eckwehri Wolter Ernőt, Prévost Nándort, Karger Vilmost, Millivojevich Péter, Kohout Károlyt, Botie Joáchimot, Novak Frigyes, Svoboda Emil, Fischer Edét, báró Abele Vinczét, Kuczera Hugót, ezredeskké: a vezérkari testületben a következő alezredek: lovag Willerding Rezsőt, Grubic Milánt, Lauingen Vilmost, Reymann Hugót, Gössmann Ottót, a tüzérségi törzsnél: a következő alezredek: Hamm Ferenczet, a hadmérnöki törzsnél: a következő alezredek: Urbaz Adolfot, Richard Arthurt, Stipek Tivadart, a gyalogságnál, vadász- és utászcsapatnál és a vasuti és táviratcsoporthoz: a következő alezredek: Granath Józsefet, Rakus Henriket, Poleschensky Gusztávot, Szent-Miklósi és Ovári Pongrácz Henriket, Paliczka Ilést, Humitza Jánost, Glantschnig Ágostot, Barbini Sándort, Essler Konrádot, ezen ezrel parancsnokává való kinevezése mellett; Aust Albrechtet, lovag Kisling Ottót, Winkler Miksát, Jaschke Jánost, Hausenau Hausstein Henriket, Lindner Adolfot, Fiessel Józsefet, Andrian Bódogot, a lovasságnál a következő alezredek: Frey Jánost, lovag Ruiz de Roxas Jenőt, báró Gablons-Eskeles Henriket, Merhal Ernőt, Hilvet Arthur, Kuczera Alajost, a tábóri és hegyi tüzérségnél: a következő alezredek: Tunk Edét, Kohout Manót, Konear Jánost, Pruggmayer Antal, Moltini Busetti Nándort, Ruprecht Ferenczet, a vártüzérségnél: a következő alezredek: Sarcevic Jánost; a helyi alkalmazásnak állományában: az I. csoportban: a következő alezredek: Radler Károlyt, a menesknél: a cs. és kir. állami létesítvények katonai osztályánál: Atteri és Iveaghei báró Enis Károlyt, a m. kir. állami létesítvények katonai osztályánál: Schlosser Frigyes. — A király Ziegler Károly ezredet, a magyar királyi esendőrség főfelügyelőjét vezérőrnaggyá nevezte ki. A király 1909. évi május 1-ével kinevezte a magyar királyi esendőrség állományában május 1-ei ranggal: alezredek: Csikszentimrei Csató Ferenczet, az V. számú esendőrkörület állományában; őrnaggyá: Kiss László századost, az V. sz. esendőrkörület állományában, másodtörzsbírszté való kinevezése mellett; továbbá századosokká a következő főhadnagyokat: Katona Gézát és Etédi Simon Balázst, mindkettőt az I. és Hegedüs Gyulát a VI. számú esendőrkörület állományában; főhadnagyokká a következő zászlósokat: Baitz Jenőt a III., Filla Ernőt a VI., Tomasek Józsefet az V., Garabb Gyulát a IV., Martin Imrét az V., Kossuthi és Udvardi Kossuth Kálmánt a III., Orbán Bódog bárót a IV., Jalsoviczy Andrást a VI., Bejezy Bélát az V. és Hódossy Károlyt, a VI. számú esendőrkörület állományában.

— **Az olasz királyi pár utazása.** Nápolyból jött egy távirat, hogy az olasz király és a királyné Tiltoni külügyminiszter kíséretében reggel felhétkor ideérkeztek. A királyné Tiltoni külügyminiszter kíséretében folytatta automobilon utját Bolába. A király Erussati tábornok főhadsegéd és Garelli ellentengernagy kíséretében automobilon a királyi palotába ment. Félnyolczkor a király a kórházba ment, hol a Fogu tengeralatt járó naszád rebbanásának áldozatait meglátogatta. — Bajából táviratozzák, hogy Elena királyné reggel kilenc órákor ideérkezett. Haladéktalanul a „Re Umberto“ pánczélos fedélzetére ment, mely tegnap este érkezett meg. Viktor Emánuel öt perczel féltiz előtt érkezett meg és azonnal a „Re Umberto“ fedélzetére ment.

Az aostai hercegi pár ma délelőtt Bajába érkezett és azonnal a Re Umberto csatahajóra szállt. Később megérkezett a Viktoria and Albert angol királyi yacht két ezirkáló és több torpedó-naszád kíséretében a kikötőbe. A hajók zászlódszót öltöttek és üdvözléseket váltottak. Mihelyt a Viktoria ad Albert borgonyt vetett, Viktor Emánuel király Elena királyné és az aostai hercegi pár az angol hajóra mentek, amelynek léposóján az angol király fogadta őket. Az angol királyné és az orosz czárné a vendégeket a hajó fedélzetén fogadták. Az üdvözlés igen szívélyes volt. Déltájban az olasz vendégek elhagyták a yachtot. Később az angol királyi pár viszonzta a látogatást.

— **Siremlék Falk Miksának.** A magyar publicisztika kidölt nagy oszlopának, a Peeter Lloyd egykori főszerkesztőjének: Falk Miksának emlékezetét maradandólag megörökítendő, a Pesti Lloyd Társulat elhatározta, hogy a Kerepesi temetőben lévő pihenő helye fölé díszes emléket állíttat. A költségekre szükséges pénzt a saját kebelében már össze is gyűjtötte és az emlék mintájának elkészítésére szűkebb körű pályázatot hirdetett, illetve arra felszólított egyes művészeket. Ezek: Róna József, Telcs Ede, Donáth Gyula, Kallós Ede és Ligeti Miklós. A pályázatból győztesen kikerülő művészt megbízzák a siremlék megalkotásával.

— **Francia tudós rólunk.** Anatole Leroy Begulieu, a híres francia akadémikus cikket írt a „Revue deux Mondes“ legújabb számába. Az igen alapos tanulmány érdekes új szempontból foglalkozik a magyarok nemzeti törekvéseivel. A francia nyelvnek a keleti népeknél való elterjedését és szociológiai szerepét vizsgálja. Az a nézet, hogy a magyaroknál épp úgy, mint a görögöknl és románoknál a francia nyelv, mint az emancipációnak egyik eszköze jelentkezik. A francziához ezeket a nemzeteket nem valami muló ábrándozás, vagy megfontolatlan lelkesedés vonzza, hanem nemzeti szükségleteiknek teljes öntudata és a jogos vágy, hogy megszabaduljanak egy idegen kultúra terpeszkedésétől, amelynek karjaiban elvesztenék nemzeti jellegüket. Az érdekes cikk többek között a következőket mondja:

Hála néhány honfitársunk buzgóságának, főképp hála a mi budapesti főkonzulunk kezdeményezésének és finom tapintatának, a magyarok vonzama nyelvünk és irodalmunk iránt az utóbbi időben igen hízog módon erősödött meg. Fontenay vicomte főkonzul impulzusára Budapesten alakult egy francia irodalmi társaság, melynek tagjai közt a nemzet legjobb nevei vannak. Ez a társaság nem éri be azzal, hogy ingyen francia tanfolyamot nyisson és ösztöndíjat osszon ki a Párisba kívánkozó magyarok számára, hogy francia művészeket és írókat hívjon meg Magyarországon való előadások tartására; hanem még sokkal nehezebb munkába fogott, még pedig teljes sikerrel. Egy francia szemlét alapított ez a társaság, amely teljesen francziául van szerkesztve, de a munkatársai magyar tudósok és írók. A magyar miniszterek és pártvezérek, Wekerle, Apponyi Albert, Kossuth, Andrássy nem restelik a fáradságot, hogy a mi nyelvünkön fejtsék ki a magyar politika, pénzügyek, közoktatás és kereskedelmi ügyek, a választási reform legnehezebb problémáit.

— **A hercegprímás a francia főpapokhoz.** Vaszary Kólos bíboros hercegprímás, Jane d'Arcoznak szentté avatása alkalmából igen meleghangú táviratot intézett Amette párisi érsekhez és Touchet orléansi püspökhöz, akik azokat ugyancsak meleg hangon köszönték meg az egyházfejedelemnek. A hercegprímás ezzel viszonzta a francia főpapoknak a magyar nemzet iránt tanúsított tiszteletét és rokonszenvét, mert ők az árpádházi Szent Erzsébet jubileum alkalmával fényes egyházi ünnepeket tartattak.

— **Hollandia öröme.** Óráról-órára várja a lakosság az örvendetes eseményt. Tegnap nagy izgatottság támadt mindenfelé, mert híre kelt, hogy Hollandia reménysége teljesedett. De aztán hamarosan megtudta a nép, hogy az öröm még korai. Az udvari orvosok nagyon meg vannak elégedve vizsgálatuk eredményével, csak azt kívánják, hogy a királyné mentől többet sétáljon, de Vilma királyné a tanács ellenére délelőtt lepihent s csak ujjab unszolásra ment délután a parkba. A palotába csak kivételesen juthatnak be egyesek s onnan hírül hozták, hogy a királyné kitünően érzi magát. Délután 4 órákor valóságos népvándorlás indult a királyi palota felé, mert megint azt híresztelték, hogy az örvendetes esemény bekövetkezett. Amsterdamban és Rotterdamban a lapok külön kiadást rendeztek, a nép a nemzeti himnuszt énekelve járta be az utcákat. Megint csalódottan oszlott széjjel a tömeg a királyi palota tájékaról, de egy óra múltán ismét életveszélyes volt a tolongás, mert úgy tudták, hogy a királynének leánya született, de egyelőre a palotában titkolják. Estig özönlött a nép a palotához és várta a híreket. Mozdulni is alig lehetett és az izgatottság tetőpontját érte el. A rendőrök is éltették az ujszülöttet s mindenki biztosra vette, hogy most az egyszer igazán komoly a dolog. A gránátosok kaszárnáját, amely a királyi palota közelében van, kivilágították, de nemsokára elfújták a gyertyákat az ablakokban s a palotából udvari tisztviselők futva jöttek a rendőrökhöz tudatni, hogy még korai az öröm. Aztán a rendőrök végig járták a tömeget és hangos szóval hirdették, hogy a várva várt esemény még nem történt meg. A királyné kitünően érzi magát s mivel a nagy esemény minden perczben bekövetkezhetik, Couvertanar folyton a palotában tartózkodik. Henrik herceg maga írja a válaszokat a királyi család távollevő tagjainak és a külföldi udvarokból érkező távirati tudakozódásokra.

— **Álhírek Ludvigh Gyuláról.** Az egyik hírlap azt ujságolta tegnap, hogy Ludvigh Gyulát, a Magyar Államvasutak elnökigazgatóját, a Nemzetközi Hálókocsitársaság igazgatóságába beválasztották. Ezt a hírt olyan formában közölte a lap, mintha a választás Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter akarata ellenére történt volna s hozzátette, hogy Ludvigh Gyula lemondott elnökigazgatói állásáról és utóda Kossuth Lajos Tivadar lesz. Ezzel a hírről szemben a legilletékesebb forrásból merített értesülés szerint így áll a dolog: gróf Szápáry Pál, a Nemzetközi Hálókocsitársaság igazgatóságába nem az államvasutak képviselője gyanánt, hanem mint csak magánpályázó jelentkezett. És ez természetes is, mert olyan helyet, ahol a forgalom óriási érdekeiről van szó, csakis szakember tölthet be. Ludvigh Gyulát, mint a Magyar Királyi Államvasutak elnökigazgatóját, tehát mint szakembert ajánlották a Nemzetközi Hálókocsitársaság igazgatóságába. Az sem felel meg a valóságnak, hogy Ludvigh Gyula választása Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter akarata ellenére történt volna, ellenkezőleg, a jelölés, a pályázat és a választás a miniszter hozzájárulásával ment végbe. Ez a választás annyira nem inkompatibilis, hogy Ludvigh még akkor is megmaradhatna a Nemzeti Hálókocsi Társaság igazgatóságában, ha elnökigazgatói állásától nem válna meg. Ami az elnökigazgató lemondását illeti, ebből is csak annyi igaz, hogy már négy évvel ezelőtt beadta a királynak lemondó kérvényét s most megsürgette az elintézését. Arra a hírről vonatkozóan pedig, hogy Ludvigh Gyula lemondása esetén Kossuth Lajos Tivadar lesz a magyar királyi államvasutak elnökigazgatója, fölhatalmaztak benünket annak a kijelentésére, hogy Kossuth Lajos Tivadar még akkor sem fogadná el az elnökigazgatói állást, ha megkínálnák vele.

— **Hazaérkezett tartalékosok.** A pozsonyi 72. gyalogezred 460 tartalékos és póttartalékos katonája ma este érkezett Pozsonyba különvonattal Cirkvenicéből és Dalmáciából. A pályaudvaron a helyőrség tisztikara, élén Pollák Frigyes tábornokkal, zenekarral várta a visszatérőket. A bevonuláskor a katonákat a közönség viharos lelkesedéssel fogadta.

Sütőiparosok Szerényinél. A budapesti sütőiparpartesület és a sütőmunkaadók szövetsége Spolarits György és Kális Ödön vezetésével ma délután egy órákor küldötttisztelegget Szterényi József államtitkárnál a kereskedelmi minisztériumban. Spolarits György és Hollaender Ignác adták elő a sütőiparosok panaszát a vasárnapi tiz órai záróra és a rendőrségi zaklatások tárgyában. A küldöttség egyben memorandumot adott át az államtitkárnak, aki megígérte, hogy azt tanulmány tárgyává fogja tenni. Az államtitkár válaszában kijelentette, hogy a sütőmesterek üzletiüket nem kötelesek 10 órákor bezárni, hacsak nem merült fel panasz, hogy 10 óra után lisztet adnak el, minthogy a törvény megengedi a sütőknek, hogy vasárnap egész napon át árusítsanak. Végre megígérte, hogy még e héten intézkedni fog, hogy a zaklatások megszűnjenek. A küldöttség az államtitkár választát éljenzéssel fogadta.

Egy motorvonat veszedelme. A költse-csicsali és karádi állomások között pénteken este teljes sebességgel haladt a 4306. számú motorvonat. Egyszerre a vonat csapjai letörtek, a motor megakadt és miközben megállt, csaknem felborult. A vonaton pánik ütött ki, mert senki se tudta, mi történt. A vonatszemélyzet, mely szemügyre vette a pályát, megdöbbenéssel látta, hogy az egyik sínem 30—35 kilónyi súlyu terméskő fekszik. A követ eltávolították, az eltört motort némileg rendbehozták, aztán nagy késéssel folytatták az utat. A csendőrség nyomozásának sikerült kideríteni, hogy a moányeletet Hajcsár Imre 23 éves gazdasági cseléd követte el, aki csak annyit ismert be, hogy ő a környéken vasboronával követet szállított és a kő valószínűleg véletlenül esett a vasúti sínre. Ezzel szemben Karádon igen sokan állítják, hogy Hajcsár már hónapokkal ezelőtt becsúzt esküdött a motorvonat ellen, mert egyszer lekészt a vonatról, mely éppen az orra előtt indult ki a karádi állomásra. Hajcsárt letartóztatták és bekísérték a kaposvári királyi ügyészséghez.

Egy zeneakadémiai tanár öngyilkossági kísérlete. Megírták a lapok, hogy Szabó Xaver Ferenc zeneakadémiai tanár öngyilkossági kísérletét követett el. Ezen öngyilkossági kísérletre vonatkozó lapközleményekre ma a következő sorok közzétételére kérték fel bennünket:

Elkeseredett kedélyállapotom pillanatnyi zavarában elkövetni szándékoztam tettemből kifolyóan a napilapokban több téves közlemény jelent meg, amelyek helyreigazítása az igazság érdekében saját magam iránt tartozó kötelességem. 1. Terve az a közlés, hogy én a zeneakadémia nyugalmazott tanára vagyok, mert a valóságban ez intézet rendes tanárai között működöm. Ennélfogva valótlan az a nekem imputált nyilatkozat is, hogy kiüldöztek a zeneakadémiából, s hogy tapintatlansággal csinált nyugalmaztatásom volt egyik oka elkeseredésemnek. Ezzel merőben ellenkezőleg a zeneszerzői pályámon tapasztalt mellőztetésért épp a zeneakadémia jóakarata támogatásában találtam vigasztalást, ahol épp mostanában léptem elő nagyobb fizetési osztályba. 2. Elkeseredésemnek úgy a zeneakadémián, mint tanári működésemem teljesen kívül eső és egyedül oka az a méltatlanság, a jogtalan ellenszenv, amely engem mint zeneszerző általában s különösen a filharmonikusok részéről ért. Műveim ópus-száma meghaladja a 160-at s bár előzőleg előadott műveimet úgy a szakértők, mint a nagyközönség méltányolták, mégis 15 év óta nem juthattam ahhoz, hogy bármely művem előadásra kerüljön. Ha a közönség elítéli műveimet, ebből levonom a következményeket, de az a tény, hogy még csak meg sem engedik ezeknek a közönség elé kerülését, joggal felháborít és elkeserít. Szabó Xaver Ferenc s. k., az Orsz. m. kir. zeneakadémia rendes tanára.

Erőszakoskodó sztrájkolók. Lemberger József cipész (Nádor-u. 16.) feijelentést tett a rendőrségen, hogy a sztrájkoló cipésmunkások darabszámra dolgozó segédeit megtámadják, fenyegetésekkel a munka abbahagyására akarják rábírni. Egyet közülük magukkal vitték a sztrájk-tanyára, ahol fogva tartották. A rendőrség megindította a nyomozást.

Szegény gyermekek nyaralása. A Szünidei Gyermektelep-Egyesület vezetői, gróf Teleki Géza elnök és dr. Demjén Géza titkár, az idén is megkezdtek akciójukat a szegény gyermekek nyaralásának biztosítása érdekében. A vezetőség már szétküldte a fővárosi iskolák igazgatóihoz az ajánlati lapokat a nyaralásra szoruló szegény gyermekek ajánlása végett. Az így ajánlott gyermekek közül az egyesületi orvosok jelölik ki azokat, akiket a nyáron vidéki telepekre fognak kiküldeni. A kijelölés az idei iskolai év végén történik meg.

Elrablott Wertheim-szekrény. A somogyvári állomást vasárnap este 8 óra 40 perczkor hagyta el az utolsó vonat, hajnali 4 óráig aztán az állomáson keresztül nincs közlekedés. Az állomás főnök 9 órákor zárta le az irodahelyiséget és nyugovóra tért hálószobájába, amelynek csak egy szoba választ el az irodától. Fél tíz óra tájban egy rablóbanda tört be az állomásra. Fölfeszítették az ajtót és behatoltak az irodába. A lakosztályba nyúló ajtót asztallal és székekkel eltorlaszolták, azután lámpafény mellett fogtak hozzá munkájukhoz. Időközben a vasúti őr a koromszálló részegen hazajövet, elment az iroda előtt, de semmi gyanusát nem vett észre s hazatért lakására. A rablók a pénzszekrényt akarták kifurni, de ez nem sikerült, a Wertheim-szekrény zárával nem tudtak megbirkózni. A rablók erre magát a Wertheim-szekrényt vitték el magukkal, úgy, hogy leresztették a vaspántokat, amelyek a szekrényt a padlóhoz erősítették. A pénzszekrényt, mely 600 koronát tartalmazott, dorongokkal rakták kocsijukra. Aztán minden nyomot eltüntetve, elvágtattak. Az állomásfőnök csak hajnalban vette észre a betörők garázdálkodását. Rögtön jelentést tett a csendőrségnek, amely széleskörű nyomozást indított a rablóbanda előkerítésére. Az a gyanu, hogy a betörést egy cigánybanda követte el.

A magurai erdő égése. Közöltük Szilágy-Somlyóról érkezett tudósítások alapján, hogy a magurai erdőség lángokban áll. Erre vonatkozólag azt jelentik, hogy a tüzet nagy erőfeszítéssel csak a kőso éjjeli órákban sikerült lokalizálni. Az oltásban a közeli falvak lakossága, valamint az egész megyéből a csendőrség résztvett. Az oltásnál Czirennér esendőrhadnagy, Bölöny főkapitány és Lukatsffy polgármester buzdították a csendőrséget és a lakosokat. A bajt fokozta, hogy a nép részint a mezői munkák mellett, részint a nagyfalusi tavaszi vásáron volt és így csak későbbben foghattak az oltáshoz. A tűz 50—60 hold területen pusztított. Az oltást az éjjel megeredt záporosó megkönnyítette. A tüzet állítólag gyermekek okozták, akik egyik szőlőkunyhóban égő cigarettát dobtak el.

Váltóhamisító hadnagy. A büntetőtörvény-szék vizsgálóbírja elfogató parancsot adott ki Szilágyi Béla volt hadnagy ellen, aki még a múlt évben egy nagyobb összegű váltót hamisított. Ujhelyi Károly és Lator Zsán volt tisztársai neve s a váltót az Országos Központi Hitelbiztosítónál leszámoltatták. Szilágyi azóta megszökött és írásban lemondott tisztá rangjáról. A rendőrség nyomozza.

Rablógyilkosságok Szerbiában. Belgrádból két rablógyilkosságot jelentenek. *Gyáics* Lyubomir gazdag valjevói kereskedőt és segédjét, *Petrovics* Tihamirt, eddig ismeretlen tettesek baltával megölték és a kereskedőt kifosztották. A rablók sok pénzt találtak, mert a kereskedő most adta el szilvakészletét. A másik hír arról szól, hogy *Krepuljinban* megölték *Mirudics* Mátyás gazdag parasztot. A gyilkost, *Pitics* Mátyást, elfogták.

Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész-ékszerterelepén. Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Felrobbant benzin. Csornán Raffi Gyuláné épp a mosókonyhában volt, midőn a eselédleány a katlanba esővíz helyett véletlenségből benzint öntött, mely felrobbant és a mosókonyhában tűz támadt. A szerencsétlen urinő mindkét karján, arczán és felső testén súlyos égési sebeket szenvedett. Állapota életveszélyes. A robbanás következtében a ház is kigyuladt és egy része leégett.

Rablók papi ruhában. Törösváron, Brassó vármegye egy kis községében vakmerő rablómerénylet történt. A szombatról vasárnapra virradó éjszakán két román papi ruhába öltözött ember álarozosan és fegyveresen behatolt Prehál Ferenc törösvári fakereskedő lakására. Prehál, aki idősebb, megrokkant ember, még mielőtt az éjszakai vendégek a szobájába hatolhattak volna, meghaltotta, hogy idegenek járnak a portáján és töltött vadászfegyverrel fogadta a rablókat, akik azonban a tehetetlen ember kezéből kicsavarták a fegyvert és rálöttek. Prehál kezén a golyó könnyebb sebet ejtett. A rablók aztán, miután Prehált és feleségét megkötözték, fosztogatáshoz láttak és Preháltól a pénzt követelték. Prehálnak kilencszáz koronája volt otthon készpénzben, amit a rablók át is vettek, azonban keveselték és tudva azt, hogy Prehálnak néhány nap előtt nagyobb összegű készpénze volt otthon, többet kértek tőle. Prehál, hogy bebizonyítsa, hogy nincs több pénze, megmutatta a rablóknak a takarékbetéti könyvét, amelyből ezek meggyőződhettek, hogy Prehál két-három nappal ezelőtt kétezerkoronás betétet eszközölt a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókjánál levő tőkéjéhez. A rablók ekkor Prehált és feleségét megkötözve, elmenekültek. A nyomozást azonnal megindították és valószínűnek látszik a gyanu, hogy a rablást ugyanazok követték el, akik Prehál üzletársát néhány hónap előtt meggyilkolták és kirabolták és akiknek még maig sem jutottak nyomára.

Az Országos Gyermekvédő Liga sorsjegyei. Az Országos Gyermekvédő Liga alapja javára a pénzügyminisztérium olyan nyereség-sorsjátékot engedélyezett, amelynek minden egyes sorsjegye nyer. A főváros különböző pontjain a nyereségtárgyak, de különösen a legkisebb nyereségtárgyak közszemlére vannak téve, a közönség tehát láthatja, hogy a legkisebb nyereség is megéri azt az egy korona ötven fillért, amelybe egy ilyen sorsjegy kerül. Aki tehát egy ilyen sorsjegyet vásárol, nemcsak jót tesz, hanem magának is hasznot szerez. A sorsjegyek minden dohánytöredékben és bankban kaphatók.

Uj postás-sztrájk Párisban. Abból az alkalmából, hogy a kormány egyes postahivatalnokok ellen büntető intézkedéseket tervez, a lapok ismét komolyan foglalkoznak egy új postás-sztrájk lehetőségével. A „Gaulois” írja: Bármit mondjanak is, a kormány a postai és távirtdai alkalmazottak hatalmában van. Az események megmutatták, hogy a kormány a postai hivatalnokokat nem képes pótolni, ha sztrájkolni akarnak. Ha Clemenceau május elseje előtt akarna fellépni a hivatalnokok ellen, úgy a vörös szindikátus által bejelentett tüntetések sokkal veszélyesebb fordulatot vehetnének; ha Clemenceau azonban semmit sem tesz, úgy ez ideiglenes és valószínűleg végleges lemondását is jelenti a kormánynak. Jaurés a „Humanité”-ban szemére veti a kormánynak, hogy megszegte szavát. A „Lanterne” úgy véli, hogy a kormány és a hivatalnokok egy része, minden esetre csak kis része között, áthághatatlanok az ellentétek.

Letartóztatott szélhámos. A rendőrség letartóztatta Farkas Ferenc 32 éves, többször büntetett, Ausztria területéről kitiltott kertészt, aki különböző szélhámosságokat követett el. Így Kelen Margit varrónót és Matyasik Vilma szakácsnőt csalta lépre, akiknek házassági ígéretet tett s az egyikétől 50, a másiktól 100 koronát osalt ki egy-egy hazug mese alapján. Ugyancsak megkárosította Teszárík Antal takarékpénztári hivatalnokot is, akitől száz koronát vett fel, hogy majd műkértjét ápolni fogja, de a pénz bezsebelése óta fejle se nem nézett.

Gyujtogató gyermekek. Felkenyér községben Simu Máténé magára hagyta négy- és kétéves gyermekeit a lakásán. A nagyobbik a kemence mellett gyufát talált s azzal felmászott kisebb testvére mellé az ágyba és a gyufát gyujtogatta. Az ágy közben tüzet fogott, minék következtében a kisebbik gyermek szenné égett, a másik pedig súlyos égési sebeket szenvedett.

Eletunt eseléd. Simai Berta 61 éves eseléd ma reggel az Alkotás-utca 47 számú lakásán marólugot ivott. A mentők az új Szent János-kórházba vitték.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termek szállít mérték szerint, kifogástalan kolméből, több sz őrt próbával.

Atmenett kabátot (angol kolméből) 35 frtért
Felöltöt 30 „
Smoking-öltönyt 35 „
selyem béleléssel) 30 „
Prima munka. Prima utcai öltönyt 30 „

IV., BELVAROS, Magyar-u. 3. I. emelet, Kossuth L.-u. mellett, Telefon 124-05

— **Építősztrájk Dóván.** Az összes dévai építőmunkások abbahagyták a munkát. A sztrájkoló munkások száma mintegy kétszáz. Az iparhatóság megindította a tárgyalásokat. A munkások kijelentették, hogy csak azt követelik, hogy az általuk szerkesztett munkarendet a munkaadók írják alá, amittől ezek vonakodnak.

— **Gyermekgyilkos cselédeány.** Az éjszaka megjelent a főkapitányságon **Albert István** napszámos és bejelentette, hogy Rózsa-utca 54. számú lakásán a magzatelhajtás miatt letartóztatott **Téglás Katalin** cseléd börtöndje ott maradt. A börtönből elviselhetetlen büz áradt ki, mintha holttest volna benne. Nyomban detektívek mentek ki a napszámos lakására, felbontották a ládát s abban rongyokba burkolt fiu-csecsemő holttestét találták. A rendőrorvosi vizsgálat szerint a gyermek élve jött a világra s azután fojtották meg. A kis holttestet a bonctani intézetbe vitték, a fogva lévő cseléd ellen pedig gyermekölés címén is megindították a vizsgálatot.

— **Életunt főpincéz.** Ma délelőtt Tenner Zsigmond 35 éves főpincéz Sajó-utca 10. szám alatti lakásán hasbalötte magát és rögtön meghalt. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Elveszett női kékításká.** Ma délelőtt a budai Dunaparton, az Andrássy-palota előtti padról elveszett egy gobelin-szővetből készült női táská, amelyben villamos jegyek, egy Margitszigetre szóló szabadjegyet és egy pirosbőr pénztárczán kívül két kulcs is volt. A megtaláló, ha csak a szabadjegyet, meg a két kulcsot leadja a II. kerület Jégverem-utca 2., második emeleten, szép jutalmat kap.

— **Halálozás.** Dr. **Apáthy István** kolozsvári egyetemi tanárt súlyos családi gyász érte. Edesanyja, néhai dr. **Apáthy István** budapesti egyetemi tanár, a nagy magyar jogtudós özvegye elhunyt. Temetése 30-án délután 4 órakor lesz a IX. kerület Lónyay-utca 47. számú gyászházban.

Boendel Gusztáv m. kir. posta- és távírdafelügyelő hosszas szenvedés után életének 62-ik évében elhunyt. A megboldogultat holnap 4 órakor temetik Ujpesten, Damjanich-utca 1. számú lakásáról.

Özv. Köfalvy Józsefnek, szül. Csejty Borbála, 1848—49-iki szabadságharcos özvegye 66 éves korában létezen meghalt.

Endrész András, gyulai földbirtokos, Békésvármegye törvényhatóságának tagja, 51 éves korában, Békéscsabán meghalt.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb. 10 fillér.**

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. sz. alatt a főváros legnagyobb s legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vivásra.

x **Fővárosunk legmegbízhatóbb intézménye** dr. **Batisfalvy** fogorvos egész. tanár **fogorvos intézete** (Károly-körút 3. sz.), melyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter is elismerő leirattal tüntetett ki. Különösen ajánlható a fogápolásra szorultaknak, mert ott az igazgató-fogorvos személyes felügyelete alatt készülnek a legmegfelelőbb műfogak az intézet fogtechnikai osztályában.

x **Glorialis új illatsz.** Bűszkeséggel vallhatjuk, hogy hazai iparunk az illatszerészet terén ismét világszóló újdonságokat bocsát forgalomba. Monarchiánk legnagyobb piperezappan és illatszergyára: Klein és Pia udvari szállítók „Glorialis” elnevezés alatt néhány hét óta egy általános kedveltségnek örvendő új illatszert hoz forgalomba, amely illatszert, az eddigi módszertől eltérően, a virágból nem alkohollal lesz kivonva és emellegy a használatban nem oly könnyen illik, sőt a levegőn napok múltán sem illanik el. Ezen „Glorialis” illatszert élő gyöngyvirágokból készült, használatban legkiadósabb, mintán egy csepp is elegendő az illatosításához. Ez a esodásán kedves parfüm oly élethűen adja vissza a virág illatát, hogy az ember önkénytelenül a friss virágot keresi maga körül. Egyekben felhívjuk a közönség figyelmét a mai hirdetésre.

Nyilttér.

Erovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szeminariuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

== Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. ==

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Svaerdström Vallborg asszony néhány havi távollét után ma este ismét visszatért nagy sikereinek színterére, Operánk színpadára. Juliát énekelte **Gounod** „Rómeó és Juliá”-jában. Ez a szerep teljesen illik egyéniségéhez, amelyben olyan sok a leányosan álmódó poézia, telve szépséggel, ifjúsággal. A művésznőnek van néhány szerepe, amelyeket a szerző mintha egyenesen az ő testére szabott volna. Igaz, hogy ezeket újjakon felszámolhatjuk, de ezekben azután valóban ideális az egész alak, finoman van kidolgozva minden nuance, átgondolva, stilizálva minden vonás. Ilyen apró árnyalatokban csak kevés szerepet lehet megtanulni. Ehez is egy egész élet kell és ebben a nagy tanulmányban elvész a repertoire-énekesnő. A művésznőt ma este régi hí közönsége nagy szeretettel fogadta. Vele együtt első sorban állt **Arányi** frissbangu, ifjú Rómeója.

(*) **A „Hivatalnok urak” 25-ödször.** Földes Imre hatásos drámáját ma adták a bemutató szereposztásában huszonötödöször. A jubiláris előadás ismét érvényre juttatta mindazt a belső értékes hatást, amely ennek a darabnak oly igen a saját-sága. A közönség melegen ünnepelte a jubileumot és szerzőt, szereplőket sokszor hívta a lámpák elé.

(*) **Uj akadémikusok.** Tagválasztó nagygyűlést tartotta ma délután a Magyar Tudományos Akadémia **Berzeviczy** Albert elnöklésével. A nagygyűlésen megtörtént az a ritka eset, hogy az osztályok részéről jelöltek kivétel nélkül megválasztották. Elsőben igazgatósági tagnak **Entz Géza** osztályelnököt választották meg 33 igen szavazattal 9 nem ellenében. Tiszteleti tagok lettek: **Darányi** Ignác (48 igen, 1 nem) és **Rákosi** Jenő (32 igen, 10 nem). Rendes tagokká választották: **Szádeczky** Lajos és **Kövesligethy** Radó levelezőtagokat. Az előbbeni 41 igent és 9 nemet, az utóbbi 44 igent és 2 nemet kapott. Levelezőtagok lettek: **Angyal** Pál (43 igen, 5 nem), **Prohászka** Ottokár (43 igen, 7 nem), **Réz** Mihály (39 igen, 9 nem), **Hornyánszky** Gyula (40 igen, 9 nem), **Mahler** Ede (38 igen, 11 nem), **Sörös** Pongrácz (41 igen, 8 nem), **Déchy** Mór (30 igen, 14 nem), **Tuzson** János (36 igen, 7 nem), **Udránszky** László (42 igen, 2 nem) és **Császár** Elemér (35 igen, 5 nem). Az Akadémia ünnepélyes diszülése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz.

(*) **Az Operaházban** holnap, pénteken „A begyek alján” kerül színpadra a következő szereposztással: Márta — Szamosi, Nuri — M. Szoyer Ilona, Péra — Payer, Antónia — Ambrusné, Rosalia — Várady M., Pedro — Környei, Sebastiano — Szemere, Tomaso — Venczell, Moruccio — Dalmóki, Nando — Déry J. Vezénylő karmester **Márkus** Dezső, rendező **Alszevgy** Kálmán főrendező. (Évi bérlés 80.) Szombaton, május elsején olesó helyáru előadás lesz, mikor is **Erkel** Ferencz „Hunyadi László”-ját adják. A főbb szerepekben **Sándor** Erzsé, **Sebeők**, **Payer**, **Arányi**, **Pichler**, **Erdős**, **Várady** S. és **Mihályfi** vendégtellegésével. (Bérleten kívül 19.)

(*) **Magyar tudós kitüntetése.** A kataniai egyetem római jogtörténeti intézete, amely a nevesebb külföldi romanistákat tagjai közé iktatja, a minap **Vécsey** Tamást, a budapesti tudományegyetem kiváló jogtanárát, tiszteleti tagjává választotta. **Vécsey** tudományos munkásságát Olaszországban gróf **Gubernatis** könyvéből ismerik.

(*) **„Dr. Szélpál Margit” főpróbjája.** A Nemzeti Színházban ma délelőtt volt **Balázs** Béla „Dr. Szélpál Margit” című darabjának főpróbjája, melynek a rendesenél nagyobb és nyugtalanabb közönsége volt. A földszinti sugdolózás zavarta a szereplőket, úgy, hogy **Somlai** Artur — **Beleznyay** György személyesítője, aki különben is könnyen elveszti a hidegvérét, a második felvonás második képében le is szólt, hogy csendben legyenek.

(*) **Lupin Arzén.** A Vígyszínházban holnapután, szombaton mutatják be **Croisset** és **Leblanc** új színművét, a „Lupin Arzén”-t. A népszerű regényhős ezuttal, mint érdekesen kigondolt esemény hősé jelenik meg a színpadon. Ez a cselekmény egy kritikus szerelmi történet mellett akőrül forog, hogy a rendőrség hiába igyekszik megakadályozni a betörést, amelyet **Lupin Arzén** előtte bejelentett. A detektívek főnökének szerepében **Hegedűs** Gyula jutott hálás feladathoz. A fiatal **Charmarace** herceget **Tihanyi** Miklós játssza, aki ezuttal újszerű alakításra talál alkalmat. **Vársányi** Irén adja **Kriesnov** Szonját, a színmű hősnőjét, a többi főszerepben pedig **Hegedűs** Gyuláné, **Harraszhay** Hermin, **Szerényi** Zoltán, **Vendrei** Ferencz, **Bihari** Ákos és **Balassa** Jenő működnek közre.

(*) **„Az ördög” német szereposztása.** A Deutsches Volkstheaternek a Magyar Színházban holnap, pénteken kezdődő vendégjátéka első bemutatkozó darab gyanánt „Az Ördögöt”, **Molnár** Ferencz vígjátékát hozza színpadra. A Bécsben is rendkívüli sikert aratott magyar színdarab szereposztása a következő: **Alfréd** — **Leyrer** Rudolf, **Jolánta** — **Marberg** Lili, az ördög — **Kramer** Lipót, **Hans** — **Klitsch** Vilmos, **Elza** — **Müller** Paula, **Selyem** Czinka — **Hannemann** Kaethe, **András** — **Czasta**, **Ferencz**, négy hűlgy — **Pohl** Charlotte, **Foery** Elza, **Hermanotti** Amália és **Krafft** Miczi, két ur — **Prey** Vilmos és **Brádi** Hugó, szolgál — **Pongrácz** Felix.

(*) **Az egri érsek a Műcsarnokban.** Dr. **Samassa** József egri bíboros érsek ma meglátogatta a Képzőművészeti Társulat tavaszi tárlatát **Szmrécsmányi** püspök társaságában. Legelőbbben is **Ben-czur** Gyula hatalmas millenáris képét nézte meg és többzör is nagy elismeréssel nyilatkozott a mesteri alkotásról. Igen megnyerte tetszését **Penteleji** **Molnár** János nagy Krisztus-képe, de általában az egész tárlat.

FŐVÁROS.

(*) **Sándor Pál lemondott.** Sándor Pál országgyűlési képviselő, a lipótvárosi bizottsági tagok vezére ma levélben bejelentette **Fülepp** Kálmán főpolgármesternek, hogy törvényhatósági bizottsági tagságáról lemond. **Sándor** Pál, akit tegnap megválasztották a Közüti Vaspálya Társaság igazgatóságába, elhatározásáról dr. **Bárczy** István polgármestert is értesítette.

(*) **Az új fővárosi törvény.** Az új fővárosi törvénytervezet megszerkesztésére kiküldött albizottság holnap tartja utolsó ülését, amelyen megállapítják az új fővárosi törvénytervezet végleges szövegét. Ebben a tervezetben már általános, titkos, lista-szavazással megy a községi választás és négyszáz városatyá helyett csak kétszázötvenet választanak. A virilistáknak nincsenek külön jogaik és a hatalom nem a tanács, hanem a városi választmány kezében van, amelynek tagjait a törvényhatósági bizottság tagjai közül választják. A törvényhatósági bizottság közgyűlésein nem a polgármester elnököl, hanem a városatyák maguk közül választanak elnököt. A főpolgármesteri állás a közmunkatanács intézményével együtt megszűnik. A polgármester nem függ a kormánytól, az összeférhetetlenséget szigorubbán veszik. Ez a rövid foglalatja annak a törvénytervezetnek, amelyen az utolsó simítást a holnapi ülésen végzi az albizottság és amely legközelebb kerül tárgyalásra a bizottság plénuma előtt.

(*) **A törvényhatósági ipartanács tagjai.** Az ipartörvény értelmében a törvényhatóságnak ipartanácsot kell alakítania, amelybe ugy a közigazgatási bizottság, mint a kereskedelmi és iparkamara két-két rendes és két-két póttagot küld. A tanács ma tartott ülésében a bizottságot következőképpen alakította meg: A tanács elnöke dr. **Bárczy** István polgármester; rendes tagjai, a közgazgatási bizottság részéről **Kölber** Alajos és **Boro** Soma; póttagjai: **Beliczay** Béla és **Grundel** János. A kereskedelmi és iparkamara részéről, rendes tagok: **Ullmann** Emil és **Madary** Gábor, póttagjai: **Goldberger** Bertalan és **Ravrek** Ferencz. A tanács jegyzője dr. **Déri** Ferencz tanácsjegyző.

(*) **A sertésvásár-pénztár átvétele.** A főváros tanácsának felszólítására az állatvásár r.-t. bejelentette, hogy működését a sertésvásártéren megkezdje és hogy erre való tekintettel a személyzetet alkalmazta és a részvénytársaság alaptőkéjének második felét befizettette. Minthogy azonban a sertésvásáron szedendő és a közgyűlés által megállapított díjakat, valamint a részvénytársaság és a főváros között létrejött pótszerződést a belügyminiszter még jóvá nem hagyta, a főváros tanácsa — úgy, amint azt annak idején a marhavásár-pénztár életbeléptetése alkalmával tette — ma tartott ülésében felhatalmazta az állatvásár-pénztár r.-t.-ot, hogy működését a sertésvásártéren ez év május 1-én megkezdhesse és a közgyűlés által megállapított díjakat ideiglenesen szedhesse.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatával valódi áldás gyomorbetegségeknél és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot
2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

(**Szabályrendelet a tápszerekről.**) A főváros tudvalevőleg már több ízben felterjesztést intézett a belügyminiszterhez a tápszertörvény megalkotása iránt. A miniszternek ez ügyben legutóbb érkezett leírata azt a kijelentést tartalmazta, hogy a törvény megalkotásának pénzügyi nehézségek állják útját, mert a szükséges vizsgálóállomások fenntartása igen nagy költségekkel terhelné meg az államháztartást. A főváros tanácsa ma tartott ülésében foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy felterjesztést intéz a belügyi és földművelésügyi miniszterekhez oly czélból, hogy a tápszertörvény megalkotásának kormányrendelettel szabályozzák a tápszer készítését és forgalomba hozatalát. Ebben a kormányrendeletben a főváros kimondatni kéri, hogy: 1. a gyártott élelmiszerek, italok és élvezeti cikkek készítését és közforgalomba hozatalát engedélyhez kössék; 2. az ilyen gyártmányok összetételéért és romlatlan voltáért ugy a gyáros, mint a forgalombahozók felelősek; 3. az ilyen gyártmányok csakis eredeti csomagolásban hozhatók forgalomba; 4. minden csomagon fel kell tüntetni annak a miniszteri rendeletnek a keltét és számát, amely a gyártást és forgalombahozatalát engedélyezte, továbbá a gyártmányok hivatalosan megállapított összetételét, a használt festék és konzerváló szerek minőségét és mennyiségét, végül a gyár nevét és helyét. A főváros természetesen még büntető szankcióval is hatályosabbá akarja tenni a kormányrendeletet.

(**Az osztrák kereskedők védelme.**) A magyar országos vásárokon gyakran jelenik meg osztrák kereskedő és iparos is. A hatóságok azonban megakadályozzák, hogy sátozt üssenek, mert nem hajlandók akceptálni a németnyelvű osztrák iparigazolványt. A kereskedelmi miniszter most közzétette a kereskedelmi miniszter most közzétett elhatározását, hogy az osztrák kereskedőknek engedjék meg a vásáron való részvételt s elégedjenek meg az osztrák iparigazolvánnyal, mert ezt megköveteli a kereskedelmi szerződés.

(**A községi választások kiegészítése.**) A főváros törvényhatósági bizottságát tudvalevően az ősszel felerészben megújítják, ha időközben más törvényhozási intézkedés nem történik. A főváros tanácsa a választások előkészítése céljából ma intézkedett, hogy a választók összeírására vonatkozó hirdetményt közzétette, az összeíró-küldöttségeket elhelyezték és a nekik szükséges személyzetet kijelölték.

(**A Műsarnok tűzbiztonsága.**) A tűzrendészeti bizottság ma délelőtt *Eszlár* hetedik kerületi elöljáró elnöklésével helyszíni szemlét tartott a városi Műsarnokban, s megvizsgálta, hogy a kiállítási palota tűzbiztonsági szempontból megfelel-e a kívánalmaknak. A bizottság konstataulta, hogy a vezetőség minden korábbi intézkedését végrehajtotta, s hogy a palota így most már minden követelményeknek megfelel.

(**A Dunai fürdők.**) A néhány nap óta tartó meleg időjárás következtében a Dunának mindkét partja mentén megkezdődtek a fürdőházak építését. Ugy a magánfürdőket, mint a napszodákat és a katonai fürdőket régi helyükön állítják föl. A közbiztonsági és közegészségügyi szempontból előírt hatósági szemlét a jövő hónapban tartják meg.

(**Ujságárusító bődék.**) Egy vállalat engedelmet kért a fővárostól, hogy a nagyobb utakon ötven ujságárusító bődét állíthasson fel. A tanács ma elutasította a kérelmet azzal a megokolással, hogy a gyalogjárót máris lefoglalja a csatornalejáró, postaszekrény, hirdetőoszlop.

(**Jóváhagyott alapítólevél.**) Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a néhai Dávid Vilmos által a Budapesti Önkéntes Mentőegyesület javára tett 1000 koronás alapítványról kiállított alapítólevelet jóváhagyta.

(**A tejfogyasztás korlátozása.**) Az antialkoholisták ma egy beadványban a főváros legújabb veszedelmére hívják fel a belügyminiszter figyelmét. A főkapitánynak a vasárnapi munkaszünet dolgában kiadott rendelése értelmében ugyanis ezután Budapestén vasárnap délelőtt 10 óráig kezdve zárva maradnak az összes tejjeltek és ezzel nemcsak a fogyasztó közönség számára válik lehetetlenné a tejszükséglet beszerzése, de bezárul az egyetlen hely mindazok előtt, akik alkoholfogyasztás után szoktak felkeresni munkaszünet idején. Az antialkoholisták beadványukban lehetetlennek mondják, hogy a főkapitány a munkaszünet kiterjesztését célzó rendelkezése ilyen hatásokra számított volna; kiderül ez a rendelet megokolásából is, mely azon a címen mondja ki a tejjeltek vasárnapi munkaszünetét, hogy ezekben a helyiségekben hétköznapokon tojás is kapható. Ezt a célt, hogy tojás vasárnap ne legyen árusítható — hangsúlyozza a beadvány — megoldhatja a rendelet a tejfogyasztás megállításával, azzal, ha a tojás árusítását csupán délelőtt 10 óráig engedi meg. Elsőrendű közegészségügyi érdekek követelik azonban, hogy tej vasárnap is egész napon át korlátlanul legyen árusítható, mert nyári napokon a reggel vásárolt tej este vagy éjszaka már nem felel meg a közegészségügyi követelményeknek; ezenfelül az alkohol ellen való küzdelemnek leghatásosabb eszköze a tejfogyasztás, illetve árusítás korlátlan szabadsága. A beadvány végül annak a reménynek ad kifejezést,

hogy a főkapitány a maga hatáskörében megváltoztatja azt az intézkedést, amely Budapest vasárnapi tejjelzése elől minden ok nélkül olyan akadályokat gördít, amelyek közvetve az alkoholfogyasztást növelik.

EGYESÜLETEK.

(**A Gyermektanulmányi Társaság közgyűlése.**) A Magyar Gyermektanulmányi Társaság ma délután tartotta meg a *Tanítók Házában* az évi rendes közgyűlést. Az elnöki asztalnál gróf Teleki Sándor, dr. Náray Szabó Sándor min. tanácsos és Nagy László tanítóképző intézeti igazgató foglaltak helyet. Gróf Teleki elnök megnyitó beszédében visszapillantást vetett a társaság eddigi működésére. Az elnök szép megrögzött beszédet a megjelent előkelő, többnyire tanárokból, tanítókból és tanítónőkből álló közönség hosszas tetszéssel fogadta. Utána dr. Jablonkay Géza titkár terjesztette elő jelentését. A jelentést a közgyűlés tudomásul vette. Dr. Perényi József pénztáros jelentése után a tisztikar választására került a sor. Elnök újból egyhangú lelkesedéssel gróf Teleki Sándor lett. Elnöktársak: dr. Bárczy István polgármester, dr. Náray Szabó Sándor min. tanácsos, dr. Babarcsi Schwartz Ottó és gróf Edelsheim Gyulai Lipót. Ügyvezető alelnök: Nagy László, a kísérleti osztály elnöke dr. Ranschburg Pál ideggyógyorvos, az adatszámítás osztály elnöke Nógrády László, titkárok dr. Jablonkay Géza és Rápay Dániel; jegyzők: Krécsy Béla, Dániel Jenő és Ujlaki Gyula, pénztáros dr. Perényi József, könyvtáros Blasutigh Károly, ellenőr Schön József és szerkesztő Nagy László lett. A közgyűlés végül nagyszámú választmányt választott.

(**A Szent István-Társulat ülése.**) A Szent István-Társulat választmánya s tudományos és irodalmi osztálya ma délután ülést tartott. A választmány ülésén az elnök bejelentette, hogy a közgyűlésen gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök elnököl, elparantálta a társulat halottait, javaslatot tett a megüritt választmányi tagsági helyek betöltésére, az igazgató pedig bejelentette a gazdasági és irodalmi bizottságnak jelentését s a részvénytársaság működéséről szóló kimutatást. Az ülés az új rendes és pártoló tagok felvételével végződött.

(**A Vöröskereszt Egyletéből.**) Frigyes főherceg Algyesi Tüköri Antalt, a magyar automobil-klub tagját a magyar szent korona országai Vöröskereszt Egyletének megbízottjává kinevezte, továbbá Vaszyai Scherz Aladár nyug. cs. és kir. őrnagyot és dr. Ignác István m. kir. belügyminiszteri titkár, ez. k. v. m. kir. honvédelmi nagytisztot a magyar szent korona országai Vöröskereszt Egyletének megbízottjává kinevezte, Dukafalvi Duka Kálmán nyug. cs. és kir. ezredes pedig saját kérelmére a megbízotti tiszttség alól felmentette, végül dr. Vizeleti Kiss Emil, Vasvármegye I. osztályú aljegyzőjét a magyar szent korona országai Vöröskereszt Egyletének megbízottjává kinevezte.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:

Finsen-féle lylámpa fürdők szív- és veredényelmoszódás ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fénnyel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massago (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthénia, hystéria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság, Fejfájás.
Hüdesek (Paralysis).
Idegfajdalmak, idegzsibák (Neuralgiák, ischiás).
Görnyöztetősorvadás (Tabes).
Szívbetegségek.
Veredényelmoszódás.
Köszvény és osz, reuma, izületi és csonttájok.
Székrekedés, Daganatok.
Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, verszegénység).
Bőr-bajok, Szívizületeg, Lupus.
Hajhullás, kopaszodás.
Szörtelenítés (nőknél az arcon).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektus.

SPORT.

Tavaszi Versenyek Bécsben.

— Tizenegyedik nap. —

Mint ahogy előrelátható is volt, nagyon kis mezonők márkóztak az egyes futamokban. A *Viztorony-díjban* mind az öt indulónak jelzett telivert starthoz állt és közülük az általunk is jelölt *Virgilius* imponáló stílusban két hosszal előzte meg a célnál *Gánnát*, melyet harmadikként az óriási súlyt vivő *Lángoló* követett.

Részletes eredmény a következő:

I. **Hároméves nyeretlenség verseny.** Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Springer G. pm. Gaillardin 56 k. (lov. Carlslake). 2. Szemere M. Finstergrün (Juhász). 3. Br. Uchtritz Zs. Pandur (Izményi). Futott még: Tombay. Könnyen két hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:24, 20:21, 21.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Aresin-Fáton J. 3é. sm. Fortunafus 45 k. (lov. Baker). 2. Dreher A. Cromdale (Aylin). 3. Mautner V. Ismerős (Horan). Futottak még: Medardus, Pityi Palkó, Maillart, Palatinszki, Nika. Biztosan egy hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:50, 41, 61.

III. **Viztorony-verseny.** Díj 8000 korona. Táv 2800 méter. 1. Br. Harkányi J. 4é. pm. Virgilius 54 k. (lov. Janek). 2. Jankovich-Bésán Gy. Gánna (Fries). 3. Szemere M. Lángoló (Juhász). Futottak még: Salome, Arlesienne. Biztosan egy hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:22, 20:26, 28.

IV. **Eladóverseny.** Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Dávid E. 5é. pm. Sepoy 57½ k. (lov. Pretzner). 2. Péchy A. Dabas (Mach). 3. Capt. Horval Rugany (Jurnik). Futottak még: Galette, Belle Reine, Her Lowe. Biztosan félhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:23, 20:33, 170.

V. **Horkay-handicap.** Díj 5000 korona. Táv 1600 méter. 1. Blaskovich E. sm. Mulass 51 k. (lov. Cockeram). 2. Dreher A. Saprísti (Aylin). 3. Jankovich-Bésán Gy. Fesz (Fries). Futottak még: Reine, Rolande, Beoskerki, Mc. Lyn, Hypnose. Biztosan másfél hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:29, 20:28, 30, 39.

VI. **Nyeretlenek gátversenye.** Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Szemere M. 4é. pm. Dryander 63½ k. (lov. Fejes). 2. Mautner V. Czaeczi (Lovász). 3. Hg. Taxis S. Vesztegető (Earl). Futottak még: Prokop, Pythia, Bon Garcon, Lánchordta. Tíz hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. Tot.: 10:54, 20:43, 45, 50.

VII. **Eladó-handicap.** Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Egyedi L. 3é. sk. Adige 54 k. (lov. Miles). 2. Pusztateleki ménes Paula (Janek). 3. Rohonczy G. Okos (Peschka). Futottak még: Flosseller, Becces, Resina, Oh Pardon, Vendetta. Könnyen négy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:36, 20:32, 33, 38.

Budapesti ügetőversenyek.

— Nyolczadik nap. —

Semmi jelentősebb szám nem szerepel az utolsóelőtti nap programján és ezért bővebben nem is foglalkozunk vele, hanem csak jelöltjeinket ajánljuk olvasóinknak:

- I. *Geisha* — *Lady Elroy*.
- II. *Lepke* — *Onyx*.
- III. *Georg* — *Pumi*.
- IV. *Konrás S.* — *Elemér*.
- V. *Darabant* — *Gyimes*.
- VI. *Siess P.* — *Ex Libris*.
- VII. *Vanda-Tétlen* — *Vendég-Veszér*.

(**Magyarország vivóbajnokságai.**) Az ország csaknem minden elsőrangú versenyvivója áll ki a holnap kezdődő bajnoki kard- és törvívóversenyre, melyet a *Magyar Athletikai Szövetség* rendez. Megérkezett ugy a közös hadügyminiszter, mint a honvédelmi miniszter leírata, amelyben a haderő tisztjei számára a versenyen való részvétel engedélyt. — A versenyre különben eddig a honvédelmi miniszter, a Nemzeti Vívó Club, a Vén Fiúk Vívó Clubja, lovag Freystaedtler Jenő és Heinrich Aladár küldötték tiszteletdíjakat, melyek mindegyike egy-egy művészi kivitelű dísztárgy. A bajnoki mérkőzések holnap délután kezdődnek a MAC-nak a Nemzeti Lovardában levő helyiségeiben. Az osztályozó mérkőzések előreláthatólag az egész napot lefoglalják, úgy, hogy a körvívások majd csak szombatban kerülnek sorra.

(**Egyetemi vívóverseny.**) A BEAC. tegnap este rendezte idei első házi kardvívó versenyét a központi egyetemen lévő vívóteremben. Elsőszőr a kezdőversenyét tartották meg, melyben 12 induló közül első lett Lergyel Kálmán, 2. Tolciu Joachim, 3. Vincez János.

nos, kik mindhárom a klub bronzérmét nyerték. A haldok három négyes csoportba osztva vívtak a következő eredménnyel: I. csoport: 1. Palotai, 2. Bognár, II. csoport: 1. Halász, 2. Dányi, III. csoport: 1. Kubik, 2. Lengyel. A döntésbe jutott kardvívó közül győztes lett Palotai Kovács Károly 5 győzelemmel a nyerte a klub ezüstérmét, 2. Halász Zsiga 4 győz. (ezüstérem), 3. Kubik Lajos 3 győz. (ezüstérem), 4. dr. Dányi Dezső, Bognár Gusztáv és Lengyel Kálmán holtversenyben (bronzérem.) Jól vívtak még Szrubián, Zobel, Prokopp, Mészáros, Rácz Vilmos és Mudrony. A zsüri tisztelet Werker Lajos, dr. Gerde Oszkár és Liechtenekert András töltötték be. A díjak kiosztása után a vívók és a jelenlévő klubtagok lelkes ovációban részesítették dr. Gerentás Lászlót, a klub kiváló mesterét.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A zágrábi pör. A mai tárgyaláson a vád tizenharmadik tanujának, Kapapz Mato közművesnek kihallgatásával kezdődött. Hinkovics védő ellezte a megesketést, mert a tanu Zsifkovics vádlottnak halálos ellensége, de a bíróság mégis elrendelte a megesketést. A tanu ezután elmondotta, hogy a horvátországi szerbek vágyakozása szerint Horvátországnak, Szerbiának, Bosznia-Hercegovinának és Montenegrónak egy birodalomnak kell lenni. Az elnök megjegyezte, hogy a tanu a vizsgálóbíró előtt másként nyilatkozott. A tanu kijelentette, hogy akkor tévedett. Petrovics és Borojevics vádlottak reflektáltak a tanu szavaira és csodálkozásukat fejezték ki azon, hogy a tanu most mennyivel jobban emlékszik mindenre, mint a vizsgálóbíró előtt. Hinkovics védő így szólt a tanuhoz:

— Fentartja azt az állítását, hogy a topuszkói gyűlésen látta Budiszavlyevics képviselőt és Pribicevics Ádám vádlottat?

A tanu: Fentartom.

A védő: Figyelmeztetem az esküjére. Vigyázzon a szavaira. Nézze meg jól Pribicevics Ádámot! Itt ül nil! Őt látta a topuszkói gyűlésen?

A tanu: Nem.

A védő: Akkor miért mondotta azt, hogy látta?

A tanu: Akit ott láttam azon a gyűlésen, arra azt mondták, hogy az Pribicevics Ádám.

A védő: Még is csak hallatlan, hogy közönséges pletykák alapján mit nap merészelnék a tanu állítani.

Az elnök ezért a kijelentésért megvonta a védőtől a szót.

Szünet után Schmid tanu kijelenti, hogy Topuskóban egy Szimics nevű szerb őrnagy tartózkodott, aki kijelentette, hogy az egész ország Szerbiáé lesz és hogy az öreg Ferencz akkor mehet. Midőn tanu kihallgatása folyamán Csudic vádlott azt állította, hogy a gyvorsíri jegyzőkönyv nem pontos, Accurti államügyész kijelenti, hogy megkerítette a jegyzőkönyv eredetijét és most a nyomtatott példánynak a sztenografált példánnyal való azonossága konstatálását kéri. Ennek megtörténelével Csudic azt mondja: Hát ki áll jót azért, hogy egyes lapokat nem iktatnak be később. E gyamúsításért két napi egyes börtönre ítélik vádlottat, akit egyuttal kizárnak a tárgyalásokról mindaddig, míg a sor ő reá kerül. Amidőn az államügyész kijelenti, hogy Csudic valótlanúsággal törekedett arra, hogy a bíróságot egyoldalúnak tüntesse fel, Pribicevics Ádám zajongani kezd, mire őt is két napi egyes börtönre ítélik. Kihallgatás további folyamán Budiszavlyevics védő kijelenti, hogy ugy hallotta, hogy Schmid a vizsgálat alatt a kém szerepét játszotta és ezért 12 koronás napidíjat kapott. A tanu hivatkozással esküjére, kijelenti, hogy ez slávaló hazugság. Ezzel szemben felmutat egy levelet, melyben a topuszkói szerbek verést ígérnek, mikorra hazájön. Ezután Szkrinyarics Jankó tanu hallgatják ki, kinek vallomásai egyeznek az előtte kihallgatott tanu vallomásaival, ¼ 3 órákor a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Az egyik zágrábi újság érdekes statisztikát közöl a nagyszorb pör eshetőségeiről. Mivel a vád tanu — írja — kétszázhetvenötven vannak, a kihallgatásuk eltarthat még ötvenöt napig, tehát körülbelül július elejéig. Nasztics vallomása két hétig húzódhat el. Ha a védelem háromszázötven

tanuja közül csak százötvenet idéznek be, akkor is csak augusztus utólján végezhetnek velük. Erre következnek a könyvek, röpiratok, jegyzőkönyvek, stb. felolvasatása (a védelem részéről) és a perbeszéd, úgy hogy a pert január elsejéig aligha fejezhetik be. Hozzá kell még ehhez venni azt, hogy a hétszemélyes tábla hir szerint új bizonyító eljárást fog elrendelni és így beláthatatlan perspektíva tárul a per elé.

§ Gelléri Szabó János végrendelete. A milliós vagyon hátrahagyásával elhunyt Gelléri Szabó János végrendeletének meghamisításával vádolt Battik-házaspár és társainak bűnügye tudvalevőleg még mindig a vizsgálat stádiumában van. Fogva vannak az összes gyanúsítottak Battik Sándorné kivételével, akit legutóbb 10,000 korona óvadék mellett szabadonbocsájtott a vádtanács. Ugyanekkor szintén nagy összegű kauczió felajánlása mellett Battik Sándor is kérelmezte a vádtanácsnál, hogy bocsásdák szabadon, de a vádtanács elutasította kérelmét. Battik Sándor a vádtanács látározata ellen felfolyamodott a kir. táblához, amely ma délelőtt elutasította a felfolyamodást s Battik Sándor további fogvatartását rendelte el.

§ Szerzői jog és gramofon. Fall Leó és Eysler Edmund osztrák zeneszerzők szerzőjogbitörkés czimén az Első Magyar Hanglemgyárnál, valamint a többi gramofonlemezek magyarországi képviselőinél lefoglaltatták a szerzőket tartalmazó hanglemezeket és az azok sokszorosításához szükséges matricákat. Kétségtelen, hogy gyárosainkat a bíróság által szerzőjogbitörkésnek minősített emez eljárásában sem szándékoság, sem gondatlanság nem terheli, mert a szerzői jogról szóló törvény a gramofonlemezek után való szerzőjogot nem említi. De legérdekesebb kérdés ebben a vitás ügyben az, hogy Fall Leó és Eysler Edmund osztrák zeneszerzőknek van-e joguk itt a gramofonlemezek sokszorosított zeneszerzeményeikre jogvédelmet követelni. Az osztrák, 1895 december 26-án kelt és a szerzőjogot tárgyzó törvény 36. szakasza a kivételek közt fölemli a sipládát, arisztont és a többi, hasonló szerkezetű gépeket, amilyen a gramofon is. Az osztrák felsőbíróság Dohlinger Lajos kiadószágnak a Deutsche Gramofon Aktien-Gesellschaft ellen indított pörében szintén kimondotta, hogy a gramofon-lemezek a fentemlített 36. szakasz kivételei közé tartoznak és így szerzői jog alá nem esnek. Az ítélet szerint: „Míg valami műnek énekese és zenészek közreműködésével való előadásának mindig egyéni jellege van, addig a gramofonon való reprodukálás egyszerűen mekanikus.” Ezek szerint tehát az osztrák zeneszerző Ausztriában a gramofon-lemezek után szerzői jogot nem érvényesíthet. Ezek után joggal kérdezhettük, mi alapon fogantatosította a magyar bíróság a két osztrák zeneszerző javára a zárlatot? Nagy kára iparunknak, hogy kellő óltalomban nem részesül s hogy ezenfelül hézagos törvényeink is módot nyújtanak külföldi konkurrens gyáraknak, hogy a hazai gyárakat állandóan zaklassák. Érdekes még fölemlíteni, hogy mivel az osztrák gyárosok és kereskedők a gramofon-lemezek után szerzőjog czimén díjat nem fizetnek, sokkal olcsóbban tudják áruikat eladni Magyarországon, mint a magyar kereskedők. Tizenkét nagyobb magyar gramofonlemez-kereskedő, kiknél az osztrák zeneszerzők zárlatot fogantatosítottak, elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszterhez fognak fordulni azzal a kérelemmel, hogy hasonló jogtalan zaklatásoktól a jövőben óvja meg a magyar ipart. Ennek elintézésére Pete Csongort, az Első Magyar Hanglemgyár tulajdonosát kérték föl.

§ Háromszáz vádlott. A budapesti kir. ügyészség vádat emelt háromszáz budapesti trafikos ellen szemérem elleni vétség miatt, mert a Fidiusz című cseleplő olyan számaikat árusították, amelyekben szeméremértő képek voltak. A kir. ügyészség a szerzők ellen emelt vádat, s így az ügy esküdtzék elé mint sajtóbíróság elé nem is kerül. De perbe fogott mintegy 300 öreg trafikos asszonyt szemérem elleni vétség miatt, mert a Fidiusz példányait árusították. Ezen irodalmi perben holnap lesz a tárgyalás a büntető járásbíróságnál Bezerédj járásbíró előtt.

§ Zsaroló magándetektív. A budapesti büntető törvényszék dr. Jammiczky bíró elnöksége alatt ma tárgyalta zárt ajtók mögött Barna Libor János znióváráljai születésű fővárosi magánkutató zsarolási bűnügyét. Barna Libor János a múlt év december havában azzal fenyegette meg dr. Keleti Gyulát, hogyha nem fizet neki, akkor közzéteszi egyik megbízója utasításából ellene összegyűjtött kompromittáló adatokat. Keleti Gyula és fia a múlt év december 8-án át is adták Barna Libor Jánosnak 1000 koronát, de a pénz átvételkor a losben álló detektívek lefűlelték a zsaroló magándetektívet, akit ma a büntető törvényszék három hónapi fegháza ítélt el. Az ítélet ellen a vádlott felebbezést jelentett be.

KÖZGAZDASÁG.

Ullmann Adolf a Hitelbank új vezérigazgatója. Báró Kornfeld Zsigmond vezéri széke nem türes már: a Magyar Általános Hitelbank mai igazgatósági ülése baranyavári Ullmann Adolfot, az eddigi vezérigazgató-helyettesét ültette abba. Mint előrelátható volt, ezuttal ismét szót választották a vezérigazgatói állást az elnöki székől, miket annak idején Kornfeld Zsigmond nagy egyéniségének elismeréséül egyesítettek. A Hitelbank új elnöke gróf Zichy Nándor lett, kinek helyét az alelnökségben Pallavicini Ede örgróf foglalta el. Ezzel tehát a Hitelbank kormányzata ismét teljes lett. Az új vezérigazgatói kinevezés nem érte váratlanul a pénzpiacot; már évek óta tisztában volt azzal mindenki, hogy Kornfeld utóda más, mint Ullmann Adolf nem lehet. Egyéni rátermettségre, nagy szak tudásra és vezetői képességre nézve mindenképp ő közelítette meg leginkább a nagy magyar financiert, ki maga is felismerte hűséges munkatársának kiváló tehetségét s mindenben együtt is dolgozott vele. Csak így történhetett meg, hogy az általi hitelműveletek olyan mozgalmas idejében, minő az elmúlt két év volt, a Hitelbank Kornfeld betegeskedése daczára a legfényesebben megállta helyét. Ez az időszak volt Ullmannnak, hogy úgy mondjuk, a képosító szigorlata, mely után a mai felavatásnak be kellett következnie. Ullmann működése egyébként már három évtizede teljesen összehozott a Hitelbankkal, melynek immár 35 éve tisztviselője. Az első 14 évi működése után máss annyira meg tudta becsülni képességeit, hogy az igazgatóság rábízta a Kőolajfinomító R.-T. vezetését igazgatói minőségben. E megbízásának fenyese megfelelt; óriási tartalékok gyűjtése által ő szerzte meg a vállalatnak azt a szilárdságot, mely ma is biztosítja annak a vezető szerepet, 1895-ben Ullmann visszament a Hitelbankhoz, hol a bankosztály élére került. Itt működött 1905-ig, mikor vezérigazgató-helyettesé lépett elő. Ebben a minőségében jobb keze volt Kornfeldnek. Távollétében ő bonyolította le a konzervatív üzletkezelést, még pedig Kornfeld betegsége alatt egészen önállóan. Így a múlt évi 150 milliós kölcsön és az idei 215 milliós kincstári utalványok műveletét mind önállóan bonyolította le. E mellett a bankon kívül is nagy tevékenységet fejtett ki. Mint a Danubius alelnöke, ezt a társaságot is hatalmasan fölvirágoztatta, miként a Fém- és Lámpaárugyár R.-T. is neki köszönheti fényes helyzetét. A mostani kinevezés csak formális elismerése volt tényleges működésének s a pénzpiacozon őszinte örömet kellett.

A bank igazgatósága egyébként ma báró Kornfeld Zsigmond, a Magyar Általános Hitelbank volt elnökigazgatójának emlékével foglalkozott. Ugyan az igazgatóság elhatározta, hogy báró Kornfeld Zsigmondnak arcképét tanácskozási terme részére elsőrangú festőművész által elkészített, továbbá a megboldogult emlékének megőrkítésére báró Kornfeld Zsigmond-alapot létesít, melynek rendeltetése az intézet tényleges és nyugdíjas alkalmazottai részére kölcsönök és segélyek folyósítása lesz. Az igazgatóság a legközelebbi közgyűlés elé azon javaslatot fogja terjeszteni, hogy ezen alapot 100,000 koronával dotálja.

Az O. M. G. E. tisztikarának tisztelgése az új elnökül. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tisztikarának tisztelgését ma délen fogadta gróf Károlyi Mihály, az egyesület most megválasztott új elnöke. A tisztikar nevében Rubinek Gyula igazgató üdvözölte az elnököt. Gróf Károlyi Mihály elnök válaszában hangsúlyozta, hogy megérezte azt, hogy az O. M. G. E. kebelében immár hosszúra nyúlt válságot meg kell oldani. Bár ismeri képességeit, szigorúan bírálja önmagát, mindazonáltal kötelességének ismerte, hogy ezt a nehéz feladatot vállalja. Nagybátyja, gróf Károlyi Sándor hagyatéka, egész családjának tradíciója az O. M. G. E.-hez fűzi. Ismeri feladatainak nehézségeit, de tudja jól, hogy az O. M. G. E.-nek kiváló, munkába rendkívül nagyértékű tisztikara van, amelynek segítségével megoldhatónak véli feladatait. Kéri támogatását ennek a kiváló tisztikarnak fokozottabb mértékben, mint azt elődeinek nyújtották, mert elődeinek képességeit nem akarja összemérni a magáéval. Az elnök ezután az igaz-

gató kalauzolásával a tisztviselőket egyenként azok hivatalos helyiségeiben kereste fel s velük hosszabbban értekezett az O. M. G. E. belügyeiről.

A boszniai magyar bank alapszabályait jóváhagyták. Vasárnap számunkban megírtuk, hogy az osztrák és horvát pénzintézetek és gazdasági körök milyen nagy aknamunkát folytattak a *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* boszniai alapítása, a *Szabadalmazott Bosnyák-Hercegovinai Agrár- és Kereskedelmi Bank* ellen. Az intrikák nem szüntek meg még most sem, hanem amint illetékes helyről értesülünk, a bank alapításához a legfelsőbb jóváhagyás már megadatott s így a bank működését május havában meg fogja kezdeni.

Szőlősgazdák közgyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete ma tartotta rendes évi közgyűlést. Gróf Zselénszki Róbert elnök a múlt év borászati eseményeiről beszámolva, elsősorban megemlíti a *Darányi* földmivelésügyi miniszter által benyújtott s immár törvényerőre emelkedett bortörvényt. Most már az értékesítés kérdése nyomult előtérbe s meg kell találni a kellő módokat és megadni a kellő eszközöket, amire nézve az elnök gyakorlati javaslatokat tesz. Különösen hangsúlyozza, hogy a kötendő szerződésekben kedvezmény ne adassék a borra. Miután a választási ciklus lejárt, az új választás egyhangulag történt és megválasztották a következőket: elnök gróf Zselénszki Róbert; alelnökök Bernáth Béla, dr. Herczegh Mihály, Hertelendy Ferencz, dr. Molnár Imre. Megválasztották még az igazgatóválasztmányi tagokat és a szűnővizsgáló bizottsági tagokat. A közgyűlés ezután tudomásul vette az igazgatóválasztmány jelentését az egyesület 1908. évi működéséről. A tárgysorozat következő pontja Baross Károly néhai egyesületi alelnök képének leleplezése volt. A beszédet Bernáth Béla orsz. képviselő tartotta. Ezzel a napirend kimerülvén, elnök a gyűlést bezárja.

Pranger nyugalomba megy. Bécsből jelentik, hogy Pranger, az Osztrák-Magyar Bank vezértitkára 1910. év végén nyugalomba megy.

A Ganz-féle villamossági r.-t. közgyűlése. A Ganz-féle villamossági részvénytársaság ma tartotta meg báró Harkányi János alelnök elnöklésével évi rendes közgyűlést, amely elfogadván a mérleglet és a 622.006 korona, 80 fillér tiszta nyereség felosztása iránt tett javaslatot, egyúttal megadta az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak a felmentvényt és a felügyelőbizottságba az eddigi tagokat újra megválasztotta. Az 1908. évi szelvényeket május 1-től kezdve 20 koronával a Magyar Általános Hitelbank váltja be. Közgyűlés után az igazgatóság ülést tartott és ezen az elhunyt báró Kornfeld Zsigmond helyébe a társulat eddigi egyik alelnökét, báró Harkányi Jánost, elnökké, ennek helyébe pedig Gerhardt Gusztávot alelnökké választotta meg.

Kristóffy József pénzügyi igazgató. Az Erzsébetvárosi Hitelbank Részvénytársaság Kristóffy József v. b. t. t. volt belügyminisztert bevezetett az igazgatóságba. A bank az 1907. évben alakult 250.000 korona alaptőkével. Az új igazgatót már a cégbizottságnál is bejegyezték.

Az Általános Villamossági R.-T. közgyűlése. A Budapesti Általános Villamossági Részvénytársaság ma délelőtt tartotta rendes közgyűlést. A felolvasott és elfogadott évi jelentés szerint a tiszta nyereség 1.041.171 korona, ebből osztalékra, részvényenként 16 koronájával, 560.000 korona fordítatik, 34.551 korona a rendes tartalékalaphoz osztaltatik, 330.000 korona pedig a külön értékesítési alaphoz helyeztetik. A társaság alkalmazottai segélyalapja javára 60.000 korona jutalékokra 69.117 korona fordítatik. A választások alkalmából az eddigi igazgatósági tagokon kívül dr. Cavalari Ágoston, dr. Ricchetti Ettore és Weisz Fülöp választották meg.

Megszűnt vasértékesítő cég. Ismeretes az a nagy port fölvert ügy, mely az állami vasgyárak nyers vastermelésének értékesítése körül fejlődött ki. Az értékesítést, mely éppen nem megvetendő jövedelmet jelent, eddig a *Juhos Gyula és társa cég* végezte. A múlt évben azonban az értékesítést önkormányzati kezelsébe vette a kormány. Ez ügy utolsó felvonása április 20-án játszódott le, mikor a budapesti törvényszék cégjegyző hivatala a *Juhos Gyula és Társa cég* megszűnését bejegyezte.

Fizetési képtelenségek. Az apró-cseprő fizetési képtelenségek közt akad megint egy nevezetesebb cégbukás is. Ezúttal Klausner W. az ismert nevű békéscsabai szüretelő be fizetéseit. Klausnerék több mint hatszáz ezer koronával tartoznak. A bukásnál egy előkelő orvosnő is érdekelve van, a hitelezői közt pedig több nevesebb fővárosi bank is látja a pénzét. — A bécsi hitelezői védegyelet a következő

fizetési képtelenségeket közli: Mendelovics Henrik kereskedő, Felső-Visó; — Schwarz Armin kereskedő, Hódmezővásárhely.

Igazgatóváltások egy faipari részvénytársaságnál. A Marosvidéki bükkfaipari részvénytársaság igazgatóságából — amint értesülünk — kilépett Herz Ignác, Milch Oszkár és Störfer Berthold. Helyükbe bevezetett: Rothberg Vilmos, Hoeszu István és Guttmann Armin.

Százezer mázsa burgonya-vetőmag a kisgazdáknak. mult évi szárazság következtében általában oly súlyos burgonyatermés volt, hogy messze vidéken még vetőgumója sem volt a gazdáknak. A földmivelésügyi minisztérium közbenjárásával a mostani krumpliültetés idején 100.000 métermáza külföldről importált vetőgumó osztott ki a kisgazdák között s indokolt esetben a miniszter a vetőgumó beszerzési árának egy részét tárczája terhére vállalta.

A Délmagyarországi gyapjufonó és vattagyár — fizetési képtelen. Ismét egy textilipari gyárat tette tönkre a közös vámtérület jóvoltából az osztrák ipar fojtogató gyűrűje. Az 1902-ben 200.000 korona alaptőkével alakult *Délmagyarországi Gyapjufonó és Vattagyár* jelentett most fizetési képtelenséget. A gyár az 1907. évben 37.910 kor. veszteséggel zárta le mérlegét.

Az ipari vándortanítók. A hazai iparoktatás tulajdonképpen ott kezdődött, mikor néhány évvel ezelőtt a kereskedelmi minisztérium egy-egy ipárgépből vándortanítót alkalmazott és ezeket megbízta az országban való tanítással. Most az iparoktatás nagy kiterjedtségével a minisztérium a vándortanítót a technológiai iparmúzeum igazgatása alá rendelte azzal a kötelezettséggel, hogy egyenként és évenként 8-10 tanfolyamot kötelesek tartani.

A „Gabonabank“ felemeli alaptőkéjét. A Gabonabank részvénytársaság — amint értesülünk — május 16-án rendkívüli közgyűlést tart az alaptőkének felemelése tárgyában. A Gabonabank 1907-ben alakult 100.000 korona alaptőkével, s most ezt 200.000 koronára emelik fel.

A fiumei második vágány. Fiuméből jelentik: A fiumei kereskedelmi és iparkamara ülést tartott, amelyen foglalkoztak a kereskedelmi miniszter leiratával, mely a budapesti—fiumei második vágány kiépítésének tervezetét tartalmazza. A miniszter leiratában hangsúlyozta, hogy elsősorban a fiumei állomás kibővítését tartja szükségesnek. A kamara foglalkozott ezután a kereskedelmi miniszter által leküldött, a találmányok szabadalmazásáról és az ipari minták lajstromozásáról szóló törvényjavaslatokkal.

Uj faipari vállalat. Magyarokanizsai első gőzfűrés és gőzmalom részvénytársaság cím alatt Magyarokanizsán új faipari vállalat alakult. A vállalat tárgya: Milkó Vilmos és fiai szegedi fakereskedő cég által bérben birt, özv. Deutsch Ferenczné tulajdonát képező gőzfűrés és gőzmalom ipartelep megszerzése és további fejlesztése. Alaptőkéje: 400.000 korona. Az igazgatóság tagjai: Weiszberger Ignác, Deutsch Zsigmond, Beck Jenő, dr. Virág Mór, Déri Sándor, Bálint Jenő, Huszágl István, Laczkovics Károly, Osztrogonócz János, Szilágyi Sándor és Nagy Illés Imre.

Sorsolás. A Magyar Földhitelintézet április 30-án délelőtt 10 órakor tartja a 4 százalékos forintértékű zálogleveleinek nyilvános kisorsolását, amely alkalommal: 6 drb 10.000 forintos, 131 drb 100 forintos és 75 drb 100 forintos záloglevél 397.000 korona értékben fog kisorsoltni.

Hajózási hírek. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közölte, hogy az 1908. évi hajózási megnyitástól liszt- és örlény-küldemények szállítására érvényes I. és II. sz. átvételi díjszabásokban az alábbi állomásnév-változások állottak be: Az I. sz. átvételi díjszabásban: Baeringen K. K. St. — Baeringen—Abertham K. K. St.-ra, 2. Erbersdorf K. K. St. — Erbersdorf—Milken-dorf K. K. St.-ra, 3. Ernsdorf K. K. Nordb. — Ernsdorf—Heinzendorf K. K. Nordb.-ra, 4. Schönbrunn K. K. Nordb. — Schönbrunn—Witkowitz K. K. Nordb.-ra, 5. Wagram K. K. Nordb. — Deutsch—Wagram K. K. Nordb.-ra, 6. Wigstadtl K. K. Nordb. — Wigstadtl, — Johannsbrunn K. K. Nordb.-ra; — a II. sz. átvételi díjszabásban pedig: Kammer K. K. St. B. — Kammer—Schörfling K. K. St. B.-ra, Thomathal K. K. St. B. — Ramungstein—Thomathal K. K. St. B.-ra módosul.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatózsde.

Budapest, április 29.

A készáru piacra ma meglepően élénk volt a forgalom. A malmok már hosszabb idő óta tartózkodnak a vásárlástól, mert a lisztüzlet tartóssan rossz s így még a legszükségesebb őrleányagot is alig akarják beszerezni. Ma azonban, mivel a malmok nyersanyag-készlete teljesen fogytán van, jó vételkedvvel jöttek a piacra és 10-20 fillérel drágább árat fizettek. A javult árak folytán a kínálat is növekedett és összesen 26.000 mm. buza kelt el. A rozs irányzata szilárd, a többi czikk ára nem változott.

A határidőpiacra az irányzat szilárd volt. A tengerentúli piac is 1/4 centig drágult árat táviratozott. Az ország nyugati részében tegnap bekövetkezett csapadék a beérkezett jelentések szerint nem elégíti ki a kívánalmakat és a főbb buza-termő vidékekről egyáltalában nem jelentettek csapadékot. Ezért a spekuláció azon elemei, kik tegnap az esőre való kilátás miatt realizáltak kötéseiket, siettek azokat visszavenni, akik pedig véleményeladásokat eszközöltek, fedezték magukat. A nagy vételkedv következtében az októberi buza ára csakhamar 32 fillérről volt drágább a tegnapi zárlatnál. Később aztán a borult égboltozat többeket lebonnyolásra indított, mi által az árak a zárlatig néhány fillérről olcsóbbodtak. A májusi buza irányzata szintén szilárd volt. A készáru piac szilárd irányzata folytán a kontremin sok májusi buzáat fedezett. Többben véleményvásárlásokat is eszközöltek májusi buzából, mert a készáru piac néhány fillérről javulása miatt azt hiszik, hogy májusban okvetlen fogják követelni az áru szállítását. A többi czikk irányzata mérsékelt forgalom mellett szilárd. Berlin délből 2 1/4 márkával drágább árat és esős időt tudósított.

A buza vámentes behozatala.

Bécsből jelentik: A lengyel-párt elhatározta, hogy az osztrák kormányt felszólítja, hogy tekintettel a fennforgó gabonahiány és gabonadóra, illetve a malmosok és fogyasztók érdekére, engedje meg, miszerint a gabona legalább is szeptember végéig vámentesen legyen behozható.

Eső.

Mátészalkáról táviratozzák: Hat heti szárazság után az éjjel itt és a vidéken bőséges eső esett, mely üdítőleg hat a termésre. A hőmérséklet erősen lehült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29,35—29,85
"	76	28,40—29,10	80	29,60—30,05
"	77	30,——29,90	81	29,85—29,45
"	78	29,80—30,70	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	29,——29,70
"	76	28,45—29,—	80	29,35—29,75
"	77	28,85—28,95	81	—
"	78	28,——29,45	82	—
Pestvidéki	74	—	78	29,05—29,45
"	75	—	79	29,05—29,70
"	76	28,70—29,—	80	29,40—29,75
"	77	29,——29,45	81	—
Bácskai	74	—	78	29,70—30,70
"	75	—	79	29,25—29,65
"	76	28,85—29,30	80	29,70—30,05
"	77	28,85—29,40	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	20,15—20,30
" középminőségű uj	—	—	—	20,15—20,15
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	18,10—18,90
" II. rendű	—	—	—	17,50—17,40
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17,85—18,60
" II-rendű	—	—	—	17,45—17,85
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15,20—15,45
Korpa	—	—	—	12,40—12,70

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80 k 30,30 K, 100 q 80 k 30,30 K, 200 q 80 k 30,15 K, 200 q 80 k 30 K, 400 q 79,5 k 30,30 K, 350 q 79,5 k 30,20 K, 300 q 79,5 k 30 K, 700 q 79 k 30,30 K, 100 q 76 k 29,10 K.

Bánsági: 4100 q 78,5 k 29,85 K, 5700 q 78,3 k 29,70 K.

Bácskai: 1600 q 78 k 29.95 K.
Kaloecai: 1100 q 77 k 29.30 K, 370 q 76 K
27.60 K üszkös.
Hőmezővásárhelyi: 1000 q 79.5 k 29.90 K
májusra.

Felsőmagyarországi: 100 q 78.5 k 29.40 K.
Dunai: 3000 q 76.5 k 28.75 K.
Raktári: 1000 q 77 k 28.60 K.
T-árpa: 200 q 17.50 K kpf. par.
Rozs: 100 q 19.50 K kpf. par.
Zab: 100 q 17.60 K, 100 q 17.50 K, 100 q
18.10 K kpf.

Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben
értendők.

A határidőpiacra köttetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza májusra	27.86—28.04—27.80—27.96—
Buza októberre	23.62—23.64—23.58—23.80—23.68
Rozs októberre	18.66—18.68—18.62—18.80—18.66
Tengeri májusra	15.04—15.12—15.04—15.10—
Tengeri júliusra	15.52—15.56—15.50—15.58—15.46
Zab októberre	15.14—15.32—15.32—15.26—

1 óra 30 perccor zárulnak:

1909. májusi buza	27.92—27.94
1909. októberi buza	23.70—23.72
1909. októberi rozs	18.68—18.70
1909. májusi tengeri	15.06—15.08
1909. júliusi tengeri	15.50—15.52
1909. októberi zab	15.26—15.28

Budapesti gabonaforgalom.

1909. április 27-től 1909. április 28-ig.

Érkezett Elszállított métermázs

Buza	14052	—
Rozs	531	605
Árpa	801	—
Zab	9188	16427
Tengeri	30727	13298
Liszt	102	8763
Korona	—	3668

Értéktőzsde.

Ma az általános emelkedést realizálások követ-
ték, mire az árfolyamok némileg csökkentek. Az
üzletmenet mérsékelt volt. Átmenetileg némi hatás-
sal voltak a tőzsde irányzatára a király betegsége-
ről terjesztett hírek, de ezeket a híreket hivatalosan
megczáfolták. Az árfolyamok ma valamivel alacso-
nyabbak a tegnapi zárlatnál, egyedül az államvas-
uti részvények és a Hazai Bank részvények mutat-
nak némi áremelkedést. A járadékpiacra ma eléggé
szilárd volt a koronajáradék 92.90 koronával zá-
rult. A helyi piacon a Belvárosi Takarékpénztár,
az Országos központi takaréka, a Drasche, az Ujlaki,
a Danubius és a Városi vasuti részvényekben vol-
tak kötések. Forgalomba került a mai üzlet folya-
mán: Osztrák hitel 642.75—639.50—641 koronán,
Magyar hitel 755.50—750.50—752.25—751.50 koronán,
Államvasut 701.25—705.50—703—704 kor.
Leszámitolóbank 483.25—484—481.50 koronán, Jel-
zálog 439.50—438 koronán, Rima 573—575.50—
571.50—572 koronán, Városi villamos vasut 271—
270 koronán, Közuti 589.50 koronán, Magyar koronajáradék
92.95—93—92.75 koronán, Kereskedelmi
bank 3400—3405 koronán, Drasche 501—504—503
koronán, Salgó 582—584—576 koronán, Danubius
309 koronán.

Az előtőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 642.75—639.50—640.25, Magyar
hitel 755.50—750.50, Osztrák-magyar államvasut
701.25—705.10—703.50, Leszámitolóbank 483.25—
484—483, Jelzálogbank 439.50—438.50, Rimamurá-
nyi 573—573.50—571.50—572.50, Városi villamos
vasut 271—270.50, Közuti vaspálya 589.50 K, Déli
vasut 108, Magyar koronajáradék 92.85—93—92.95
koronán.

A déli tőzsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 640.25—639.75—641, Magyar hi-
tel 751.25—752.25—751.50, Osztrák-magyar állam-
vasut 703—704, Leszámitolóbank 482—481.50, Jel-
zálogbank 438, Rimamurányi 571—572—571.50,
Városi villamosvasut 270, Déli vasut 106.75, Ma-
gyar koronajáradék 93—92.50 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre hol-
napra 4—5, nyolcz napra 8—10, május hónap vé-
gére 20—22 korona.

Utőtőzsde délután 4 órakor:

Osztrák hitel 641, Magyar hitel 752.50, Állam-
vasut 703, Jelzálog 438, Leszámitoló 481, Rima-
murányi 569.75, Közuti v. 586, Városi v. 269.50 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, április 29. (Saját tudósítónktól.) A
külföldi piacok jelentései nem adtak ösztönzést
s mivel az időjárás kedvező volt, a konzum pedig
itt teljesen tartózkodott a vásárlástól, nagy üzlet-
telenség állott be, de buza irányzata szilárdult, a
mennyiben ára 5 fillérrel emelkedett. Egyébként
az árak változatlanok.

Jegyzetelt buza: tiszavidéki 15.35—15.65, bá-
nati 15.05—15.45, mosoni 14.50—14.85, tótfelvidéki
14.55—14.90, delivasuti 14.55—14.90, marchfeldi
14.25—14.65.

Rozs: tótfelvidéki 10.10—10.30, csepeli 10.05—
10.25, pestmegyei 10.20—10.40, delivasuti 10.10—10.30,
különféle magyar 10—10.25, osztrák 10.05—10.25.

Árpa: tótfelvidéki 8.00—9.80, delivasuti 8.50—
9.50 K.

Magyar tengeri 7.95—8.20, Cinquantin 8.70—10.
Magyar zab 9.30—9.85, válogatott 9.80—10.25,
cseh-morvaországi és alsó-ausztriai 9.55—9.75.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, április 29. Az előtőzsde irányzata kül-
földi jelentések következtében gyöngült és később
kedvetlenség állott be, mert híre futott, hogy a
király beteg. Ezeket a kőszá hírszéléseket legha-
tározottabban megczáfolták ugyan, de a piac ma-
gattartása nem javult. A déli tőzsde megnyitása-
kor a forgalom általában nyugodt, az árfolyamok
tartottak, a vezető kulisszértékek csekély kötések
közepette alig változtak. Később is nyugodt volt a
hangulat, korlátok közt Nordbahn részvényei emel-
kedtek. A berlini vaspiacon az árfolyamok lényeg-
esen javultak.

11 órakor zárultak:

Osztrák hitel 641.50, Laenderbank 443, Bankverein
526.50, Államvasut 704.50, Déli vasut 107.50, Alpési
674.50, Rimamurányi 572, Alsó-ausztriai Escompte
606.50, Dunagőzhajózási 919, Galicziai Kárpát 574,
Török sorsjegy 185.75, Magyar koronajáradék 93 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 640.75, Magyar hitel 752.—, Anglo
297, Bankgyesület 528, Földhitel 1090, Laenderbank
443, Union 544, Államvasut 703, Déli vasut 107.50,
Dunagőzhajózási 925, Alpési 673, Rimamurányi 570.50,
Brüxi 715, Orosz járadék 99.05, Török sorsjegy 186.25,
Keleti vasut 570 K.

Bécs, április 29. (Magyar értékek zárlata.) 4 szá-
zalekos arany-járadék 112.90, Tiszai és szeg. köles,
sorsjegy 143.50, Magyar hitelbank részvény 753.—,
Magyar lezámitoló és váltó részvény 482.—, Rima-
murányi 568.—, Magyar csukoripar —, Adria hajó-
zási részvénytársaság 392.—, Magyar koronajáradék
93.—, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —,
Magyar nyér.-k. sorsjegy 200.—, Kassa-Oderbergi
Vasut részvény 360.50, Magyar Jelzálogbank 437.—
Magyar keresk. bank 3395.—.

Bécs, április 29. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 szá-
zalekos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany-
járadék 116.80, 1860-as sorsjegy 156.50, Osztrák hitel-
sorsjegy 473.—, Angol-osztrák bankrészvény 299.50,
Bécsi Bankverein 530.50, Osztrák-magyar bank 1773.
Déli vasut 107.25, Dunagőzhajózási társ. 923.—, Dohány
részt. 340.—, Cs. k. arany (vert) 11.33, Német bankv.
117.11, Osztr. Lloyd 433.—, 4.2 szaz. ezüst jár. 95.90—
99.65, Osztr. koronajáradék 95.85, 1864-es sorsj. 278.—,
Osztrák hitelintézeti részvény 640.10, Union-Bank
544.50, Osztrák Laenderbank 443.90, Osztrák-magyar
államvasut 702.25, Elbevolgyi vasut 460.—, Alpési
részvény 672.50, 20 frankos 19.04, Londoni váltóár
239.55, Lipótkohó 455.—, Töröksorsjegy 185.95.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, április 29. A tőzsde ma a nagyobb
pénzbőség és a mértékadó vaspiaconról érkezett
jobb jelentések ösztönző hatása alatt igen szilárd
irányzatú volt és a forgalom különösen a magán-
érdekeltek állandóan élénk részvétele következté-
ben igen mozgalmas volt. Az érdeklődés központ-
jában a bányá- és bankpiac vezetőértékei állottak,
amelyek több százalékos eredményt értek el. Előny-
ben részesültek előbbiektől harpeniek, melyek
4%-kal emelkedtek. A többi értékem is, különö-
sen járadékok és szállítási értékek, amelyek közül
1902. évi oroszok, illetve amerikai vasutak vezet-
tek, szilárdak és magasabbak voltak. A további
folyamatban német luxemburgiak, valamint ezzel
kapcsolatban Prinz Heinrich-részvények nagyobb
figyelem tárgyai voltak, míg az üzlet egyébként jól
tartott árfolyamok mellett szilárd alapirányzatban
nyugodt lefolyású volt. Az utőtőzsdén az árfolya-
mok nivója nyereségrealizációk következtében
helyenként némileg lemorzsolódott. A készpénz-
piac ipari értékei élénkek voltak és többnyire ma-
gasabban jegyezték. Pénz ultimón tul 3%, magán-
leszámitolási kamatláb 1½%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjára-
dék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.70,
osztrák hitelrészvény 201.60, Déli vasut 17.40, orosz
bankjegyek 215.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 85.90,
Disconto Commandit 235.—, Dinamittruszt 191.10, Har-
peni 198.50, Unifkált török járadék 93.50, 4.2 százalé-
kos ezüst-járadék 96.10, 4 százalékos magyar arany-
járadék 95.20, Magyar koronajáradék 93.20, Osztrák-
magyar államvasut 150.75, Bécsi váltóár 85.31, Olasz
járadék —, Alt. villamosági Edison 235.—, Gelsen-
kircheni 188.20, Laurakohó 186.50, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) április 29. 4.2 százalékos papír-
járadék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 99.95,
Osztrák hitelintézeti részvény 201.70, Osztrák-magyar-
államvasut 150.80, Északnyugati vasut —, Bustieh-
radi vasut —, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bank-
verein 173.90, Villamos részvény —, 3 százalékos
magy. aranykölcsön 79.10, 4.2 százalékos ezüstjáradék
99.75, Osztrák koronajáradék 96.40, Magyar korona-
járadék 93.20, Osztrák-magyar bank 127.50, Déli vasut
részvény 17.50, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár
85.75, Párisi váltóár 813.16, Union bankrészvény 135.—,
Alpési bányarészvény —, Allandó.

Hamburg, (Zárlat) április 29. 4.2 százalékos ezüst-
járadék 99.10, 1860, sorsjegy 158.—, Déli vasut 17.55,
4 százalékos aranyjáradék 99.20, Osztrák hitelrészvény
201.30, Osztrák-magyar államvasut 149.25, Olasz jára-
dék 104.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.30,
Nyugodt.

London, április 29. Angol consol 84¼s.

Páris, (Zárlat) április 29. 3 szaz. Francia já-
radék 97.45, Osztr. aranyjáradék 98.75, Magyar arany-
járadék 96.50, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli
vasut elsőbbségi kötv. 294.—, 5 százalékos marokkói
járadék 524.—, 4 százalékos spanyol járadék 99.15
4 százalékos unifkált török jár. —, Török sorsjegy
172.50, Török dohányrészvény 313.—, Osztrák földhitel-
intézet 11.34, Osztr. Laenderbank 468.—, Magyar jel-
zálogbank —, Banque de Paris 1635, Banque Otto-
mane 735, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut
—, Hartmann gépgyár 529.—, Uríkányi kőszén 161
Váltó Amsterdamra (rövid) 208.37, Váltó német piacokra
(rövid) 123.66, Váltó Bécsre (rövid) 105.—, Váltó Bel-
giumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó
Svájczra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.75, Magán-
kamatláb 1½s Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Kőbányai sertéspiaca.

Április 29. Fialat nehéz (páronként 320 kilogram-
mon felüli súlyban) 144—145 fillér, Fialat közép (pá-
ronként 251—350 kilogrammig terjedős súlyban) 144—
146 fillér, Könnyű (páronként 250 kilogrammig) 145—
146 fillér, Közép (páronként 240—280 klg.) 145—147
fillér, Könnyű (páronként 240 klg.) 145—147 fillér,
Sertésletszám: április hó 27. napján volt készlet
23009 drb, — április hó 28-án felhajtott 462 drb, —
április hó 28-án elszállított 172 drb, — április hó
29. napjára maradt készletben 23299 drb. A hizott ser-
tésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közvágóhíd igazga-
tósága.) Április 29-én. Előző napi eladatlán maradvány
499 drb sertés, 63 drb süldő. Mai felhajtás 1136 drb
sertés, 47 drb süldő, összesen 1635 drb sertés, 110 drb
süldő. Eladott 1123 drb sertés, 46 drb süldő. Mai
maradvány 512 drb sertés, 64 drb süldő. Következő árak
jegyeztettek: Zsirtes: Oreg I. rendű 350 kilogram-
mon felüli ételsúlyban 111—112 fillér, fiatal nehéz 300
kilogrammon felüli ételsúlyban 109—112 fillérig, étel-
súlylevonással 132—150 fillérig, fiatal közép 220—300
kg-ig ételsúlylevonással 132—152 fillérig, fiatal
könnyű 120 kilogrammig levonással 134—152 fillérig,
Hussertés, könnyű 140—300 kilogrammig 108—120 fillérig,
belföldi süldő 84 fillérig. Árak minden levonás
nélkül kilogrammonként, ételsúlyba értendők. A vasár
irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

Felhajtott: Magyar bika 363 drb, ökör 2164
drb, tehén 1003 drb, bivaly 1123 drb. Növendékmárha
181 drb. Póthajtásra bejelentve 79 drb, összesen 3913
drb. Árjegyzék: (métermázsánként ételsúlyban, levo-
nás nélkül.) Magyar hizott ökör, legjobb minőségű
62—70 koronáig, kivételesen 74 K, közép 54—60 koro-
nái, silányabb 46—52 koronáig. Magyar parasztmárha
54—62 koronáig, silányabb 42—52 koronáig. Tarka
hizott ökör legjobb minőségű 72—86 koronáig, közép
60—70 koronáig, silányabb 46—58 koronáig. Pika jobb
minőségű 67—70 koronáig, silányabb 46—58 koronáig.
Bivaly 34—42 koronáig. Magyar tehén 42—56 kor-
ig. Tarka tehén 42—70 koronáig. Kicsontozni való marha
32—40 koronáig. Növendékmárha 42—56 koronáig. A
felhajtás 300 darabbal kisebb volt a múlt hetinél, azon-
ban több jobb minőség volt felhajtva; s mivel kevesebb
idegen vevő vett részt a bevásárlásban, elsőrendű és
gyenge minőségek árai 1—2 koronával mm.-kint csök-
kentek, míg közepes minőségek árai változatlanok ma-
radtak.

Budapesti szurómarhavásár.

Április 29. Felhajtott 1582 drb 66 borju, (közép
114 rugott); 30 drb 65 borány, 219 drb lelt borány.
Árjegyzék: Elsőrendű 65 borjúkért 74—82 fillérig,
kivételesen 84 fillér, középminőségű 65 borjúkért 64—
72 fillérig, silány és rugott borjúkért 40—60 fillérig

Előbárnyokért (levonás nélkül.) Előbárnyokért 12-17 korona, leőt bárnyokért 5-9 korona páronként. Az irányzat lanya volt, az árak 3-4 fillérrel kgrkint csökkentek.

IDŐJÁRÁS.

A Magyar Kir. Országos Meteorológiai és Földmágnességi intézet jeletése.

As elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt Erdély túlnyomó részét kivéve, mindenütt volt kisebb-nagyobb eső, amelynek mennyisége csaknem az egész Dunántulon, helyenkint az északi és északkeleti Felföldön, meg az Alföld északkeleti részén 5 és 10 mm. között ingadozott, itt-ott, leginkább délnyugaton meghaladta a 10 mm-t, Fiumében pedig 50 mm.-nyi eső esett. Csaknem országsszerte erős szél uralkodott és a hőmérséklet nyugat felől észrevehetően süllyedt; a maximum Zsombolyán, Verseczen, meg Kolozsvárott 30 C. fok és a minimum Rajeczfürdőn 2 C. fok volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Enyhe idő várható, elvétve — inkább csak keleten — némi esővel.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérséklet Celsiusus szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

VIZÁLLÁS.

ápr.29. ápr.28.

Table with columns: m é t e r, Inn, Tisza, m é t e r, Apr.29., Apr.28.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 29. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a budapesti kincstári jogügyi igazgatóság... Kivonat a hivatalos lapból.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Löwy Henrik édes béli lakos Lászlóra, Selignann Odön János budapesti lakos Szelenyire, Kiskörm Weisz Emil budapesti lakos Vadnaira, Grünhut Dazsó budapesti lakos család névének Gömörre kért magyarosítását megengedte.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kladóhivatali igazgató; PAJOR MÁTYÁS.

Pályázatok. A klagenfurti katonai műszaki igazgatósághoz kezelti állásra június 20-ig; a soproni posta- és táviratigazgatóság... Pályázatok.

Első es. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság.

1909. évi nyári menetrend életbeléptetése.

F. évi május hó 1-ével a nyári menetrend lép életbe. E szerint Passau—Linz, Linz—Wien, Wien—Pozsony, Pozsony—Budapest és Budapest—Mohács között naponkénti személyhajózáratok tartanak fenn. Csatlakozással a naponkénti Wien—budapesti személyhajózáratokhoz hetenkint háromszor közvetlen személyzállító hajók közlekednek Budapestről—Zimony—Belgrad—Orsova—T. Severin—Ruzsuk—Giurgevo—Galatzig és megfordítva Galatról—Budapestig.

F. é. május hó 30-tól Budapestről Zimonyig naponként fognak a személyzállítóhajók közlekedni. A Budapest—Zimony—Orsova közötti személyzállító hajózáratokhoz való csatlakozással a f. é. évben Dráavorok és Eszék között összekötő szolgálat rendeztetett be. E szerint f. é. május hó 1-től hetenkint háromszor és május hó 30-tól naponkénti közvetlen összeköttetés tartatik fenn ugy Eszékre, mint Eszékrol.

Galatról hetenkint háromszor csatlakozással a postahajóhoz személyzállító gőzös közlekedik Tulcea és Sulinaig, ugy, hogy f. é. május hó 1-től közvetlen személyhajó-összeköttetés tartatik fenn Fassautól—Budapest—Sulinaig. Ezáltal a gyorsjárulat is leggyorsabb és legolcsóbb összeköttetést nyer.

Ezen hosszú vonalú járatokon kívül még a következő összeköttetések tartanak fenn: Engelharstzell—Linz—Gren—Melk—Spitz—Krems—Hollenburg között naponkénti helyi járatok;

Vukovár—Ujvidék között hetenkint hatszori, Szeged—Zimony között hetenkint háromszori, Sabac—Belgrad között naponkénti és Belgrad—Dubrovic között hetenkint háromszori járatok, valamint Budapest határában és Zimony—Belgrad—Pancsova között naponkénti helyi hajózáratok.

Menetrendekkel, utazási ügyekben felvilágosításokkal, menetjegyekkel és fuvardíjakkal készséggel szolgál az alulírott forgalmi igazgatóság. Budapest, 1909. április 30-án.

A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Large financial table with columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záróár, Pénz, Áru, Záloglevelek, Elsőbbségek, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Iparvállalatok, Sorsjegyek, Pénznemek és váltók.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kettesben.

Kettesbe' vánszorgunk a léten át:
Melyek szívem s számító hús agyam.

Hallgasd a lelkem kolduló szavát,
Mely, mint a hattyu szűz testét a tó,
Puhán karolja át fehér vaód.

Hallgasd hunyászkodó szerelmemet
S ne higgy hazug, szokott beszédeimnek,
Gógós muszáj gyümölcsei ezek.

Ha éjjel rang, piheg a barna esend,
Midőn ölegeti a föld a Mindet;
Hinnél, ez nappal feledésbe ment?

Molter Károly.

(Tiberius császár elsüllyedt uszópalaotáján.)

Rómából az a hír érkezik, hogy a kormány végre megtette az intézkedéseket Tiberius császárnak a Nemi tóban elsüllyedt uszópalaotájának kiemelése céljából. Az uszópalaotát elsüllyedésétől hiteles adatok maradtak fenn. Tiberius római császár egyszer a Nemi tó kies partjaira vetődött, ahol sok gazdag római polgár nyaralt. A tó partján Djannának is volt temploma, amiért a tavat „Dianna tükrének” nevezték el. A császárnak végtelenül megtetszett a bájos hely; úgy érezte, hogy a perzselő nyári meleg elől jó menedéket talál majd itt a közelben, ha a kormányzás gondjai nem engedik meg, hogy Capribá menjen. Itt, a Nemi tó partján, megtalálta a nyugalmat magányt, amit keresett, sőt ez a környék még érzelmvilágát is felűltetette. Aztán meg látványosságokban is gyönyörködhetett s pedig a Diana-templomban. Diana istennő papjai ugyanis nagyon különösen voltak szervezve. Ha akármilyen köberlő semmiházi, rabló vagy gyilkos a templomba vetődött és valamelyik papot életlenül barozra kihivatván, győzelmet aratott, a volt pap helyét ő foglalta el. Tiberius az ilyen küzdelmeket a templom teraszáról nézte végig. A páros küzdelemben elesettek holttestét éjnek idején a tóba sütyesztették.

Hogy Tiberiusnak volt-e a tó környékén nyaralója, az kétséges, de az bizonyos, hogy a tavon uszó palaotát építtetett magának. Egy pom-

pás gálya volt ez, amely csak úgy ragyogott az arany- és bibordíszítménytől és a császárnak egy legyintésére négyszáz rabszolga evezősapása indította meg a hatalmas járművet. Egyszer aztán megunta a császár ezt a mulatságot és sohasem tért vissza erre a szép helyre; a gályát pedig katasztrófa érte, amelynek következtében elsüllyedt. Az emberek emlékezetéből azonban nem tűnt el. A középkor fantáziája legendás színezettel vette körül az elmerült hajót és a környék lakosai azt állították, hogy derült napokon tisztán láthatni a tó fenekét és az ott pihenő pompás hajótestet. Ez a hír folyton terjedt és 1446-ban csak erősödött az által, hogy a tónak akkori tulajdonosa, Colonna Prosper bíbornok és Leone Battista Alberti, a nagy matematikus és műépítész, kutatásaik alapján meggyőződést szereztek a hajó ottlétéről. Alberti genouai buvárokkal néhány hajóroncsot felszínre is hozott. Az érdeklődés azonban nem sokára teljesen megcsappant és csak egy évszázaddal később, 1835-ben, folytatta kutatásait egy bolgari katonai mérnök: Francisco de Marchi, aki maga szállott le a tó fenekére buvárlőzetben. Ő körüljárta az egész gályát, pontosan megvizsgálta mindent és egészen elbódította az a mesés szépség, amit tapasztalt. A hajó terjedelme valóban bámulatos és körülbelül egy mai modern csatahajónak felel meg: hossza 140, szélessége 70, magassága 8 méter. Az egész hajó ércburkolattal van ellátva, amelyből helyével-közvetlenül kidolgozott bronz oroszlanfejek nyultak ki, ércgyűrűkkel a szájukban, amelyekkel a hajót kiköthették.

1828-ban folytatta a kutatást Annesio Fusconi, akinek azt a felfedezést köszönhetjük, hogy a hajó tulajdonképpen két szorosan egymás mellé ékelt gálya és ez magyarázza meg rendkívüli szélességét. 1895-ben egy Borghi nevű magánzó a tó mostani tulajdonosától, Orsini hercegtől engedélyt kapott arra, hogy a vizszálódásokat tovább folytassa s fel is hozott a mélyből egynehány értékes bronzdarabot. A bátor vállalkozók révén kiűnt, hogy a negyven méter mélységben levő hajó közepén Jupiternek egy miniatűr temploma van, amely gazdagon van díszítve. A hajó oldalában pompás termek, fényes fürdők voltak, azonkívül egész kerti berendezések, sőt mesterséges szőlőhegyek nyomára is bukkantak. 1905 óta behatóan foglalkoznak a hajó kiemelésével, amit legkönnyebben a tó lecsapolása által lehet elérni. A kimelés költségei negyedmillió lírára rúgnának, de a mélységben heverő kincsek busásan pótolnák a kiadásokat.

(Hegedűjáték műszerkezet segélyével.) Most már ilyen is van. Mills mechanikus olyan szerkezetet készített, melynek segélyével egész hegedűhangversenyt lehet majd rendezni drága hegedűművészek nélkül. Természetesen, mint a többi mechanikus hangszer, úgy ez sem nélkülözheti a perforált kartonlapokat. Ezt a szerkezetet azonban villamos ság hajtja. Az egyes lyukakon át villamos áram halad keresztül, amely villamdekej révén, egy-egy műnyjat szorít le a hurokra és egyidejűleg mozgató korongot, amely a hurhoz dörzsöbődik, még pedig a szabályozható villamáram erejéhez képest, majd gyöngyben, majd erősebben. A gépezetben hat hur van és ugyanannyi dörzsölő korongoska. E hangszer révén gyönyörködni lehet Bach dallamában, vagy Beethoven szimfóniáiban. A szerkezet tökéletesbítésével képesek leszünk majd a híres hegedűművészek játékát is megörökíteni és bármikor megszólaltatni, amint ma már gramofon segélyével gyönyörködhetünk a híres tenoristák és énekesnők trilláiban.

(Gyöngyök halála.) Ékszerkereskedők régóta tudják, hogy a gyöngyök is meg szoktak halni, azaz elveszítik eredeti csillogásukat. Ha azonban gondos kezeléssel megvédik a gyöngyöket az ártalmas külső behatásoktól, akkor nem fenyegeti őket a halál veszedelem. A minap híre futott, hogy Thiers feleségének a Louvreből őrzött nyakéke, mely 145 gyöngyből áll és 400.000 franknyi értéket képvisel, „haldoklik” és rövid időn belül teljesen értéktelen lesz. Ez a riasztó hír azonban nem bizonyult valósnak. Az uralkodóház bécsi kincstárában őrzik Mária Terézia gyöngyeit. Ezekről is több ízben azt híresztelték, hogy elvesztették eredeti fényüket, de ez is csak ráfogás. Gyönyörűen csillog még mindig az a nyakék is, mely 1860-ban díszítette első ízben Eugénia császárné nyakát.

(Körut aeroplánon.) Schürmann impresszárió Delagrange ismert aeronautikust és tanácsányát, Pierront arra szerződtette, hogy Európa nagy városában aeroplánjával repülőkísérelteteket tegyen. Május 1-től december 31-ig a két ur 600.000 frank honoráriumot fog kapni. Az első felszállás május 1-én lesz Hágában, aztán Brüsszel, Antwerpen, Liège, Hamburg, Berlin s egyéb német városok kerülnek sorra. Majd bejárják Oroszországot, Ausztria-Magyarországot, végül pedig Törökországot, Görögországot és Egyiptomot.

SÖTÉT NAPLÓ.

— Orosz forradalmi kép. —

Írta: Ropsin V. Ford.: Szabó Endre.

25

Nagyon óvatosan járok. Ha valaki meg-lökne... A gyalogjárókon és utczaszögleteken sok a kémkedő szem. Ugy teszek, mintha észre sem venném őket.

Visszafordulok. Mindenütt csend. Félek, hogy éppen most jön erre a kormányzó. Én nem ismerem meg a kocsiját, nem tudok...

Igy ógyelgek vagy egy félóránig. Mikor hamadikszor érek a tér szögletéhez, az őrség faköponyegéhez, látom, hogy a Szurikov-féle ház mellett az utca földjéről keskeny szel-forgatag csap fel. Szürke-sárga, a szélein csaknem fekete oszlop. Tölesérszerűen szélededik ki felfelé. Abban a pillanatban az ismert különös, vasdörrenés. A szögleten álló bérkocsi lova felágaskodik. Elöttem két hölgy nagy fekete kalapban. A hölgy felsikoltott és letottyant a gyalogjáróra. A sarki rendőr egy pillanatig sápadtan áll, aztán oda rohan.

Én a Szurikov-házhoz szaladok. Csörömpölnék az ablaküvegek. Megint füstszagot érzek. Elfeledkezem az iskátulyáról, amelynek tartalma gyors ütemben koczog. Kibálást hallok s most már biztosan tudom, hogy ő meg van ölve...

S egy óra múlva már hírt kapok: nézem a kezemen levő hírlapot és szemem előtt minden elsötétül.

Augustus 20.

Ványának sikerült egy levelet a börtönből hozzám juttatni:

„Bármennyire akartam is, nem öltek meg. Három lépésről dobtam a bombát egyenesen a kocsi ablakába. Láttam a kormányzó arcát is. Mikor engemet észrevett, vissza-

rándult a kocsi mélyébe s a kezét védelméül fémelte. Láttam, mikor a kocsi szétrobbant. Füstszagot éreztem és forgácsok repültek az arcomba. Leestem a földre. Felállva szétnéztem. Vagy öt lépésnyire tőlem ruharongyok hevertek s ugyanott egy test. Én nem sebesültem meg, bár arcomról vér patakzott s a kabátom ujja megperzselődött. Tovább indultam. E perczen valaki hátulról erősen megragadott. Én nem ellenkeztem. Elvezettek.

„Teljesítettem kötelességemet. Várom a bíróság eljárását és nyugodtan fogadom elítéltelemet. Azt hiszem, hogy ha megszökhettem volna, akkor sem tudnék nyugodtan élni az után, amit eselekedtem.

„Öllek benneteket, kedves barátaim és társaim. Teljes szívemből köszönöm a szeretetet és barátságot.

„Mión bucsut veszek tőletek, emlékeztetek benneteket ama szavakra: „Abban ismertük meg a szeretetet, hogy ő feláldozta a lelkét, mi tehát kötelesek vagyunk feláldozni a lelkeinket a felebarátainkért.”

Mellékelve volt a levélhez egy személyesen nekem szóló irat is. Ványa ebben ezt írta: „Még lehet, hogy te különösnek tartod, hogy szeretetről beszéltem, mégis gyilkolásra határoztam el magam, vagyis vétettem az emberek és az isten ellen.

„Nem tehettem másképen. Ha meg lett volna bennem a tanítványok tiszta és ártatlan hite, akkor persze más lett volna. Hiszem, hogy nem fegyverrel, hanem szeretettel lehet a világot megmenteni, mint ahogy szeretet teremtette is. De én nem éreztem magamban elég erőt arra, hogy a szeretet nevében éljek, tehát meg kellett annak a nevében halnom.

„Az általam véghezvitt eselekedetet illetőleg nem érzek sem megbánást, sem örömet. A vér gyötör engem s tudom, hogy a meghalás nem bünhődés. De azt is tudom, hogy „Én vagyok az Igazság, az Ut és az Élet.”

„Az emberek ítélkezni fognak felettem s én sajnálom őket. Az ő ítéletükön kívül hi-

szem, hogy lesz Isten ítélete is. Az én bűnöm mérhetetlenül nagy, de a Krisztus irgalma is határtalan.

„Csókollak. Légy boldog, boldog... De ne feledd, hogy aki nem szeret, az nem ismeri az istent, mert az isten a szeretet.”

Olvasgatom ezt a cigarettapapírosra írt levelet és azt kérdezem magamtól: hátha Ványának igaza van? Nem; ma meleg nap süt, rezeg a hulló levél... Az ismerős sétautakon járok és nagy, fényes öröm ég bennem. Tépem az őszi virágokat, szívom illanó illatukat, esőkölgatom halvány leveleket.

Pényves ünnepeiséggel, a feltámadás hatalmával zengnek a prófétai szavak: elvégeztetett.

Boldog vagyok; igen: elvégeztetett.

HARMADIK RÉSZ.

Augustus 22.

Még mindig itt rejtőzöm, még mindig nem utazhatom el. Alhatatosan keresnek bennünket. Elhagytam a vendéglői lakásomat s már hamadikszor változtattam meg az arcomat. Már nem vagyok sem az angol O'Brien, sem Titov Szemjonov Frol. Lappangok név és lakás nélkül. Nappal a városban ógyelgek, éjjelre szállást keresek. Ott alszom, ahol lehet; ma valamely vendéglőben, holnap az utcán, holnapután ismeretlen embereknél, kucezeknél, hivatalnokoknál, papoknál. Néha kárörvendézzel nevetek: a gazdán arczán félelmet, félnék tiszteletet látok.

Itt az ősz. Aranylik a régi park, a falevelek zörögnek a lépéseim alatt. Hajnalban a pocsolyák vékony jege csillog a napfényben.

Szeretem a bús ősz. Leülök egy padra és hallgatom a fákat. Csöndes nyugalom veszkörül. S nekem úgy rémlik, hogy nincs halál, nincs vér. Van csak mindenkinek szent föld és felette szent ég.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK.

Péntek, 1909. április 23-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Dr. Szélpál Margit.

Társadalmi színmű 4 felvonásban. Írta: Balázs Béla.

Személyek:
 Dr. Szélpál Gyenesi
 Szégyény Endre Odry
 Margit Márkus E.
 Piroška Aczél I.
 Laci Rajnai
 Aljos Ede Részáros
 Kurt Póthas
 Szojgabinó Paulayné
 Ludmilla De néjn R.
 Belezsnay Somlay
 Bozo Pálffy
 A kocsis Abonyi
 Pinczernő Munkácsi
 A vándor Mihályi
 Szilágyiné Kezseri L.
 Istokné Gerő L.
 A család Dömjén M.

Kezdeté 1/8 óraker.

KIBALY SZÍNHÁZ.

Pálmay Ilka felléptével:

Az elvált asszony.

Operette 3 felvonásban. Írta: Leon Viktor. Zenéjét szerzeszte: Fall Leo.

Személyek:
 Lissoweghe Karel Király
 Jana, felesége Medgyaszay
 Bakkenkyj Boross
 Wander-Loo Gondá Pálmay I.
 Deesteloonk, elnök Szirmai
 Ruiterplat, biro Németh
 Leye, ügyvéd Dobos
 Tjonger Pasztor
 Wiesum szakértők Csizsér
 Scrop, kalauz Papir
 Adée, jeyese Fabián G.
 Krauwelejt Simai
 Marthe, a felesége Harmath I.
 Kisbiró Kiss Pal
 Egy hölgy Nyarainé
 Inas Ligeti

Kezdeté 3 óraker.

VARSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Nepszínház-utca 1-3. szám. Telefon 63-39.

A német trónörökös fogadtatása Bécsben, 1909. április hó 25-én. (Saját főlvetel.)

Az aranypenz.

Szillárd testek folyékonytá tetele. — A fodrász bosszúja.

Kémkedés a szandzsákságban.

Viadlra szánt bikák tenyészése. — Az indiai buddhisták élete és szokásai. — Vivőmes-terek mérkőzése. — 1909. évi liverpooli nagy akadályverseny.

Kezdeté 6 óraker, vasár- és ünneppapokon 4 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A hegyek alján.

Zenedráma egy előjáték és két felvonásban. Guimera A nyomán írta: Lothar Rezső Fordította: Várady Sándor. Zenéjét szerzeszte: D'Albert Jenő.

Személyek:
 Sebastiano Szemere
 Tommaso Venczell
 Pedro Környey
 Márta Szamosi E.
 Nuri M. Szoyor I.
 Pepa Payer M.
 Antonia Ambrusná
 Rosalia Váradí M.
 Nando Déri
 Moruccio Dalnoki

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Vigyázz a nőre!

Bohózat 3 felvonásban, 4 képben. Írta: Feydeau Georges. Fordította: Góta Sándor.

Személyek:

Pochet, őrmester Tapolczai
 Amélie, leánya G. Korbész E.
 Adonis Sarkadi
 Iréne P. Garsi M.
 Fejedelem Szerémi
 Courbois Marcel Góth
 Etienne Bárdi O.
 Van Putzeboom Vendrey
 Polzármester Tihanyi
 Kresmradiéff Balassa
 Bibichon Harsányi
 Rendőrbiztos Győző
 Charlotie Kész R.
 Yvonne Varga A.

Kezdeté 1/8 óraker.

URANTA SZÍNHÁZ.

Hanka.

Vígjáték három felvonásban. Írta: Zapolska Gabriella. Fordította: Mikes Lajos.

Személyek:

Dulski Réthey
 Dulskiné Forrai R.
 Zbarkó Törzs
 Heszsa Forgács R.
 Mésa Feth I.
 Juljaseviczné Báthory G.
 Egy lakó Zata K.
 Hanka Mészáros G.
 Tadraková Bera P.

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A Deutsches Volkstheater vendégjátéka:

Der Teufel.

(Az ördög.)

Molnár Ferencz vigjátéka.

Kezdeté 3 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Na és mindennap

: A nap hőse :

Conchas

róla beszél az egész város!

16 egyéb attrakció!!

Az előadás kezdete 8 óraker.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.

Telefon 93-36.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Naponta előadás.

Május 1-én, szombaton: A székes-fővárosi államrendőrség nyugdíjpótló és segélyező egyesülete javára fényes műsoru előadás.

Május 2-án, vasárnap, a szezon utolsó előadása.

A társulat jutalomestélye.

Szenzációs számok! Kötőműsor!

Budapest-Nagymaros

Jelenetek egy vasuti kupéban, irák: Gilger és Taussig, ford. Steinhardt.

A remek télikerben reggeli tánc és zene. — Elsőrendű attrakciók — Belépő-díj nincs.

Jegyek: 9-12-ig és 3-6-ig Rákóczi-ut 63. sz. és özv. Kontiné dohánykülönlegességi áruházában, Andrassy-ut 29.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÜT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 óraker

a kolosszális sikerű apríli műsor utolsó hete

Premiér! Szenzációs bohózat! Premiér!

A vörös május.

25-ik előadás: 50-ik előadás:

Ágyról-ágyra! **Julcsa ugy van!**

Utolsó föllépései a KIORY költőtanácsos csoportnak, Dolly Doll berlini szubrettnek, La Jolle Fontée-nek meztelábos képvokájával

Varjas Antal 10 más attrakció **So'ti Hermin** szenzációs kupléi.

Május 1-től kezdődőleg a **A BÉCSI „HÖLLE“** teljes tételű vendég szerepel.

Mela Murs, Rudolf Österreicher, Laszky A. Béla Vasárnap, május 2-án, d. u. fél 4 óraker mérsékelt helyárrakkal a **HÖLLE** vendégjátéka.

Jegy váltható elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum nappali pénztáránál, d. e. 10-3-ig d. u. 3-6-ig. A téliker tükörtermében éjszélkor Trianon és Grand-Cabaret. — Új tánc attrakciók. Országzene reggelt 5 óráig.

Legmegbízhatóbb Román Oszkár

Angol FOGMŰTERME

Budapest, VII., Rákóczi-ut 14. sz. I. em.

Munkálatai jósgát részletfizetési kedvezményvel is biztosítja.

SZŐRMEÁRUT

szőnyeget stb.

nyári gondozásra

elváallalunk.

DEÁK és HORVÁTH

Budapest, IV., Váci-utca 13.

KOVÁCSNAI GYÓGY-ÁRPAD FORRÁS

természetes alkalikus sósgyógyvíz. Gyomor- és bélhurufná, a légzőszervek hurutos bántalmainál, gyomorégésnél és mint nyákaoldó elsőrangú gyógyvíz. A seltersi, gleichenbergi és luhatschovitzli vízeknél hatásosabb. Főraktár: Wahlkampff és Görög czégnél, Bpest, V., Zoltán-utca 11. Kutkezelőség: Nagyvárád.

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE

VI., Teréz-körut 28. — Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 óraker.

MEDGYASSZAY VILMA

vendégjátéka.

Dávid király párbajpöre. Birószói bohózat.

Kormányváltozás. (Aktualis tréfa.) — Conferenciar: Dr. Szalay József.

Helyárrak: 6, 4, és 2 korona. Bővebbet a plakátok.

PARISIANA ORFEUM

utolsó előadás pénteken

Szerecsen-utca, a magyar kir. Operával szemben.

Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-54.

Jegyelővétel 1/10-12-ig d. u. 3-8-ig.

MOTO BABY

a villanybaba az érthetetlen technikai csoda.

Az eleven szobrok a csodaszép LONNÁ nővérek rövid vendégjátéka.

! : Még 18 szenzációs szám !

Az „Amerikai Park“ ifi átalakítva és megnagyobbítva szenzációs programmal nyílik meg május hó 1-én.

Bérlőjegyek a Parisiana pénztáránál kaphatók. A jegyek árai: Urak részére 12 korona, hölgyek és katonatisztek számára 8 korona.

FOLIES CAPRICE

Igazgató: LEITNER és KELETI Révay-utca 18. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Telefon 14-22. Az előadás kezdete 1/9 óraker.

11 óraker. Ma: 11 óraker.

Mobilisirung

(A mozgósítás)

Bohózat. Írta: Satyr. Rendező: Trebitsch Sándor.

Est megelőzi 1/4 10 óraker:

A legszebb szörme kirakat

Bohózat. Írta: Fann. Rendező: Erdélyi Emil.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Az I-ső emeleti „Casino de Parisban“ elsőrangú tánc attrakciók. Kezdeté 1/2 12 óraker.

Butor

kézpénzért és részletre

3 szoba teljes berendezése 360 frtért,

mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba

állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitel-

től a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen.

Album 50 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata

Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok).

Maláta tápsör különlegesség Hercules-sör

Mosch B. képv. Budapest, Király-u. 99. Árj. ingyen.

EDISON
 Mozgófénykép Vállalat
 VI., Nagymező-utca 21.
 Telefon 64-20.

Első előadás hétköznap d. u. 5 óraker.
 Vasár- és ünneppapokon d. u. 3 óraker.
 Utolsó előadás kezdete 11 óraker.

Szenzációs ujdenség!

Műsoron kívül: páratlan látásu énekes és zenés mozgófénykép a világ legelsőrangú művészei közreműködésével.

Minden órában változó műsor.

Helyárrak: Páholy I. K. I. hely 40 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill., Gyermeknek félár.

Mozgófénykép vállalat tulajdonosok figyelmébe
 Megjelent 150.000 méter ujdonságot tartalmazó legújabb kép- (film) árjegyzékünk. Kiváratra ingyen és bérmentve. Telefon 64-20.

Heti műsor:

1909. április hó	M. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínház	Vigszínház	Király-Színház	Magyar Színház	Urantia
1 Szombat	Hunyady László	Dr. Szélpál Margit	—	Lupin Arzén	A hollandi lány	Vater	A Magyar színház előadása Hivataltok urak
2 Vasárnap	Istók alkonya	Az ember tragédiája	—	A kivándorló	Táncos huszárok	Zöld Kakadu Bogi jó idők — Lichtbender, Auferstehung, Komtesse Mizzi	A Magyar színház előadása Hanka

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasza, ha a vízfogyasztást házában

VIZMÉRŐ

ntán fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnök által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja **15 koronától feljebb**. A letti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.

vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.

Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétosövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Miért használ mindenki GLORIALIS

gyöngyvirág-illatszer
alkohol nélkül?

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkövetesebb gyöngyvirág-illatszer, mely a tudomány mai állása szerint elképzelhető. Aki egyszer használta, soha mást nem fog használni.

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

a legkonzentráltabb illatszer, a melyet elő lehet állítani. Használatban a legkiadósabb, mintán egy osep is elegendő az illatosításhoz.

Mert

GLORIALIS-gyöngyvirág-parfüm

eltérőleg a többi parfümektől, alkohol nélkül van kivonva a virágból és ennél fogva a levegőn nem illanik el, hanem hosszú időn át megtartja a kellemes és puha gyöngyvirágillatot.

Glorialis virágkivonat alkohol nélkül kapható

még: ibolya, rózsza, ideál, Boquet de Chypre és Boquet Jeanette illatokban.

Egy eredeti üveg ára (mely hónapokra is elegendő) 3 korona 50 fillér.

Kapható minden drogériában, illatszer- és gyógytárban.

Ahol nem kapható, oda postán küldi 3.50 K utánvétel, vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Klein és Fia

főh. udv. szállítók, piperoszappan- és illatszergyár
BUDAPEST, VII/6.

Pénzkölcsönt

4%, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő birtokokra I., II., III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitelet tisztviselőknek gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB

bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Kerber Henrik

ablak, lakástisztítási, padlóbeeresztési, férgmentesítési és portmentesítési vállalat

☞ porszívógéppel ☞

BUDAPEST,

VIII., Gyöngygyök-ut 7.

Pontos kiszolgálás !!

TELEFON: 53-55.

„STEYR” zsebpisztoly.
Modell 1909.
Az Osztr. Fegyver-gyár társ. (Steyr) precíziós gyártmánya. Kapható minden fegyverüzletben és puskaművesnél.

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

Rutorszállítás
eraktározás
Balassa Gyula és Társa
Budapest, Teréz-körút 19. Telefon 33-32.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. cs. és k. r. orvostudorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztést, hólyagbajt, sebeket, lúgkört (syphilis), borbajokat, elgyeült férfierőt, idősebbeknél is, önfertőzést és annak utóbjait, ideg- és hátgerinczbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 4-9-ig és este 7-8-ig.

BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-KÖRUT 2.

Levelekre válaszol, gyógyszerrel gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyulok.

NAPOLEON

Irta FODOR SÁNDOR prel.-kanonok. Előszót írta MARCZALI HENRIK. Ára: negyedretű albumalakú díszes kiadásban fűzve 2K. Ugyanaz, díszesen bekötve 10K.

Magyar nyelven most jelenik meg először ennek a csodálatos embernek a története. Mindvégig rendkívül érdekes és tanulságos olvasmány a felnőtteknek éppen úgy, mint az érettebb ifjúságnak, mert Napoleon életpályája a legszemből, a legérdekesebb és a legtanulságosabb történetek egyike. — A könyvet 16 melléklettel Meissonier, Delaroche, Veressagyn, Corard stb. képei díszítik.

SINGER ÉS WOLFNER KIADÁSA
BUDAPESTEN, VI., ANDRÁSSY-UT 10. SZ.

WALLA JÓZSEF

CZEMENTÁRUGYÁR RÉSZÉNY-TÁRSASÁG

:: Alapított 1870. évben ::

Mozaiklad-, műkö- és CEMENTÁRUGYÁR
:: Beton-, Vasbeton- és Burkoló Építési Vállalat ::

Jroda és gyár kizárólag:

Budapest, VII., Gizella-út 38.

:: Telefon 59-90. ::

KISS szerencsésje NAGY

Szorgalom, munka, leleményesség és takarékoság hosszú idő alatt segít pénzhez, de gyorsan, váratlanul nagy vagyonra szert tenni csakis nagy szerencse, nagyobb nyereség útján lehet. Ezért vesz a legtöbb ember sorsjegyet, mert ezáltal **állandóan reménye van**, gyorsan meggazdagodni.

Különösen a magy. kir. szab. osztálysorsjegyek kedveltek mindenütt, mert a kibocsátott 110.000 sorsjegy közül 55.000 nyer, tehát **biztosan minden második sorsjegy. A nyereségeségek páratlanok**, nincs a világon sorsjáték-tervezet, mely így szolid és kedvező volna.

Ugy a kibocsátásnál mint a huzásnál a m. kir. kormány gyakorolja a felügyeletet és ellenőrzést, ez az oka, hogy a közönség **teljes bizalommal van** az osztálysorsjegyek iránt.

A szerencse kiszámíthatatlan! Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinél életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsésjét, boldogságát megállapíthatná! Talán az itt közölt névsorban levő saját **neve**, vagy más önnek kedves név melletti sorsjegyszám egy nagyobb nyereséggel lesz kihuzva már a legközelebbi huzásokon.

Jegyzék

a XXIV. magy. kir. szabad. osztálysorsjáték 55.000 nyereségyeiről, mely a 110.000 sorsjegy közül ki lesz sorolva 6 hónap alatt.

Legnagyobb nyeresemény
1,000.000 korona
(Egy millió korona).

	Korona
1 jutalomdíj	600000
1 nyeresemény	400000
1 " " "	200000
2 " " "	100000
1 " " "	90000
2 " " "	80000
1 " " "	70000
2 " " "	60000
1 " " "	50000
1 " " "	40000
5 " " "	30000
3 " " "	25000
8 " " "	20000
8 " " "	15000
36 " " "	10000
67 " " "	5000
3 " " "	3000
437 " " "	2000
803 " " "	1000
1528 " " "	500
140 " " "	300
34450 " " "	200
4850 " " "	170
4850 " " "	130
100 " " "	100
4350 " " "	80
3350 " " "	40
55000 nyer. és jutalom	R 14,459.000

Kisérelje meg szerencsésjét nálunk, mert

KISS szerencsésje NAGY! KISS KÁROLY ÉS TÁRSA

bank részvénytársaság, a magy. kir. szabadalm. osztálysorsjáték főelárúshelye.
Központ: Kossuth Lajos-utca 13. Fiók-üzletek: Rákóczi-ut 55.

Hogy hívják?

Ezen szerencseszámok csakis nálunk kaphatók:

Adél	73215	Cristian	56393	Ferdinand	54742	Izor	100963	Manó	2310	Róland	100 058
Adolf	8522	Cornelia	106930	Ferenc	22163	László	40691	Marcell	2403	Rozália	37669
Adorján	97473	Constant	29643	Flóra	102148	Jakab	90688	Margit	102701	Rozina	5 0455
Adrienne	57507	Clement	4406	Flórián	21375	Janka	108386	Mária	50603	Rudolf	10 6038
Agnes	40640	Clarissa	108018	Flóris	73313	János	27394	Mariska	102157	Salamon	44717
Agost	102215	Cézár	83133	Fodor	108104	Jenő	8300	Márk	20068	Sámson	22250
Agoston	8355	Cecilia	13881	Franciska	50551	Jóán	31295	Magdolna	29845	Sámuel	21526
Akos	23141	Carolina	107657	Frida	90806	Jónás	107460	Márton	56956	Sándor	202278
Aladár	87350	Camilla	83359	Frigyes	82604	Józsa	96055	Máté	101132	Sarolta	19111
Alajos	96069	Dániel	17026	Fülöp	102186	József	65972	Malvin	27181	Sebestyén	81210
Albert	93649	Dávid	60099	Gábor	22965	Konrad	54793	Matild	93673	Simon	106059
Alfonz	95016	Demeter	51484	Gábrriel	75018	Kornél	108384	Mátyás	48170	Stefánia	27117
Alfréd	102105	Demjén	90755	Gáspár	23148	Julia	107239	Melinda	106172	Szaniszló	90814
Alice	684	Dénes	57543	Gedeon	75001	Juliska	67629	Menyhért	27106	Szeréna	102160
Amália	82105	Dezső	33803	Gergely	48149	Kálmán	102770	Mici	72796	Szilárd	8241
Ambrus	63453	Domokos	91301	Gertrud	38892	Kamill	9810	Mihály	107474	Szilárd	32465
Andor	94220	Dóra	58562	Géza	63458	Károly	108111	Miklós	89620	Tamas	58104
András	96578	Dorotya	102136	Gida	108303	Kázmér	16604	Miksa	73375	Tamás	10105
Anna	91345	Döme	90726	Gizella	14742	Katalin	99801	Milán	60076	Teofil	70476
Antal	58138	Dömötör	107461	Gottfried	90712	Kelemen	13672	Mór	106170	Teodor	102487
Antónia	90710	Eberhard	21058	Gusztáv	13275	Klára	90847	Náci	19759	Teréz	196038
Aranka	37469	Edith	108381	Gyárfás	39468	Klotild	107163	Nándor	79339	Terka	29431
Armin	78233	Ede	73330	Guidó	91032	Konrad	54793	Natalia	102711	Tihamér	88377
Arnold	95022	Eduard	80854	György	20196	Kornélia	90689	Náthán	33816	Tibor	102109
Aron	20551	Elek	78235	Győző	107027	Kornél	108384	Nelli	64248	Titusz	60983
Arpád	78229	Elemér	57211	Gyula	39772	Kristóf	21647	Nesztli	50456	Tivadár	50574
Arthur	6454	Eleonóra	83813	Gyuri	102230	Krisztina	102271	Netti	616	Tóbiás	107282
Atilla	65958	Eliás	439	Hedvig	94222	Lajos	91000	Nina	108973	Tódr	27370
Augusta	8216	Elia	7931	Heléna	95017	László	81046	Olga	67635	Ulrik	60134
Aurél	94224	Elvira	107155	Henrik	107245	Lázár	107683	Olivér	83807	Urbán	106787
Balázs	13623	Elza	12717	Hermann	8102	Lénárd	21507	Orbán	102101	Valentin	90664
Balint	78224	Emanuel	37781	Hermína	22957	Lenke	24195	Oszkár	103024	Valéria	34083
Bandi	39757	Emil	4220	Hubert	102133	Leó	107476	Ottó	23121	Vendel	107549
Barnabás	102104	Emilia	65052	Huzó	106154	Laura	32051	Ödön	94283	Verona	106107
Beatrix	38900	Emma	107244	Ibolyka	98963	Leontin	56338	Ottó	79323	Vidor	36841
Béla	8274	Endre	74130	Ida	29749	Leonora	39743	Pál	10 936	Viktor	90545
Benedek	4265	Erna	95346	Ignác	66918	Lidia	75009	Paula	73386	Viktória	14625
Benjamin	108108	Ernestin	13163	Ilka	2340	Lina	102114	Péter	74134	Vilma	87536
Bernát	22311	Ernö	79841	Ilés	21354	Livia	8224	Piroska	9812	Vilmos	107175
Berta	60111	Ervin	71111	Ilona	13643	Loránd	45192	Pista	20056	Vince	67684
Bertalan	14769	Erzsébet	68002	Iona	102235	Lipót	56073	Pongrác	67698	Walter	24799
Bertold	34233	Etel	107250	Inre	100953	Lőrinc	94904	Rafael	107497	Wladimir	3138
Blanka	479	Eugénia	107479	Irené	17012	Lucia	10174	Ráchel	54402	Zoltán	79344
Bódog	88059	Eva	9807	Irina	8391	Ludmilla	99067	Regina	73317	Zseni	67625
Boldizsár	102155	Fabián	37783	István	487	Lukács	60121	René	51335	Zsigmond	102223
Borbála	8357	Fanni	39442	Ivát	90672	Ludvig	102745	Rezső	24782	Zsófia	170484
Boriska	95346	Felicja	29482	Ivor	32068	Lujza	17041	Richárd	50474	Zsuzsana	107484
Böske	93671	Felix	37790	Izabella	39493	Magda	90538	Róbert	21051		

A szives megrendeléseket postafordultával kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk!

Az I. osztály sorsjegyek

árai:

Nyolczad	1.50 korona
Negyed	3. — "
Fél	6. — "
Egész	12. — "

huzása:

május 19-én és 21-én.

MEGRENDELÉS.

KISS KÁROLY és TÁRSA bank részv.-társ
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIV. sorsjáték I. osztályára a _____ sorsjegyet, hivatalos tervet és huzás után hivatalos nyereségyjegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát: — } mellékelve bályegekben küldöm.
kor. — fill. } egyidejűleg postautalványon küldöm.
(A meg nem felelő módot sziveskedjék áthasni.)

Pontos } Név: _____
cím: } Lakhely, utca, házszám: _____
Utolsó posta, (megye) _____

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Pénzszekrények

Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Idei cukor-borsót, fejes salátát, sponót, hónapos retket...

Szóló spárgát,

czukorborsót, sponót, új burgonyát, fejes-salátát...

Fajborokat

felelősség mellett lefejtve, keleson hordóban hektoliterjé 32 koronával...

Kosarakat

gyümölcs és zöldség szállítására minden nagyságban...

Pénzt azonnal

butorra, zongorára, kosokra, varrógépekre...

Gyümölcsfa-

átsza- és rózsá-árjegyzékekkel ingyen szolgál Weber faiskolája...

Poloskát

jótállással kiirtja világon egyedül feltaláló Vulkan...

Padló-beeresztést,

lakások teljes takarítását olcsón elvégzi Strasser-vállalat...

Szólooltványok,

legkiválóbb bor- és csomage-fajokból, teljes szavatosság mellett kaphatók...

Hol a hernyók

a gyümölcsben nagy károkat okoznak, Keeskeméti Farkas-féle hernyóirtó...

Pénzelölleggel

beraktározunk butort, zongorát, automobilt, mindenemű gépeket...

Pénzszekrények

és amerikai irodabutorok, használtak és újak...

Pénzt, rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kereskedelmi árura...

Tauber és Társa

VI., Nagymező-utca 25 sz.

Vasbutor.

Rézagy 35 frt, gyermek-ágy 11, összecukható vas-ágy 5...

BENZINMOTOROK

16-25 lóerőig műhelyünkben gyárilag kijavítva...

Kallai motortelepén

Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gőzcséplő-készletek...

Neu Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet VÁCZ. Gyárt: mindenemű fa-és vastalicskát...

Budapesti raktár és iroda:

VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27.

Kérjen árajánlatot!

Zálogezedulákat

veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat...

SCHILLER IZIDOR

ékszerezkedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás...

Jogi,

politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra...

Kárpitos nyergesek

részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi...

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban...

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62-80.

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsírás-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás...

Ingóságokat

értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat...

Fényképezőgépek

ritka kedvező alkalmi vétel részben árverésből és más alkalmi vételkből...

Meghülésből

származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle cukorkát...

Lágszesz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerezhetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyáran...

Pénzelölleggel

beraktározunk bizományba butort, varrógépet, kerékpárt, kereskedelmi eszközöket...

Szendró Sándor és Társai

VII., Dohány-utca 43. sz., Telefonszám 105-94.

Automatikus tömegfogó

patkányok részére K. egereknek 2 K. 40 fill. egy éjjel 40 egeret fog felügyelet nélkül...

Bouvet-Ladubay

legjobb és legolcsóbb francia pezsgő.

Vezérképviselőség:

PRÁGA, Soukenicka 30.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

közpénzbeni áron a legujabb rendszerű

bankhitel REMÉNYI nagy magyar hangszertelepen

Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-u. 58.

+ Soványág +

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár...

LEGNAGYOBB Pénzelölleggel

kaphat zongora, butor, varrógép, kerékpár, hintó, automobil, könyvek és kuráns-árukra...

TAUSZIK és TÁRSA

VI., Gyár-utca 21. sz. TELEFON 83-97.

Butorok

költségek miatt mélyen leszállított árak mellett az egész raktárunkat kiárúsítjuk...

Brilliantot,

aranyat, ezüstöt, ékszert és rögiséget veszek és eladok...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalon-, őr szoba és irodai teljes berendezések...

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-utca 8. szám, ez előtt Gyár-utca. Telefon 14-08.

PENZ

kölcsön sorsjegyekre és értékpapirokra és vidéki takarékpénztári részvényekre...

BEIFELD BANKHÁZ

Bpest, Károly-körút 1. Alapított 1874-ben.

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 télelelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakborendezéseknek...

20,000 rózsafa

magastörzsű kapható Novák János szőlőtelepén Székelyhid Arjegyzék bérmentve.

Penz-szekrények

ujak és használtak, valamint kazetták és másoló prések legolcsóbban csakis Spitzer M. és Testvérenél...

Ritka alkalom

kitűnő vásznak olcsó beszerzésre. Kisebbs maradókat husz 12 métereket huszonöt legfinomabb vasznakát...

Állattulajdonosoknak,

gazdáknak és állatkedvelőknek! Most jelent meg!

NE BÁNTSD AZ ÁLLATOT!

Az állatvédő törvények példákban. 80 képpel. Írta K. Nagy Sándor. Második kiadás. Ára 3 kor.

LAMPÉL R.

könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) részvény-társaságnál, Budapest, VI. ker. Andrásy-utca 21. sz. minden könyvkereskedésben.

Hagyari harzi kanári-tenyésztés

A ki egy énekes harzi kanarit veszen, életben soha ennél jobbat nem teszzen, mert eloszlik ott a bu és viglesz a ház, hol egy ilyen sárgatollú kis madár larmaz Forduljon tehát bizalommal hozzám mindenki, aki a szép énekes kanarit szereteti, megmondom a címét is, hogy könnyen megtaláljenek. Debreczenben lakom és kanarit nevelék. Ágoston István a nevem Magyarországon a hazam, 26. szám alatt lakom a Péterfi-utca, énekes kanarit darabja 7, 8, 10, 12 forint. Tenyésztésre alkalmas növények darabja 2 frt. Szállítás a legnyilvános hidegben is gondosan csomagolva történik. Árjegyzék és ápolási utasítás ingyen. A legnagyobb tenyésztő és szetküldési intézet.

INGYEN DRÁGABB, MINT MÁLLUNK RENDELT FÉNYKÉP

ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁGÚ KÉPET 3 KORONÁÉRT DÍZTES PASZPARTUVAL 58-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINEB

OLAJKÉP

ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐM MINDENKÉNT FELVÉTELEM.

MINDEK IRÁNYBAN

RAFAEL fényképezőgépek Budapest, VI. ker. Rákóczi-utca 44. KÖRÖKTETVE AN 1908. ÉVI PÁRSZI KEZELÉSTŐL KIÁLLÍTÁSON DÍSZJELVÉL: KERESZT TEL. ARÁNY-ÉRE. MÁMEL.